

tuổi ngọc

tuần báo của tuổi vừa lớn

33

Wason
AP 215
T924+

ymétr
gée
poncl
alé ou
hes. 1

TUẦN LỄ TỜ 6-1-72
ĐẾN 13-1-1972

số 33

BỘ
MỜI

giá 40

tuổi ngọc

TUẦN BÁO CỦA TUỔI VỪA LỚN

CHỦ NHIỆM : DUYÊN ANH VŨ MỘNG LONG
THƯ KÝ : ĐÌNH TIẾN LUYỆN, TỬ KẾ TƯỜNG
QUẢN LÝ : ĐẶNG XUÂN CÔN

VĂN

đúc kết cuộc phỏng vấn
đôi chim sẻ
từ một dấu chân
kỷ niệm hồng
biên với mùa thu
bay một chút tinh xa
trên cành tan vỡ

ĐÀO TRƯỜNG PHÚC
LÊ MIÊN TƯỜNG
HOÀI MẠC NIỆM
VÀNH KHUYỀN
LIÊN LAN
DAHHA
SẦU MÂY

THƠ

từ kế tường — anh chi — trần thanh du

TRUYỆN DÀI

nhà báo
tình mộng
lá trưng tư
thăng khoa

VŨ MỘNG LONG
HOÀNG HẢI THỦY
MƯỜNG MÁN
DUYÊN ANH

MỤC THƯỜNG XUYÊN

nhìn xuống cuộc đời
bệnh mới lớn
ngọc thân ái
chạp phô
biết một biết mười
bông hồng cho tình đầu

TÒA SOẠN VÀ BẠN ĐỌC VIẾT
NGUYỄN TUẤN ANH
NGỌC
KIỀM VÀNG
NGUYỄN THỂ
CẨM HẠ, SỢI TÓC DÀI

Tòa soạn, trị sự : 38 Phạm Ngũ Lão Saigon — Đ.T. : 23.595
BIÊN LAI SỐ 597/BTT/NBC NGÀY 24-1-1971

TUẦN BÁO RA NGÀY THỨ NĂM

giấy đá tặng giá

VŨ MỘNG LONG

Những số báo trước, tôi đã thưa chuyện cùng bạn ngọc rằng giá giấy in báo sẽ tăng. Và nó đã tăng. Tăng những 125 phần trăm, ngoài sức tưởng tượng của người chủ trương tuần báo Tuổi Ngọc. Giấy khổ 65 x 100 in báo Tuổi Ngọc, trước đây, được Bộ Kinh Tế ấn định là 630 đồng 1 rame (500 tờ) mua bằng bông giấy trợ cấp. Kể từ tháng 1 năm 1972, 1 rame giấy khổ 65 x 100 sẽ là 1450 đồng. Giấy chưa lên giá, nhiều tuần báo, tạp chí đứng đắn đã chịu hết nổi. Như tạp chí Văn của ông Nguyễn Đình Vương, người làm báo văn học cho vui không màng lợi lộc, cũng phải đau lòng in dày thêm ít trang để tăng giá từ 50 đồng lên 80 đồng. Tuần báo Tuổi Ngọc, rờn rã 33 số thường xuyên chống gậy mà đi. Nay giấy tăng, tôi sợ, có thể, gậy sẽ gãy. Như bạn ngọc đã rõ, Tuổi Ngọc không được Bộ Văn Hóa Giáo Dục hay đoàn thể tôn giáo nào bảo trợ. Người bỏ tiền làm Tuổi Ngọc chưa đủ nổi tiếng thừa tiền như ông giám đốc nhà sách Khai Trí, chủ nhiệm tuần báo Thiếu Nhi. Con số bán của Tuổi Ngọc quá khiêm tốn. Chi và thu đồng đều. Lấy công làm lãi mà vẫn chẳng có lãi. Giấy tăng giá sau khi công ấn loát tăng giá dồn Tuổi Ngọc vào ngõ cụt. Bộ Kinh Tế đã coi giấy in văn chương giống giấy in bao gói thuốc bắc, quần áo, không được cấp bông giấy, phải mua... tự do với giá cắt cổ. Nay giấy báo tăng, giấy in sách còn tăng gấp bội. Nhà xuất bản Tuổi Ngọc sẽ ngưng hoạt động. Nếu tiếp tục, cuốn sách 300 trang không thể đề giá 350 đồng. Mà 400 hay hơn nữa. Tuần báo Tuổi Ngọc, muốn sống, phải tăng giá bán và tiền chi cho tòa soạn phải giảm xuống mức tối đa. Khi tôi viết bài này, Hội Chủ Báo Việt Nam đang quyết liệt phản đối Bộ Kinh Tế. Báo chí lại tranh đấu. Nhưng giá thuốc tây còn tăng, hưởng hồ giấy in báo ! Nếu may mắn báo chí thành công, giấy đứng im giá cũ, Tuổi Ngọc vẫn đề giá 40 đồng, vẫn chống gậy mà đi. Ngược lại, như tất cả đồng nghiệp và họa bất cứ ai, Tuổi Ngọc phải tăng giá. Mong bạn ngọc thông cảm hoàn cảnh khó khăn của Tuổi Ngọc. Có thể, từ số 34, đề nghị liệt hoan hô cách mạng kinh tế mùa thu, Tuổi Ngọc sẽ « bóc lột » thêm bạn ngọc vài bó rau muống !

**báo giới tái đấu với
tổng trưởng phạm kim ngọc**

Báo giới Việt Nam hạ chiến thư cho Bộ Kinh Tế hẹn ngày giao tranh. Trước đó, báo giới Việt Nam—tạm gọi là quân ta—làm cuộc dẫn mặt những kẻ phản thù, nghĩa là những nhật báo không tuân lệnh đình bản 3 ngày. Hai nghiệp đoàn báo chí Việt Nam và Nam Việt cũng lên tiếng cảnh cáo đoàn viên và hô hào tích cực tranh đấu đòi... không tăng giá giấy. Kết quả trận đấu quân ta chiếm thế thượng phong. Mỗi tòa soạn một cái biểu ngữ phản đối. Và chiều mùng 2 báo ngày đình bản 90 phần 100. Một vài tờ không đình bản và vẫn đến tay độc giả. Chưa hiểu cái 10 phần 100 này sẽ chịu hình phạt nào của Hội Chủ Báo của Hội Đồng Báo Chí. Giữa khí thế sôi nổi, tướng chỉ huy Bộ Kinh Tế là tổng trưởng Phạm Kim Ngọc từ Hồng Kông về nước, tuyên bố rất lạc quan. Mỹ nó không chịu thì mặc nhiên giá giấy phải tăng. Sờ đường, thuốc tây còn tăng nữa là. Cuộc chiến coi mời khó thắng lợi.

Trước hết, quân ta không hăng sa như trận đấu năm kia. Do đó, không ai tình nguyện hay xung phong nhận chức Chủ tịch Ủy Ban Tranh Đấu Còn quân... Kinh Tế thì nói khó rồi vụ giấy báo tách rời khỏi toàn bộ tăng giá 100 phần 100. Lúc tôi viết mẫu bài này cho kịp (làm sớm có làm Xuân Hồng Tuổi Ngọc) thể theo lời yêu cầu các đảng thợ sắp chờ cuộc chiến đã sang ngày thứ hai và đôi bên vẫn... i ra hết sức ngoan mục. Lạy trời quân ta thắng. Đề Tuổi Ngọc vấn đề giá 40 đồng. Quân... Kinh Tế thắng, Tuổi Ngọc sẽ đề giá 60 đồng. Nam mô a di đà Phật, lạy Chúa, xin đoái thương bọn báo nghèo Tuổi Ngọc.

**tuổi trẻ với mình
với cuộc đời và tình yêu**

Dịp Giáng Sinh vừa qua, đúng vào buổi chiều 24-12-1971 (thế mà đã năm ngoái), nhận lời mời của sinh viên Đại Học Sư Phạm Đà Lạt, bạn Duyên Anh, trong Viện Khoa Học Giáo Dục đã lên xứ anh đào, tới giảng đường Spellman của Viện Đại Học Đà Lạt nói chuyện với sinh viên, học sinh cấp. Về đề tài *Vài ưu tư về tuổi trẻ*. Suốt hai tiếng đồng hồ, bằng lời nói vừa thiết tha vừa vui tươi, bạn Duyên Anh đã đưa hình ảnh tuổi trẻ lên, cho họ biết tuổi già nghĩ gì về họ, phân xét gì họ; họ nhìn thấy gì ở họ; họ nghĩ sao về cuộc đời và tình yêu mộng tưởng. Buổi nói chuyện nằm trên *Con đường vui* do Viện Khoa Học Giáo Dục Sài Gòn chủ trương. Kết quả là nhiều tiếng cười mở, nhiều tiếng vỗ tay chân thành. Giảng đường chật ních. Người đi

muốn phải đứng ngoài. chiều 27 12, bạn Duyên Anh tới Giáo Hoàng Chung Viện nói chuyện tiếp về những vấn đề tuổi trẻ, giáo dục. Và chiều 28-12 bạn Duyên Anh kết thúc chuyến đi của mình ở giảng đường Chung Viện Simon Hòa. Chuyến đi thiếu sư huynh Mai Tâm vì sư huynh Mai Tâm lo đón mừng Giáng Sinh ở Viện Khoa Học Giáo Dục Sài Gòn.

(Nguyễn Tường Đôn)

**sinh viên cao đẳng sư phạm
kỹ thuật lên tiếng**

Tuần trước, ở mục này, Tuổi Ngọc cho đăng một mẫu bài của một độc giả (cũng là sinh viên) viết về bầu bạn ở trường C.Đ.S.P.K.T. Nay nhận được bài của sinh viên Hà Xù, chúng tôi cho đăng ngay để bạn Ngọc hiểu thêm Tuổi Ngọc luôn luôn là diễn đàn của tuổi trẻ.

Tôi xin mạn phép tự giới thiệu tôi là Hà Xù, sinh viên năm thứ hai trường Cao Đẳng Sư Phạm Kỹ Thuật. Tôi cũng là một độc giả rất trung thành của tờ Tuổi Ngọc. Qua nhiều số Tuổi Ngọc tôi thấy rằng quý báo luôn luôn nhắm đến việc đem lại nguồn sinh lực mới về tinh thần cho lớp tuổi đang lên. Quý báo không hề nhắm mục đích chính trị hoặc xen vào chính trị. Trên Tuổi Ngọc gồm toàn những bài viết rất trong lành. Nhưng trong số vừa qua của quý báo có đoạn như sau :

«...Năm nay màn cũ sắp tái diễn. Mỗi đầu bằng cuộc bầu cử các ban đại diện tại trường Cao Đẳng Sư Phạm Kỹ Thuật. Lúc đầu có hai liên danh nhưng đến phút chót vì nghe đầu phe Nguyễn Khắc Hiếu có vài hành động

TIN VUI 1972

Thành thật chúc hai người
tuổi trẻ :

**NGUYỄN THỊ TUẤN
ĐÌNH QUANG NHÂN**

trăm năm hạnh phúc. Xin
chia vui với cuộc đời làm
«bố mẹ vợ» của ông bà
NGUYỄN ĐÌNH VƯỢNG

tuổi ngọc

kém ngoan mục nên liên danh Trần Đức Nghị đã rút lui. Liên danh Nguyễn Khắc Hiếu bền độc diễn. Thế là Việt Nam đã có truyền thống độc diễn rồi...»

(Trang 5 mục Nhìn xuống cuộc đời) Hôm nay tôi viết mấy dòng này kính gửi ông chủ nhiệm hầu làm sáng tỏ vấn đề đó. Tôi không phải là người của liên danh Trần Đức Nghị hoặc Nguyễn Khắc Hiếu. Tôi viết thư này trước tiên vì muốn cho lẽ phải được sáng tỏ vì muốn bảo vệ truyền thống cao đẹp của tờ Tuổi Ngọc. Thứ đến để giữ vững tinh thần đoàn kết và uy tín chung của tập thể sinh viên Sư Phạm Kỹ Thuật. Thừa ông chủ nhiệm : Sự thật tôi chưa biết lập trường của anh Nguyễn Khắc Hiếu ra sao, anh có được sinh viên tín nhiệm không nhưng tôi có thể đoan chắc với ông một điều : Từ ngày có ủy ban tuyển cử đến nay, liên danh của anh Hiếu chưa hề có hành động gì không đẹp với liên danh anh Trí, Nghị để gọi là

«kém ngoạn mục» như trên. Nếu bảo rằng liên danh anh Hiếu cố tình độc diễn để đoạt chức chủ tịch sinh viên là một lời nói vô chứng cứ bởi vì — liên danh Nguyễn Văn Trí (có Trần Đức Nghị) đã lập liên danh nhưng chưa nộp đơn ứng cử và phút chót họ rút lui có lẽ do ý đồ riêng của họ mà người ngoài không biết — sau khi nghe mình bị độc diễn, anh Hiếu đã nộp đơn lên hội đồng trường lớp xin gia hạn thời gian ứng cử để có thêm liên danh ra tranh cử. (xin mời quý báo đến ngay trường SPKT phỏng vấn ngay 2 liên danh ấy sẽ rõ hơn). Để cho sự thật được sáng tỏ, kính xin ông chủ nhiệm vui lòng cho đăng nguyên bức thư này lên Tuổi Ngọc số tới. Một lần nữa tôi xin mình định thêm cùng ông chủ nhiệm và quý vị độc giả: tôi viết thư này quyết không phải để mưu cầu điều gì cho cá nhân tôi, cá nhân anh Nghị hoặc anh Hiếu. Tôi trình bày sự thật để quý độc giả toàn quốc khỏi hiểu lầm tập thể sinh viên SVSPKT và đồng thời đánh tan ngộ nhận nếu có của anh em sinh viên đối với cuộc tranh cử trong sạch và dân chủ. Trân trọng cảm ơn và kính chào ông chủ nhiệm. Kính chúc quý báo luôn luôn mạnh tiến, (Sinh viên Hà Xù)

một cái nhìn tổng quát về các nghĩa thực

Sau Quảng Ngãi nghĩa thực miền Trung có thêm Nha Trang nghĩa thực, Bình Định nghĩa thực vân vân, được thành lập bởi nhiều người thiện chí, góp công góp của để giúp đỡ những học sinh hiếu học nhưng nghèo quá, những cô nhi nạn nhân chiến tranh.

Hiện tại, ba nghĩa thực trên đã hoạt động và còn đang nỗ lực phát triển thêm. Trong một xã hội phân tán, đọa, mọi niềm tin đều bị phá vỡ, ra, cũng có một vài hoạt động được khen như thế để xoa dịu phần nào sự đau thương cùng cực do chiến tranh gây ra. Chúng ta còn trông mong ở các nghĩa thực khác sắp được thành lập những cố gắng tương tự. *Nhiều điều phải lấy giá gương, Ngay trong một nước phải thương nhau cùng.* Nhân danh tuổi trẻ, chúng tôi xin khen tặng các nghĩa thực. Hãy lan rộng danh hai tiếng Nghĩa Thực. Năm Đông Kinh Nghĩa Thực năm nào, thời gian đã làm mất đi đôi ý nghĩa. Chúng tôi cũng xin mở thêm cái ngỏ đơn ở đây. Một vài người tỏ vẻ thờ ơ hoặc hồ nghi sự thành lập các nghĩa thực và coi đó như là một *phong trào*. Dù sao, các nghĩa thực vẫn có ích cần thiết cấp bách. Chúng ta đã nghĩ lo sợ quá nhiều rồi. Hãy tin chút niềm tin. Cứ đứng trong bóng tối mà nguyên rửa mãi cũng chẳng ích gì. Hãy thắp lên một đóm lửa bắt đầu một chuỗi ánh sáng.

(Phạm Duy)

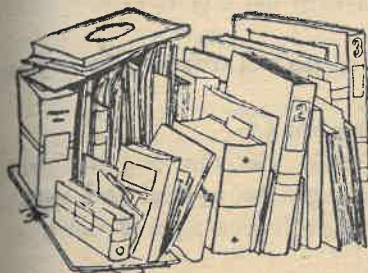
MỘT TẶNG PHẠM NÔNG NAM
NHẤT CỦA NHỮNG ĐÔI LỜI
NĂM MỚI :

THƯẢ LÀM THƠ YÊU EM
thơ TRẦN DẠ TỬ
phở nhạc

PHẠM DUY, CUNG TIẾN
PHẠM ĐÌNH CHƯƠNG

bia, phụ bản Nguyễn Trung
đã phát hành toàn quốc

bài của ĐÀO TRƯỜNG PHÚC

đúc kết cuộc phỏng vấn

họ đã viết truyện ngắn như thế nào ?

Bắt đầu từ số 21, bộ mới, ra ngày 14-10-1971, Tuổi Ngọc đã thực hiện một cuộc phỏng vấn một số các nhà văn tên tuổi — cuộc phỏng vấn được đặt tên trước « *Làm thế nào để viết được truyện ngắn ?* » và đã xoay quanh hai điểm chính :

- Quan niệm của các nhà văn đó về truyện ngắn.
- Kinh nghiệm cá nhân của các nhà văn đó về kỹ thuật viết truyện ngắn.

Sau mười số báo, bạn đọc đã theo dõi bài trả lời của các nhà văn :

Mai Thảo, Nguyễn Mạnh Côn, Hoàng Hải Thủy, Võ Hồng, Dương Nghiễm Mậu, Bình Nguyên Lộc, Nguyễn Đình Toàn.

Bản đúc kết sau đây nhằm mục đích :

- Trình bày những tương đồng và dị biệt chính yếu trong những ý kiến đã được phát biểu của các nhà văn
- Trả lời câu hỏi do các bạn trẻ, độc giả của Tuổi Ngọc đã nêu ra : Có hay chăng, theo những nhà văn tên tuổi hiện đại, một phương thức chung, những kỹ thuật chung, để hình thành một truyện ngắn ?

Tuổi Ngọc, để thực hiện cuộc phỏng vấn, đã gửi tới các nhà văn nêu lên trên đây, 6 câu hỏi lần lượt sau :

* *Tòa soạn định phỏng vấn 10 nhà văn, 3 nhà phê bình nhưng cuối cùng đã chỉ phỏng vấn 7 nhà văn và cho rằng như thế tạm đầy đủ.*

- 1) Ông đã viết truyện ngắn như thế nào?
- 2) Viết truyện ngắn khó hơn hay viết truyện dài khó hơn? Nếu khó, thì thế nào? Nếu dễ, như thế nào?
- 3) Theo ông, những nhà văn Việt Nam nào viết truyện ngắn hay nhất? Xin kể vài tác giả và tác phẩm của họ.
- 4) Truyện ngắn nào của ông được ông lưu ý?
- 5) Trong một cuốn sách bàn về nghệ thuật viết văn ông Nguyễn Hiến Lê đã viết, đại ý: Truyện dài là nhiều truyện ngắn kết hợp lại. Ông nghĩ sao? Và từ câu trên, ông có chấp nhận định lý đảo: Truyện ngắn là một phần của truyện dài?
- 6) Những người viết trẻ bây giờ thường thích viết truyện ngắn, ông có thể nói cho họ nghe một vài kinh nghiệm của ông?

Những câu hỏi (2), (3), (5) nhằm tìm hiểu quan niệm và quan điểm của các nhà văn được phỏng vấn, về truyện ngắn, nói một cách tổng quát. Những câu hỏi còn lại nhằm gợi ý để các nhà văn trình bày các kỹ thuật và kinh nghiệm cá nhân trong công việc sáng tác truyện ngắn. Dĩ nhiên đây là một cách phân loại mà người viết bài đúc kết xin phép tự ý viện dẫn để thuận tiện cho những điều sắp trình bày.

A.— *Có thể ghi nhận sơ khởi*: Quan niệm và quan điểm của bảy nhà văn trả lời cuộc phỏng vấn, về truyện ngắn, chứa đựng nhiều điểm dị biệt:

1.— Sự so sánh, đối chiếu giữa truyện ngắn và truyện dài, được chấp nhận bởi năm nhà văn và phủ nhận bởi hai nhà văn khác. Về điều kiện kỹ thuật sáng tác, cũng như về tác động, trừ ông Nguyễn Đình Toàn trả lời bằng một sự phân tích thực nghiệm (*Truyện ngắn không khó viết hơn truyện dài. Tôi có thể viết tất cả những truyện ngắn của tôi thành truyện dài và viết tất cả các truyện dài của tôi thành nhiều truyện ngắn khác nhau được*) và ông Bình Nguyên Lộc trả lời gần với một kết luận tương đương (*loại nào cũng khó cả*) Các ông Nguyễn Mạnh Côn, Võ Hồng và Hoàng Hải Thủy đều ghi nhận việc viết truyện dài khó hơn, hoặc vì vấn đề trình độ tác động tâm lý và thể nghiệm nghệ thuật, hoặc vì thời gian và công phu. Cũng cần ghi chú thêm, ông Bình Nguyên Lộc đã giới hạn nội dung câu trả lời vào một phương diện: *khó về tài*.

Hai ông Mai Thảo và Dương Nghiễm Mậu quan niệm một sự biệt lập hoàn toàn giữa hai thể văn, không cho phép một so sánh nào hết. Ông Dương Nghiễm Mậu ghi thêm: *« Một tý vết nhỏ có thể làm hỏng một truyện ngắn, nhưng với cùng tý vết ấy trong truyện dài có thể được bỏ qua. Truyện dài đòi hỏi một sự làm việc làm việc lâu, như vậy phải có một hơi dài, giữ được sự rung cảm. »* Không thấy ghi định lý đảo.

(2).— Về câu nhận định của ông Nguyễn Hiến Lê, có năm loại trả lời:

a) Ông Mai Thảo *« miễn nhận xét »* vì không biết đích xác quan điểm tư tưởng được đề cập.

b) Ông Nguyễn Mạnh Côn *« hoàn toàn đồng ý »*, với ghi chú thêm:

« Nói rằng trong truyện dài có thể có nhiều truyện ngắn không có nghĩa là đem nhiều truyện ngắn chắp thành một truyện dài tôi dám chắc anh Nguyễn Hiến Lê không có ý muốn nói như vậy, trừ phi anh định nói về chủ động sáng tác ở người cầm bút. »

c) Ông Bình Nguyên Lộc giới hạn câu trả lời: *« Nếu ông Nguyễn Hiến Lê đứng về mặt Kỹ thuật thì tôi không đồng ý chút nào hết... trên đây tôi chỉ nói về kỹ thuật. »*

d) Ông Nguyễn Đình Toàn, ông Võ Hồng, ông Hoàng Hải Thủy, có thể tạm ghi nhận là đồng ý một phần, về một trang hai bình diện của nhận định được đề cập. Ông Võ Hồng chấp nhận định lý đảo với sự dè dặt: *« có thể chứ không phải luôn luôn »*; và không đồng ý về định lý thuận. Ông Hoàng Hải Thủy cho rằng câu nhận định *« đúng nhưng chưa đủ »*. Ông Nguyễn Đình Toàn viện dẫn một thí dụ: *« nhiều đoạn văn rút ra từ các truyện dài của Võ Phiến có thể coi như những truyện ngắn rất hay. »*; và giới hạn câu trả lời với trường hợp đó.

e.— Ông Dương Nghiễm Mậu hoàn toàn không đồng ý.

3.— Về câu hỏi (3), truyện ngắn của các tác giả sau đây đã được nhắc tới. Bởi bảy nhà văn được phỏng vấn:

— «Tiền chiến»: Khái Hưng (4 nhà văn nhắc tới)

Thạch Lam	(2	—	—	)
Tô Hoài	(4	—	—	)
Bùi Hiền	(2	—	—	)
Nguyễn Tuân	(3	—	—	)
Nam Cao	(3	—	—	)
Nguyễn Hồng	} 1	—	—	)
Thanh Tịnh				
Trần Tiêu				

— *Hiện đại*: Võ Phiến, Sơn Nam, Túy Hồng, Doãn Quốc Sỹ, Bình Nguyên Lộc, Duy Lam, Nhã Ca, Mai Thảo, Duyên Anh, Nguyễn Đình Toàn, Hoàng Hải Thủy, Dương Nghiễm Mậu, Dương Kiền, Hà Huyền Chi, Thanh Tâm Tuyền, Phan Lạc Tiếp, Thủy Thủ, Ngụy Ngữ, Trần thị NGH.

Cũng nên ghi, theo ông Nguyễn Đình Toàn, *« gần như tất cả các nhà văn Việt Nam người nào viết truyện ngắn cũng hay cả. Truyện ngắn là thể văn thích hợp với tâm vóc của nhà văn Việt Nam. »*

B.— Những câu hỏi về kỹ thuật và kinh nghiệm cá nhân đều được tất cả bảy tác giả trả lời một cách bao quát.

1.— Về câu hỏi *« Ông đã viết truyện ngắn như thế nào »*, đúng như nhận xét của nhà văn Võ Hồng, câu hỏi có thể được hiểu theo 2 cách:

— Vào trường hợp nào ông bắt đầu viết truyện ngắn?

— Hãy nói phương pháp viết truyện ngắn của ông.

Bốn nhà văn trả lời về khía cạnh thứ nhất của câu hỏi. Trong số này, ông Hoàng Hải Thủy, ông Võ Hồng, ông Mai Thảo đều phát biểu rằng truyện ngắn là thể văn của những năm tháng khởi đầu công việc sáng tác của họ. Ông Hoàng Hải Thủy ghi thêm : « Tôi coi việc viết truyện ngắn là cần thiết trước khi viết truyện dài... Vì ít nhất, thời gian hoàn thành một truyện ngắn cũng ngắn hơn. Và nếu viết không thành công, ta dễ bỏ một truyện ngắn mà không nản bằng bỏ một truyện dài. » Trong khi đó, ông Mai Thảo cho rằng «... truyện ngắn là thể văn của một tâm trạng... Truyện ngắn chỉ là kỷ niệm. Bây giờ tôi nhìn và nghĩ về truyện ngắn của tôi và của các nhà văn khác như vậy. Truyện ngắn là một thời kỳ nào đã qua của tôi và của họ » Ông Nguyễn Mạnh Côn viết những truyện đầu tiên «nhằm mục đích chống Cộng về tâm lý». Những truyện sau đó vẫn nằm trong «Ý hướng chứng minh con người có tình cảm là bảo vật không phủ nhận được, không giải thích được mà lý trí (theo Cộng Sản không chống lại được». Những năm mới đây, vẫn theo ông NMC, «mỗi bài phải NÓI lên một cái gì, phải TRẢ LỜI được những thắc mắc, băn khoăn của độc giả về các vấn đề trọng đại của đời sống, linh hồn, tôn giáo, v.v...»

Về khía cạnh thứ hai của câu hỏi số 1 nghĩa là về kỹ thuật, và điều kiện khía cạnh này liên quan trực tiếp đến câu hỏi cuối cùng trong vấn đề lục (câu 6). Ông Nguyễn Mạnh Côn và ông Bình Nguyễn Lộc trả lời gộp chung 2 câu hỏi nói trên.

Nói riêng về kỹ thuật, môi trường, phương pháp sáng tác nhìn trên bình diện cá nhân, ít nhất ba nhà văn phát biểu rằng sự hình thành một truyện ngắn bắt nguồn từ cảm hứng bất chợt, được đúc kết bằng kỹ thuật riêng. Theo ông Nguyễn Đình Toàn, «Khi thì nghĩ trước câu truyện sẽ viết, khi thì làm khác, cứ cầm bút viết rồi nghĩ sau. Cái ý nghĩ bất chợt đầu tiên, cái tên một nhân vật tình cờ hiện đến, cái chữ thứ nhất được viết ra sẽ quyết định câu truyện sẽ viết.» Ông Dương Nghiễm Mậu cũng phát biểu tương tự... «Một điều gì đó, đã đến và viết, trong sự mơ hồ rồi thành, viết trong một dòng...» Và theo ông Võ Hồng... «thường, một truyện ngắn được khởi đầu bởi một hoàn cảnh nào đó : Một sự việc xảy ra, một cảm xúc chợt đến... Người cầm bút xây dựng thêm nhân vật, tạo ra thêm tình tiết để câu chuyện diễn biến hợp lý, tạo ra một cái gì và tìm cách để mở cái gì đó cho tự nhiên. Cái khó nhất là tìm cách mở gút.»

Ông Mai Thảo : «Viết truyện ngắn... Như một hạnh phúc. Truyện ngắn, theo tôi, còn là cái riêng tây nhất của nhà văn... Truyện ngắn, tóm lại, là một công trình sáng tác toàn vẹn và xong xuôi nhất. Những cái đã loãn vẹn, đã xong xuôi không là của ai bao giờ hết. Mà của chính nó.»

Ông Hoàng Hải Thủy : «Viết như một sự cần thiết. Lúc đầu viết là một sung sướng... bây giờ việc viết truyện của tôi trở thành rõ ràng : viết feuilleton để sống, để nuôi vợ con, viết truyện ngắn cho riêng mình...»

Ông Bình Nguyễn Lộc, trả lời câu hỏi (1) gộp chung với câu hỏi (6), đưa ra một nhận định : « Nên lý khai với cái mà thiên hạ gọi là cái hứng. Hứng không bao giờ tới cả đâu ». (Xem tiếp trang 58)

Nguyên tác : VACANCES ROMAINES của IAN HUNTER
và WILLIAM WYLER • Bản Việt văn : HOÀNG HẢI THỦY

TÌNH MỘNG là bản dịch truyện phim VACANCES ROMAINES với cặp diễn viên trứ danh thế giới AUDREY HEPBURN và GREGORY PECK trong hai vai chính : nàng công chúa mơ ước được sống những ngày vui làm thường như tất cả những nàng thiếu nữ mới lớn và chàng phóng viên nhà báo đang cần đề tài lạ để viết phóng sự. Khi trao cho nhà văn HOÀNG HẢI THỦY, người viết thành công nhất hiện nay về loại tiểu thuyết phóng tác, viết truyện này thành truyện : dịch nguyên bản hay dịch địa, tức chuyển cho nàng công chúa ANNE trong phim trở thành một nàng công chúa Á Châu và đến Sài Gòn. Sau cùng, nghĩ rằng việc dịch địa như trên có thể làm mất đi nhiều màu sắc của truyện, nhất là với những bạn từng coi phim VACANCES ROMAINES và từng cảm động vì phim này, chúng tôi quyết định giữ nguyên những nhân danh, địa danh trong nguyên bản.

Truyện này viết theo phim ROMAN HOLYDAY do đạo diễn WILLIAM WYLER thực hiện. Truyện phim của IAN HUNTER và JOHN DIGHTON.

chương một

« Những con đường viền bởi những đàn hoa Aristoloche. Aristotoche. Minh thích cái tên hoa Aristoloche này quá đi. Minh chẳng biết nghĩa nó là gì nhưng có lẽ chính vì vậy mà mình thích nó. Văn điệu của nó hòa hợp tuyệt diệu với tiếng bánh xe xoay đều trên con đường sắt này. »

Công chúa Anne nói thắm một mình trong khi con tàu hỏa đưa nàng về phía kinh thành La Mã. Từ khi nàng biết rằng một nàng công chúa trong tương lai sẽ trở thành Nữ Hoàng một vương quốc, không bao giờ có thể nói những ý tưởng thoáng qua trong trí với bất cứ một người nào, Anne đã sớm có thói quen nói thắm một mình như thế. Trong thời gian nàng còn nhỏ và đi chơi trong vườn hoa rất nhiều lá hoa của hoàng cung, nàng tự đặt ra những chuyện thần tiên thật đẹp để kể cho chính nàng nghe, những chuyện trong đó con chó nhỏ và con mèo xiêm của nàng đóng những vai trò chính. Nàng gọi việc tự kể cho chính nàng nghe đó là việc « sống như mọi người », vì, ngay từ thời gian đó nàng đã sớm biết rằng cuộc đời mà nàng đang sống, sẽ sống, là một cuộc đời khác hẳn với đời sống của mọi người. Cuộc đời nàng không giống đời mọi người vì nàng là công chúa, và cuộc đời một nàng công chúa bị chi phối chặt chẽ bởi những cái mà người ta gọi là « quyền lợi quốc gia, thể diện hoàng tộc » và hàng trăm thứ lễ nghi khác. Tất cả những danh từ đó đối với nàng đều vô nghĩa, như cái tên hoa Aristoloche. Chỉ có điều khác là chúng không được êm tai bằng cái tên hoa Aristoloche mà thôi.

Năm nay nàng vừa hai mươi tuổi và quan niệm của nàng về cuộc đời vẫn không thay đổi. Bây giờ nàng không còn tự đặt ra những chuyện thần tiên như ngày nàng còn nhỏ nhưng nhiều khi nàng vẫn quen mơ mộng kín đáo mà những người gần nàng không hay biết. Nàng nhắm mắt lại để cho bà Bá Tước Vereberg, người được hoàng tộc cử đi sát bên nàng, người có nhiệm vụ lo cho nàng đủ thứ và cũng ép nàng làm đủ thứ vì quyền lợi quốc gia, vì nghi lễ ngoại giao v.v..., tưởng rằng nàng đang ngủ. Nàng thành công trong việc giả vờ ngủ vì bà Bá Tước Vereberg không còn ngồi cạnh nàng nữa. Bà ta cùng với Ông Đại Tướng Brono, người thứ hai được hoàng tộc cử đi theo nàng, cùng ra ngồi ở mãi tận đầu toa xe đằng kia. Hai vị này đánh bài với nhau và ông Đại Tướng già cố gắng chịu đựng sự sốt ruột vì bà Bá Tước đánh bài quá chậm, lại cứ lầm lẫn luôn luôn.

Công chúa Anne đang mơ mộng nhưng sự thực là nàng đi trên đường tới La Mã. Nàng nên buồn hay nên vui vì chuyện này? « Có chi lạ đâu nhỉ, nàng thiếu nữ tự nhủ, đến La Mã thì cũng như mình tới Ba Lê, Luân Đôn. Mình sẽ chẳng được thấy gì hết ngoài những gì đã ghi trong chương trình chính thức được quy định trước. Ông Đặc Sứ của mình không có một chút tưởng tượng nào. Nếu mình may mắn hơn ở đây chắc người ta sẽ hướng dẫn mình đi coi điện Colysée, người ta sẽ kể cho mình nghe những nguyên nhân kiến tạo thành La Mã, những chuyện dài dòng về những ông Trùng thời xưa, những ông Remus với Romulus, chuyện nhà César có những người chuyên dùng thuốc độc v.v...»

Trước khi tới La Mã, Công chúa Anne đã tới thăm Ba Lê. Và ở nơi được gọi là Kinh Đô Ánh Sáng, nàng chẳng được thấy gì hết ngoài những cơ sở quốc gia cổ kính và trang nghiêm, nàng dự một buổi đại yến ở điện Élysée do vị Quốc Trưởng nước Pháp khoản đãi. Trong buổi tiệc kéo dài này, nàng đã nghiêm trang và chú ý bài diễn văn chúc mừng quốc khách của Tổng

thống Pháp, nàng đã lơ đãng nghe những câu chuyện không có gì lạ của bà Đô Nhất Phu Nhân. Trên bao lơn cao của Tòa Đốc Lý, nàng đã mỉm cười chào đám dân chúng Pháp hiếu kỳ tụ tập dưới công viên chào đón nàng. Dân Pháp là dân từng chặt đầu vua chúa của họ nhưng bây giờ lại rất thích chào đón các vị vua chúa ngoại quốc. Tâm lý chung của quần chúng cho những nhà xã hội học thấy rằng càng dân chúng những nước dân chủ lại càng thích vua chúa. Tuy sống ở Ba Lê mấy ngày nhưng Anne không được sống qua một ngày nào hết cho chính nàng. Nàng thích đi dạo phố nhưng người ta không để cho nàng đi. Ba Lê nổi tiếng khắp thế giới với những kiểu y phục phụ nữ thanh lịch và thời trang nhưng Anne không được đặt chân vào một nhà may y phục lớn nhỏ nào cả. Đến lúc này khi nghĩ lại, nàng vẫn còn hờn giận vì người ta đã không chịu làm theo lời yêu cầu khẩn thiết của nàng là đưa nàng đến thăm, như một du khách thường, hai nhà may Dior và Fath. Từ lâu lắm rồi, từ ngày biết nhận xét thế nào là một bộ y phục sang, đẹp, nàng vẫn mơ ước có ngày được tới Ba Lê và đi dự một cuộc trình diễn thời trang ở những nhà may danh tiếng. Ở những nhà may lớn này người ta tổ chức những buổi trình diễn y phục cho khách thường lãm mỗi ngày. Người thiếu nữ nào tới Ba Lê cũng được quyền tới coi những cuộc trình diễn ấy, riêng Anne thì không. Vì nàng là công chúa, nàng không phải là người thiếu nữ thường.

Việc đi chơi trong phố đông, đi lẫn lộn với mọi người, không bị ai chào, ai đón, đối với Anne là những gì không bao giờ nàng có thể được hưởng. Ba Lê, ngoài những nhà may danh tiếng hoàn cầu còn có sông Seine thơ mộng, có rừng Boulogne, nơi hò hẹn của những người yêu nhau, có khu Saint Germain des Prés với những căn hầm được chuyển biến thành quán rượu, nơi mà Anne được nghe nói rất mơ hồ là có những người trẻ tuổi kỳ dị mà thoạt trông không ai biết được họ là trai hay gái, những người sống lấy đêm làm ngày và cà phê với rượu là thức ăn chính, những người để tóc thật dài, ăn bận bê bối sao cũng được, nhẩy môn be bop thâu đêm suốt sáng. Nói tóm lại, là những người sống theo một chủ nghĩa mà họ gọi là « hiện sinh ». Anne muốn được đến đó để xem cho biết nhưng tất nhiên là nàng không thể tới được, vì nàng là công chúa. Hơn thế nữa vì nàng là quốc khách của nước này, và vì nàng một mai, sẽ kế vị vua cha để trở thành Nữ Hoàng.

Chuyến công du này của Công Chúa Anne cũng không phải là do Phụ Vương của nàng quyết định. Cũng như Anne, Phụ Vương của nàng cũng chẳng có quyền quyết định một chuyện gì. Mọi chuyện, gần như tất cả mọi chuyện lớn nhỏ, đều có liên hệ đến quyền lợi quốc gia, đến thể thống hoàng gia và đều do Hội Đồng Hoàng Tộc, do Quốc Hội, do Nội Các, những cơ sở gồm những vị đạo mạo lúc nào cũng nghiêm trọng chủ trì, quyết định sau những cuộc thảo luận kéo dài. Người ta bảo những vị đó đại diện cho dân chúng và những vị đó làm theo ý muốn của dân chúng. Vua và công chúa hơn ai hết, là những người phải sống theo ý muốn của nhân dân. Vua chúa bây giờ không còn có thể bắt nhân dân phải sống theo ý mình nữa.

Chuyến công du này của Công Chúa Anne được thực hiện vì quyền lợi của toàn dân, người ta quyết định như thế và bổn phận công chúa của nàng là phải tuân theo. Người ta chuẩn bị cho nàng đi, người ta nói trước cho nàng biết sơ qua về phong tục của những nơi nàng sắp đến, người ta đặt nàng học thuộc lòng vài câu tiếng ngoại quốc và chuyển đi được thông báo trước cả tháng. Tuy Anne biết rằng chuyến đi chẳng hứa hẹn gì đặc sắc về nàng nhưng nàng cũng tỏ ra sốt sắng ra đi «vì quyền lợi quốc gia và dân tộc». Vì được đi như thế này dù sao cũng còn thú vị hơn là những ngày dài bình thần nối tiếp nhau trong hoàng cung năm bảy lần tường thành và lính gác, hơn những buổi đi chơi chậm bước trong hoa viên nhiều hoa nhưng không có người, những buổi đi nghe hòa nhạc buồn tẻ, những buổi đi khám mặc những phòng triển lãm trang trọng. «Minh phải vui vẻ chấp nhận số phận của mình, Anne tự an ủi nàng, mình không có dịp nào đi khỏi hoàng cung trừ khi nước mình có một cuộc cách mạng...» Tuy tự an ủi như thế nhưng Anne cũng biết hơn ai hết rằng một cuộc cách mạng lật đổ chế độ quân chủ lập hiến là một chuyện không bao giờ có thể xảy ra ở nước của nàng.

Anne giả vờ ngủ và nàng ngủ thật. Tiếng bánh xe đều đều quay trên đường sắt và nhịp lắc lư nhẹ nhẹ của con tàu vương giả đưa nàng vào cõi mộng. Khi nàng tỉnh giấc điệp, con tàu đã tiến tới gần La Mã. Quanh nàng, người ta đang chuẩn bị cho cuộc xuống tàu. Bà Bá Tước và ông Đại Tướng đã thôi đánh bài. Ông Đại Tướng đã ra ngoài và bà Bá Tước đang sửa lại mái tóc và luyện lại nụ cười ngoại giao trước tấm kiếng cầm tay. Bà này sửa lại y phục rồi bước đến gần Anne. Đề trêu bà, Anne vẫn nhắm mắt.

— Khải Công chúa... Chúng ta sắp đến nơi... Mời công Chúa sửa soạn dung nhan.

Anne đành phải mở mắt. Ánh sáng trong toa tàu đã đổi khác. Từ màu trắng chói mắt lúc nàng chưa ngủ, ánh sáng đã chuyển sang màu tím. Vì trời đã tối. Lợi dụng bà bá tước đang soạn những vật dụng để trang điểm lại cho nàng, Anne thò đầu qua cửa sổ toa tàu đúng lúc con tàu chạy qua sông Tibre. Dòng sông mặt nước sáng như bạc cuộn cuộn trôi dưới những chân cầu Mivio. Chỉ vài phút nữa thôi, đêm sẽ xuống và nàng sẽ tới La Mã.

Rời khung cửa sổ, nàng công chúa ngồi xuống ngoan ngoãn để cho bà bá tước chải lại mái tóc. Nàng nhìn nàng trong kiển và làn môi hồng nở một nụ cười hài lòng. Việc thấy mình có khuôn mặt trái soan thanh tú, đôi mắt màu tím nhạt, cái mũi dọc dừa xinh xinh và làn môi mọng, mái tóc mượt và thơm, là một sự kiện làm cho người thiếu nữ nào cũng hài lòng. Kể cả người ta có là công chúa.

Sau khi biết chắc dung nhan của mình tươi tắn sau một ngày di chuyển bằng xe hỏa, Công Chúa Anne bình tĩnh và tự tin chờ gặp những người bạn mới, nàng chú ý nghe và ghi nhận những lời dặn cuối cùng của Bà Vereberg. Bà Bá Tước nói với nàng về Ông Đại Sứ tới đón nàng ở nhà ga này. Bà ta không tiếc lời ca tụng tài ngoại giao và đức độ của vị Sứ Thần từng là bạn

đồng liêu của ông chồng quá cố của Bà. Khi bà Bá tước nói đến ông chồng đã quá cố của bà, Anne không chú ý nghe nữa, xong nét mặt nàng vẫn như khi nàng đang chú ý nghe.

Con tàu đã ngừng bánh nhưng đầu máy vẫn còn hừng hực thở. Trên bến hỏa xa, quanh toa tàu vương giả, một người mũ cao, áo dài nghiêm túc đứng chờ. Nhóm người này nghiêm trang và yên lặng đến nỗi cả nhà ga mọi lần tàu đến vẫn ồn ào tối nay cũng phải im lặng theo.

Đôi mắt đẹp của Anne bỗng dừng như tắt mất ánh sáng. Sự buồn chán một lần nữa lại òn ào kéo đến xâm chiếm tâm hồn nàng. Đó là sự buồn chán quá quen thuộc của những buổi tiếp rước đầy lễ nghi kiêu cách mà nàng phải chịu đựng từ quá lâu, từ quá nhiều lần. Thành phố bên ngoài kia đang sống, đang bắt đầu cuộc sống ban đêm ly kỳ và hấp dẫn, nhưng nàng không được lao mình vào đó, nàng phải ở đây, phải nghiêm trang với những người nghiêm trang, phải chào đón những người đến chào đón nàng. Vì quyền lợi và thể thống quốc gia. Sự buồn phiền theo nàng như cái bóng của chính nàng. Sự buồn phiền không chịu rời xa nàng nửa phút, nó ở bên nàng ngay cả khi nàng ngủ.

Ông Sứ Thần cúi chào và hôn tay nàng. Những vị khác — Ông Sứ Thần sau đó long trọng giới thiệu 7 danh vị của những người này với công chúa — nhưng công chúa không ghi nhớ kịp danh vị của họ. Tất cả đều cúi đầu thật thấp trước mặt nàng, miệng thốt những lời chào và chúc tụng y hệt nhau. Sau đó Công Chúa và bà hầu cận danh dự lên chiếc xe hơi sơn đen dài như cái thuyền và bóng lộn về Sứ Quán.

Buổi tối hôm đó Công Chúa Anne được nghỉ ngơi, nàng được thanh thản ăn bữa tối trong Sứ quán với bà bá tước Vereberg và được quyền đi ngủ sớm trong chiếc giường kiểu giường của Hoàng Đế Louis Thập Ngũ rộng đến năm người như nàng nằm cũng thừa chỗ. Cái giường này có bốn cột giường vĩ đại còn nặng nề hơn cả cái giường nàng vẫn ngủ trong hoàng cung. Và Anne mệt mỏi vì chuyến đi dài suốt một ngày nên khi nằm vào giường, nàng sớm hết còn là một nàng công chúa đang công du để trở thành một thiếu nữ tầm thường như bất cứ người thiếu nữ đang tuổi mộng mơ nào khi sắp ngủ : người xuân nữ chờ đợi chàng hoàng tử hào hoa đến nắm tay đưa về những chân trời hoa thơm cỏ lạ của tình yêu và hạnh phúc tương lai.

chương hai

Công chúa Anne đã lầm khi nghĩ rằng tới La Mã người ta sẽ đưa nàng đi coi Cổ điện Colysée và những cơ sở công cộng khác. Ông Sứ Thần của quốc gia nàng ở đây có một quan niệm khác về những cuộc thăm viếng ngoại giao, ông cho rằng việc Công Chúa đi thăm những di tích gọi là lịch sử được xây dựng lên từ mấy ngàn năm nay chẳng có lợi ích gì cho tinh thần hữu của hai nước,

(Còn nữa)

TÌNH THƯ

Em có quen một người, quen nhau qua những lá thư ở trường học hi hữu. Em đã gặp người ấy một lần, và người ấy nói gặp mặt tiện hơn là viết thư. Nhưng em thì luôn luôn muốn đừng bao giờ gặp nhau. Em chỉ ao ước được viết thư, kể cho nhau nghe những buổi trời mưa cho đến những ngày trời đẹp. Em có thể làm như vậy được không?

TRẦN THỊ THỤY MIÊN (Saigon)

Nếu chỉ « ao ước được viết thư » thì cứ tiếp tục. Đừng có đại đột ước ao thêm và đi xa thêm. Cái lỗi quen nhau bằng thư gây nhiều phiền phức lắm. Truyền hình Đắc Lộ đã thực hiện một vở kịch về loại kết bạn tâm tư. Nếu người em quen có vợ rồi, vợ ông ta lại hay ghen, em có thể gặp nhiều phiền muộn, bực mình và ngộ nhận. Tốt nhất là chấm dứt cho xong.

MẮT BỒ CẦU

Người ta bảo con nhỏ đó có đôi mắt nai. Vậy mắt nai như thế nào hả chị. Nó tròn mà có cần phải to và có lông mi cong không hả chị? Còn mắt bồ câu thì ra sao hả chị? Có những tính chất như trên không hả chị? Mắt nai và mắt bồ câu có giống nhau không?

D. (Saigon).

Nai nó hiền lành, nhút nhát dễ thương lắm. Nó không ăn thịt người. Đôi mắt nó ngơ ngác và mơ mộng đã gây cảm hứng cho Lưu Trọng Lư làm bài «Tiếng Thu» bất hủ. Bồ câu cũng hiền, biểu tượng của hòa bình. Gợi con nhỏ có mắt nai, mắt bồ câu là con nhỏ đó có đôi mắt mơ mộng, ngơ ngác, hiền lành, dễ thương. Chứ mắt con nhỏ đó không giống mắt nai

dâu. Vì nai bốn chân, con nhỏ chỉ có hai chân.

CÁI ĐUÔI

Em cứ bị «mọc đuôi» (mấy «kệ» đi theo sau lưng đó Ngọc) hoài à Ngọc hãy bày em cách nào để «chỉ mấy cái đuôi» đó đi, vì em ghét làm cơ cứ từng bước chân âm thầm ở đằng sau làm người ta mất tự do. Có một điều là mấy «cái đuôi» này chả nói hết vậy Ngọc ạ. Cứ theo người ta ở trường về nhà thôi, làm em sợ tại họ nó chọc ghẹo cơ. Giúp em Ngọc nhé.

ĐẤU XƯA (Hà Nội)

Người ta theo là người ta thương mình. Vì mình đẹp, dễ thương. Em hãy hành diện vì điều đó đó. (Chỉ nói nhỏ câu này nhé, nếu em không đẹp không dễ thương—theo họ—thì sao mấy họ theo, và lúc đó mình cũng vui gì đâu). Một điều đáng khen mấy cái đuôi có lẽ biết thân... cái đuôi nên cứ theo «những bước chân âm thầm». Chả có gì là mất tự do đâu. Cứ phớt tỉnh coi như họ không có đuôi. Nếu tên nào «trường kỳ kháng chiến» hãy xét lại mình xem sao. Có gì là

trong tim chưa? Nếu tên nào bỏ cuộc nửa chừng thì tốt nữa. Đừng tìm cách «chạy» đi, có thể gây mất cảm tình, không tốt, dù sao thì họ cũng có thiện chí với mình chứ. Tại sao lại sợ tại bạn cười chọc? Người ta theo mình chứ mình... theo người ta sao.

NGỌC THÂN ÁI CÁO LỖI

Tuần trước Ngọc thân ái mắc đi xa ở nhà nhị vị thư ký tòa soạn đã nhờ người nói chuyện tâm tình với bạn ngọc mà quên không đăng lời cáo lỗi của Ngọc thân ái. Vậy tuần này, Ngọc thân ái cáo lỗi và hứa, từ nay, đi đâu xa rần viết bài sẵn.

TÌNH YÊU

Nhờ chị Ngọc của em cắt nghĩa đôi em câu: « Tình yêu không cần chuẩn bị mà chỉ cần tiếp nhận » Và câu « Yêu nhau cho nhau nụ cười. Thương nhau cho nhau một đời ». Tại sao mà yêu thì cho nhau nụ cười, còn thương thì một đời hả chị Ngọc?

Mỗi ông thi sĩ, văn sĩ, nhạc sĩ là một « lý thuyết gia » về tình yêu. Nghe các ông ấy triết lý... vụn là đủ, là dở buồn rồi. Đừng tìm hiểu cho mệt. Thí dụ hai thi sĩ nói về tình yêu:

«Làm sao cắt nghĩa được tình yêu
Có nghĩa gì đâu một buổi chiều
Nó chiếm hồn ta bằng nắng nhạt
Lắng mây nhẹ nhẹ gió hiu hiu »

XUÂN DIỆU

«Mày hãy làm thính chờ nói nhiều
Đề nghe dưới nước đáy hồ reo.
Đề nghe tơ liễu rung trong gió
Và đề nghe trời giải nghĩa : yêu »

HÀN MẶC TỬ

Lại có ông nhạc sĩ thuộc loại «thời

trang nhạc tuyền » định nghĩa tình yêu :

« Đi trên đường một chiều
Anh đi trước em sau
Không bao giờ gặp gỡ
Cũng như tình yêu »

Trường hợp này chỉ cần thặng xe lại là... tình yêu gặp gỡ! Đôi khi, chính các ông triết gia tình yêu cũng mâu thuẫn. Thí dụ Xuân Diệu bảo không cắt nghĩa được tình yêu nhưng vẫn lái nhai :

« Yêu là chết ở trong lòng một ít
Vì mấy khi yêu mà được người yêu »

Lại có ông, hình như Saint Exupéry « phán » : Yêu nhau không phải để ngồi nhìn nhau mà là để nhìn về một hướng » Ông Roger Vaillant thì nói : « Tình yêu là cái gì xảy ra giữa hai người yêu nhau ». Có ông tặng tình yêu đôi cánh để vui buồn nó vỗ cánh bay đi. Có ông tặng tình yêu đôi chân để nó phiêu lưu đây đó. Nếu em muốn cười nhiều, chịu khó mua các bản nhạc « thời trang nhạc tuyền » về mà nghiên cứu triết lý tình yêu ! nhưng đừng bao giờ hỏi một vị linh mục. Bởi rằng, tình yêu của linh mục là yêu Chúa. Vàn vàn...

VIẾT MỘT CÂU HỎI
TRÊN MỘT MẶT
GIẤY GỬI VỀ CHO :
NGỌC THÂN ÁI

Bạn sẽ được trả
lời câu hỏi mà bạn
không biết hỏi ai

tháng giêng trên ngón tay em

ANH CHI

một ngọn nến thấp lên cho một ngày	là nụ cười lạnh ngắt hôm qua
những ngọn nến thấp lên cho một đời	ngập ngượng khi gặp lại nhau thật buồn khi xa nhau
đời buồn đời vui	
em có nhớ như trời tháng giêng đầu trên ngón tay em tình yêu mềm tội tình anh đã quên	em đã khóc một ngày trong tháng giêng
môi cắn môi vỡ những nỗi nhớ nhưng chín đỏ	hờ hững qua đi, đôi lần như người đưa thư qua nhà không đứng lại
ngày ấy	anh ngỡ mình là một cọng cỏ nát dưới chân em nổi xót xa
cuối năm là chiếc áo mỏng không đủ ấm	anh mong gì
buồn không cùng	trên những ngón tay buồn thấy em bước mãi cứ như người xa mãi
em vẫn nhớ như trời tháng giêng ngủ trong mắt em ngủ trên tay em	anh mong gì
ngủ trong trí nhớ	sau những khung cửa đời khép lại
ngủ bên đời	thấy những ngọn tóc ngủ bên nhau
đời đã thấp sáng cho anh một lối	thấy những bàn tay nằm ru nhau
anh không quên anh có một nỗi buồn	và thấy trên môi em một giọt nước mắt
nhỏ như giọt nước mắt gói trong những tờ thư chưa sót	nhớ nụ hôn để dành
chẳng mấy vui	quên những ngày tháng bỏ quên
ngày mang những con sóng nhỏ	em có nghe một ngày trong tháng giêng
ngày đong những nỗi muộn phiền	đôi tay ấm lại lời nguyện ước nhỏ
lời kinh nguyện nào đủ để dành em khóc	năm nay
mưa trên khắp lối trong cuộc tình hoài	anh nhớ tới như một lời xin lỗi

(1-1-1972)

VỤ MỘNG LONG ● HỒI KÝ 10 NĂM LÀM BÁO

4. NGƯỜI PHÓNG VIÊN CÔ ĐƠN VÀ NHỮNG THÀNH CÔNG NGOẠI LỆ

Loạt bài đánh tây đồn điền chấm dứt và chìm đi. Nửa tháng sau, đang ngồi viết bài, chủ nhiệm Nguyễn Quang Lãm tới báo tin :

— Tây đồn điền thua rồi. Dân Nùng vác biều ngữ tới tri ân *Xây Dựng*, moa bắt đẹp đi.

Tây đồn điền thua ! Lạ thật. Đã có án lệnh tại sao còn thua ? Tôi tưởng viết đề mà viết, ý thế nhà báo mà viết, ai ngờ chiến thắng. Mông xừ mõ tòa không kiện mình tội mạ ly cũng đáng ngạc nhiên. Tuần lễ sau nữa, tôi nhận được tấm thiệp mời của ông đại diện đồng bào Nùng mời ăn cơm trưa ở Đồng Khánh. Tôi đi dự. Và ngạc nhiên biết mấy, khi thấy trong phòng tiệc có linh mục Hoàng Quỳnh, đại tá Vương A Sáng, các chức sắc Cao Đài, Phật giáo... Gã phóng viên mặc áo sơ mi ngăn tay càng ngạc nhiên ngồi nghe ông đại diện Nùng đọc bài diễn văn ca ngợi ba bài báo của «ky giả» Thương Sinh như «ba nhất búa của Trinh Giảo Kim đã đập tan âm mưu đàn áp đồng bào Nùng». Tôi ngồi thộn mặt nghe, vừa xấu hổ vừa hãnh diện. Bất ngờ quá. Hã có án lệnh mà Tây đồn điền vẫn phải bồi thường hoa mầu cho đồng bào Nùng và để nguyên đất cho đồng bào canh tác thì đúng là... ngoại lệ !

Vụ này làm tôi... nổi tiếng ! Cái bút hiệu Thương Sinh bỗng trở nên đầy quyền uy. Và vì nó quyền uy nên người có bút hiệu Thương Sinh đâm ra

kiêu ngạo, tự mãn. Đó là dấu hiệu của tai họa, là sự rạn nứt chưa nhìn rõ của một người ôm mộng trở thành nhà báo để về già được vi với Trần Tấn Quốc, Nam Đình... Độc giả *Xây Dựng* thích tôi. Viết thư riêng cho tôi nhờ tôi can thiệp việc này, tranh đấu việc nọ và nhờ luôn cả tôi chửi những người mà họ ghét. Tôi anh dũng viết, tưởng chừng cái xù mạng của mình là cái xù mạng của kẻ chiến đấu. Có thể viết báo cũng là chiến đấu. Nhưng nếu ta chiến đấu không suy nghĩ, ta sẽ biến thành giặc đấu sĩ. Giặc đấu sĩ ở đấu trường không làm chủ được mình. Họ tha kẻ thù hay giết kẻ thù đều do sự muốn tha hay muốn giết của khán giả. Điều thê thảm nhất là kẻ mà họ phải giết không bao giờ là kẻ thù của chính họ. Trong cái «quyền uy» của Thương sinh, hẳn đã đánh biết bao kẻ thù của người bá tánh!

Vụ Đặng Sĩ, vụ Tây đồn điền là hai vụ thuộc báo *Xây Dựng*. Vụ thứ ba, cũng là vụ chót chấm dứt nhiệm vụ phóng viên của tôi — nghĩa là tôi lên một cấp bậc trong tòa soạn, khỏi phải chạy ngoài — thuộc nhật báo *Sống*: «Vụ án trò giết thầy ở Nha Trang» xảy ra vào mùa thi tú tài năm 1967. Năm ấy, tôi chỉ còn viết tiểu thuyết và phóng sự vui cho *Xây Dựng*. Tôi sang cộng tác với anh Chu Tử từ nhật báo *Thần Dân* của cụ Nguyễn Thế Truyền mà anh Chu Tử và Mai Châu thuê «măng sét». Thoạt đầu, tôi viết chơi đùa lấy vui trong mục *Chịu Chơi* ký bút hiệu Bếp Nhỏ. Rồi tôi đề nghị mở thêm một góc trang 3 dành cho tuổi thơ, đặt tên *Búp Bê* do tôi phụ trách. Đăng thơ văn của học trò và viết truyện nhện *Dzũng Đakao*. Mục *Búp Bê* là mục đầu tiên xuất hiện trên nhật báo Việt Nam, ở trang trong. Ít hôm sau, trang nhất, tôi viết phóng sự chính trường *Đi tàu suốt* ký bút hiệu *Bếp Nhỏ*. Có sự lủng củng giữa cụ Nguyễn Thế Truyền và nhóm thuê «măng sét» *Thần Dân*. Chu Tử thuê liền «măng sét» *Tranh Đấu* của Ngô Đức Mão thay thế *Thần Dân*. Hai tờ báo giống hệt nhau về nội dung và hình thức. Cuộc di cư chớp nhoáng, thành công trăm phần trăm. Độc giả nguyên. *Tranh Đấu* xuất bản chừng hơn tuần lễ thì chúng tôi làm cho nó bị đóng cửa vì ông chủ nhiệm gày khó để ghé quá.

Ông chủ nhiệm Ngô Đức Mão, một sáng, nổi trận lôi đình lên tòa soạn. Tòa soạn có một mình tôi vừa ở *Xây Dựng* ghé qua viết *Đi tàu suốt*. Ông hỏi:

— Bếp Nhỏ là thằng nào?

Tôi đáp:

— Thằng ấy ấy mà...

— Mẹ nó, nó dám diễn tả tôi, nó gọi tôi là chủ nhiệm Đò Vặt. Tôi phải bẻ căng nó.

— Ông nên bẻ căng nó đi. Tôi cũng ghét nó lắm.

Ông đòi bẻ căng Bếp Nhỏ nhưng lại gạ Duyên Anh làm với ông nếu ông giành *Tranh Đấu* lại. Ông đòi bẻ nốt một căng chưa què của Kha Trần Ác (biệt hiệu tôi đặt cho Chu Tử). Cuối cùng, sợ ông bẻ căng, chúng tôi mời ông đi chỗ khác chơi. Và chúng tôi lêu bêu. Riêng tôi thì vẫn còn ở *Xây Dựng*. Thật lâu, Chu Tử xin tục bản được nhật báo *Sống*. Sống tròn hai mươi số. chí sĩ Trần Văn Hương chơi nhau với Phật giáo và chơi luôn *Sống*. Chu Tử biết thân phận, đã «bảo trợ» cả nhật báo *Bến Nghé* của Đình Văn

Ngọc, đây Hoàng Anh Tuấn sang làm thư ký tòa soạn và tôi viết «pò tanh» mục *Bên tấm gương*. Nhưng rồi cả *Sống* và *Bến Nghé* lẫn kênh ra chết một lượt. Phải đợi đến ngày ông Phan Huy Quát làm thủ tướng, nhờ ông Bùi Diễm, *Sống* mới sống dậy. Sống dậy nghèo nàn và kiệt quệ. Tòa soạn đặt ở đường Võ Tánh. Lương trả từ 500 đến 1000 lai rai. Báo trả về quá 50 phần trăm. Thời huy hoàng của *Sống* tưởng đã cáo chung. Dọn sang Phạm Ngũ Lão. Về Thủ Khoa Huân. Vào dịp này, tôi quyết định bỏ chức phóng viên *Xây Dựng* về làm phóng viên *Sống*. Lương có 6000 đồng trả làm hai lần trong tháng. Rồi *Sống* dinh dò qua Gia Long. *Sống* khởi sắc dần. Lương anh em lên và vù.

Kỷ niệm của tôi hồi làm phóng viên *Sống*, tòa soạn đặt tại đường Thủ Khoa Huân, Sài Gòn, là hôm đến Học viện Quốc Gia Hành Chánh theo rồi vụ tôi chuyện của Chủ tịch Ủy Ban Hành Pháp Trung Ương Nguyễn Cao Kỳ với sinh viên quốc gia hành chánh. Hôm ấy, ông Kỳ xuất thần ứng khẩu nói rất hay. Ông giải đáp những câu hỏi hóc búa của sinh viên — những nhà cai trị tương lai — thật bay bướm, tài tình. Tôi ghi chép khá tường tận, về viết bài tường thuật khá... văn nghệ với cái tí *Nguyễn Cao Kỳ người gỡ mìn* trả danh. Tôi vì những câu chất vấn của sinh viên như những trái mìn và ông Kỳ giải đáp như là gỡ mìn. Bài của tôi viết dài. Đăng trang nhất leo cả vào trang trong hai ba ngày. Nhân viên điểm báo của Phủ Thủ Tướng cất trình ông Kỳ. Đọc xong, ông không ngờ ông «đấu hót» hay thế. Ông thiếu là Diễm khoái lắm. Và tôi được mời tháp tùng phái đoàn chính phủ sang Mỹ lai ăn chơi bốn ngày nhờ một bài báo! Thời kỳ chói sáng của *Sống*, thời kỳ Chu Tử kiêu hãnh nhận mình là «vua không ngai trong làng báo» là thời kỳ Chu Tử bị ám sát không chết sau lần quý vị đệ tử của thầy Thiện Minh anh dũng đốt phá tòa soạn. Chậm mười lăm phút, chiếc xe Dauphine EB 8918 của tôi đã chung số phận với chiếc Vespa mới toanh của Vũ Hải Vân rồi. Tôi không có mặt lúc người ta đốt tòa soạn. Chỉ nghe kể Vũ Hải Vân nằm lăn ra vỉa hè giầy dựa như chính anh ta bị... «nướng». Đó là «cảm hứng» chống sự thành phố của tôi rỗng rã nhiều năm. Chu Tử nằm chữa bệnh, tôi viết *Ao thả vịt* thay. Nửa tháng sau, Chu Tử lên tòa soạn, quyết định xuất bản *Sống* 8 trang rồi đi Nhật. Tôi vẫn viết *Ao thả vịt*. Báo *Sống* lên như điều. Một mình một chợ «chửi bới» văng mạng, *Sống* đã đáp ứng nhu cầu... thêm nghe chửi đồng của độc giả. *Sống* bán chạy không bao giờ vì tin tức, bình luận hay chi chi cả. Mua *Sống* để đọc *Ao thả vịt*, nghe Chu Tử xỏ xiên, đọc *Sống* trong, nghe Thương Sinh xả xú báp, đọc *Thơ chưa*, nghe Tú Kêu hài tội thiên hạ.

Mục nhiều thư độc giả nhất là mục *Búp Bê*. Ba phần tư thư của độc giả là thư của *Búp Bê*. Nhiều nhật báo đã bắt chước *Sống* mở những mục *Nắng Hồng*, *Chim Xanh* vân vân... *Sống* tung ra cái gì là bèn bị... phóng tác. Cách trình bày của Đăng Giao cũng bị phóng tác. *Sống*, đúng như Chu Tử quảng cáo, là trái bom nổ trong làng báo. Ít lâu sau, không đồng ý quan niệm phê bình của Vũ Hạnh về những cuốn tiểu thuyết của mình, Chu Tử mở

chiến dịch đánh Vũ Hạnh, Tôi không thù hận gì ông Vũ Hạnh cả nhưng rất ghét cái lối phê bình như cha người ta của ông này. Lập luận của ông phảng phất mùi Trương Tửu. Ông ta không ký tên Vũ Hạnh khi vung bút chém nát tác phẩm của người khác. Tôi cố nhớ lại và tôi nghĩ tôi không có lần ông Vũ Hạnh lớn tiếng chê bai cái giá trị nghệ thuật của tiểu thuyết báo ngày. Rồi ông cũng «tập» viết «phơi ở tông». Ông viết cho *Trở Về* Phạm Việt Tuyền. Truyện cúp ngang xương. Gần đây, ông Vũ Hạnh viết mà ông chê cho *Tin Sáng* của Ngô Công Đức, *Độc Lập* của Hoàng Châu... Tôi cố bình thần thưởng thức tiểu thuyết báo ngày của ông mà không bình thần nổi. Vũ Hạnh viết «phơi ở tông» thua cả Dương Hà, Trọng Nguyên ít ra, về phương diện ăn khách. Nhiều nhà văn lớn hợm hĩnh hợm giọng là khinh thường thiên hạ, cũng đã nhào vào công việc kiếm tiền viết «phơi ở tông». Tôi yêu Mai Thảo hơn ai hết, vì thế. Vì rằng Mai Thảo chỉ một lần dè bủ tiểu thuyết báo ngày. Khi chủ trương *Nghệ Thuật*, Mai Thảo còn làm cuộc phỏng vấn những nhà văn viết «phơi ở tông». Tôi nghiệp thì cho một số nhà văn lớn, đi xin việc bé hay nhờ người xin việc bé là thiếu giùm để viết «phơi ở tông» cứ bị từ chối đều đều. Mà lương không ai ! Đau thật.

Trở lại vụ ông Vũ Hạnh. Tôi đã tích cực giúp Chu Tử hạ gục Vũ Hạnh. Bởi khi đánh Vũ Hạnh, Chu Tử rất cô đơn. Một buổi chiều, anh ta ngồi dài :

— Ông xem, ngay ở báo mình cũng chỉ mình tôi đánh Cộng Sản.

— Chắc nó là Cộng Sản ?

— Lập luận của nó là lập luận Cộng Sản. Bọn Cộng Sản mới bôi nhọ nghệ miền Nam chống chúng nó. Còn anh em quốc gia, ai nữ xử đều

— Ông yên chí, còn tôi.

Thế là Thương Sinh đánh Vũ Hạnh đau hơn cả Chu Tử, đánh luôn Lê Ngô Châu vô tội vạ. Đánh mất hết bạn bè. Đánh thì mạng cùi. Tôi không hối hận nếu Vũ Hạnh đã đánh tôi trước. Đẳng này, Vũ Hạnh khinh đụng chạm tới tôi mà tôi đánh ông ta thì hơi kỳ. Tôi dễ bị kích. Tuổi nào chẳng bị kích? Và chẳng, hồi làm với ông Nguyễn Bích Liên, tôi đã bị một Vũ Hạnh «gọi dạ bảo vâng» ngọt xót lại cứ lên mặt văn nghệ phải như thế này, văn nghệ phải như thế nọ thì cũng đáng đánh lắm. Như «thi» Đoàn Thêm «nhà văn» chuyên chép chuyện xảy ra hàng ngày để hoàn thành «tác phẩm», đã có lần viết sách đòi «tha tội» cho tổng thống Diệm thì quá ! Một gia nô phán xét chủ cũ của mình thế đó. Sau chiến dịch đánh Vũ Hạnh, Chu Tử thấy mình quá trớn và cô đơn. Anh ta mời Hồ Hữu Tường cộng tác, làm rùm beng chuyện *Người Mỹ ưu tư* và những bức thư ngỏ gửi John Steinbeck. Câu sườn, tôi cũng viết thư sớng sớng Steinbeck, không quá hạ mình như Hồ Hữu Tường. Rồi Chu Tử đi Đại Học Trở về, gặp tên Dũng ở Kiên Giang, bảo trợ một cái ấp tên là Tân Lợi, xỏ lò gạch và tung tiền cho Tân Lợi. Kết quả bất lợi cho Chu Tử. Anh ta mất rất nhiều tiền, làm việc vô vị lợi nhưng bị chửi oan. Mục đích của Chu Tử là muốn quên vụ Vũ Hạnh. Khi Vũ Hạnh bị bắt anh ta mới yên tâm vì Vũ Hạnh không bị anh ta vu oan giáng họa.

bông hồng cho tình đầu

trả về trời chút nắng

SỢI TÓC DÀI

Bây giờ mùa mưa qua quá nửa. Những ngày tháng dài dầm ướt. Buổi sáng đã đến muộn và buổi chiều đã về nhanh trên những hàng cây bắt đầu xơ xác lá.

Có lẽ tôi đã quá yêu mưa vì kỷ niệm để chỉ nhìn mưa như từng sợi tóc được chải xuống bởi những nhát lược. Những sợi tóc ấy, rồi sẽ rụng hết để bắt đầu một mùa khô ráo đầu năm, những ngày nắng trong vắt thơm mùi hoa cỏ. Những buổi chiều nhạt nhòa mà hương vị nồng cay của những lát mít gừng mỏng dính chưa kịp sứt làm xót cổ. Ngày mà người ta đến như một giấc mơ và đã ra đi như một mùa mưa cũ. Mưa có về, những lá ở trên cây có trở lại qua

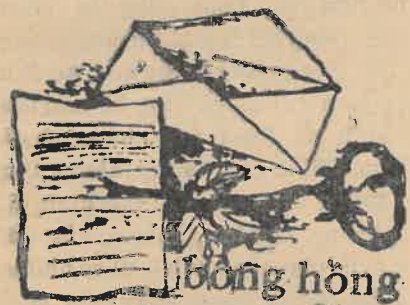
(Còn tiếp)

một hình thức khác, mà người thi không, thi không. Như một viên sỏi lăn trong ngàn viên sỏi, giữa một đại dương thăm thẳm, và không bao giờ tôi còn nhìn thấy nữa.

Trần bảo rằng Th. đã yêu một ảo tưởng. Nếu mưa không về, nếu con đường ấy rụng xuống hết những lá lim xẹt... thì sao nhỉ. Vâng, có lẽ Trần nói đúng, nhưng trời vẫn còn mưa, những lá chim xẹt ấy vẫn còn xanh trên con đường kia năm năm tôi lại có cơ hội trở lại một lần. Và tôi vẫn còn nhớ như chỉ mới bắt đầu nhủ khuyên mình quên người đứng đầu đó sau bóng lá cây. Con mưa nhẹ hạt lấp lánh từng vệt mỏng nhỏ như sợi tóc dưới ánh đèn. Kỷ niệm chỉ có thể để bắt đầu, mà sau này không còn gì có gì để kết thúc. Tôi ở ngoài sự đề trời mình miệt mài trên giòng thời gian vô tận ấy. Như mình là một kẻ khác. Hay nửa mình ở ý thức ngừng lại trò chơi đầu đón đó và nửa mình cứ để như thế. Cuối cùng thi cũng chỉ thế. Cũng chỉ là một khoảng không mờ mịt giăng giăng trước mắt. Ảo ảnh chập chờn trong đời sống kẻ mới lớn khai sinh cái cảm tưởng như mình đã già nua: Chỉ là cảm tưởng, nhưng thứ cảm tưởng của một giấc mơ kinh dị, bàng hoàng. Thứ bàng khuàng nửa đời chợt nghe tâm hồn mình lạ đi và những kỷ niệm bùng bùng nhảy múa trên đôi mắt nhắm kín, ướt mềm những sợi mi buồn rầu... trong trái tim âm thầm thồn thừc...

Quên đi, Quên đi, vâng, rồi quên, Theo thời gian làm phai màu mắt, làm dài những sợi tóc đen đã rối bao nhưng nhớ. Nhưng nếu mưa đừng về. Đừng tí tách từng hạt trên mái ngói mỗi đêm. Đừng làm nên tiếng ru buồn rầu trên ngàn cỏ cây đầu đó trong đêm khuya. Cho tôi đừng nhớ một tiếng đàn mơ

hồ khơi nguồn nước mắt. Những cái qua đi lại trở về. Người như một bóng ma sừng sững trước mắt. Không nói gì. Chỉ thế rồi biến tan đi. Tựa hồ như một giấc mơ và tôi không níu giữ lại được gì, cái hình ảnh ấy, cũng chỉ là sương khói như Trần đã nói. Nhưng vẫn còn một ngày đầu năm nở tràn những bông hồng đỏ. Một ngày mà hương của mai trắng chưa tan trên những cánh hoa nở muộn tháng ngày. Còn nắng hanh vàng trải xuống buổi mai trong ngôi vườn hoa nở rực rỡ. Nắng cả bên kia giòng sông. Nắng cả con đường về bao vinh, trong sân nhà người trên những tàn lá vú sữa xanh tươi. Một ngày thấp sáng niềm vui trong đôi mắt mọi người sau mùa mưa dài lê thê và rét buốt. Còn khung cảnh đó, cho trong tâm hồn tôi còn chưa thể không nhớ gì. Dù mai kia, ngày nọ. Đồi đời về sau. Không

**Bông hồng
cho tình đầu**

tâm niệm

CẨM HẠ

Mười bảy tuổi, em vừa lớn trong cái tuổi mười bảy đầy thơ mộng. Trong cái tuổi ngọc ngà đó tình yêu

người qua sân nhà lát gạch đá rêu xanh, gõ tay lên cửa kính, một người sau kia đang mỗi mòn đợi, với những bông hồng lẻ loi trên chiếc bình thủy tinh màu cổ. Không. Tất cả rồi như ánh nắng vội vàng buổi mai, mây kéo về như Trời giữ lại ấm nồng cho riêng ai không muốn biết đến trần gian dưới kia. Cũng như người. Và Tôi biết không còn ánh nắng nào nữa minh từ đây khi buổi mai mùa kia đến. Tôi trả lại bên kia giòng sông những mùa mưa cũ. Trả lại một ngày đầu năm xa xôi. Trả lại, để chỉ riêng cho mình đời đời một bóng. Như mặt trời đã giữ lại nắng một buổi mai nào kia, mưa âm thầm đổ xuống những giọt mưa lành, như từng sợi tóc được ngưng giữa đời mỗi một người con gái...

đầu đời đã đi vào tâm hồn em em thơ cũng như những giọt mưa phát sáng hôm ấy.

Mây xám bàng bạc, lá sao xanh và mưa rơi lất phất. Buổi đẹp biết ngần nào. Và chúng em vu vơ trong mưa — Sở thích chúng em hiền lành như vậy dưới trong mưa bụi — Có phải trời đã sẵn như vậy không mà trong buổi êm rất êm chúng em đã bắt gặp một thơ thật thơ từ sau khung cửa sổ. Chao ơi, đôi mắt! Sự phong của ngôn từ nước Việt em thấy không đủ để em viết cho trọn về vui của đôi mắt. Đôi mắt cười rưng làm ấm cả bầu trời hôm ấy. Không phải nói là làm ấm cả tâm hồn em Nguyễn Anh mới đúng. Chúng em không thấy rõ nét mặt chàng,

song cửa — mà chúng em cũng không cần biết nữa — chỉ cần biết rằng hiện hữu sau chấn song ánh mắt sáng ngời của chàng đang cười với chúng em. Xao xuyến, bàng khuâng chúng em cùng nhìn lại, nhìn lại. Đôi mắt tròn to và sáng láng kia như đuổi theo phững bước chân làm tội em lúng túng. Cái lúng túng dễ yêu tội em muốn kéo dài mãi, nhưng con đường Nguyễn Thái Học bỗng dừng ngắn quá và đôi mắt xuân nồng kia đã khuất phía sau rồi. Em và Nguyễn Anh quay lại nhìn nhau. Thoang thoang mùi hương hoa hồng nào mới nở và có tiếng thở dài nhẹ...

Hai cái miệng chim sẻ và những bước chân sáo giã từ chúng em yên lặng cũng như bà tiên hồn nhiên đã giã từ chúng em vậy. Thờ thần, thần thờ. Ngôi nhà ấy và chấn song cửa sổ vẫn còn đấy mà chàng thì chàng đã đi rồi. Ánh mắt cười với chúng em một lần rồi xa vắng biệt. Gai hoa hồng đâm vào tay chúng em đau quá nhưng nỗi đau âu yếm ấy chúng em yêu, qui và giữ nó trong lòng kỹ thuật kỹ vì đó là dấu tích tình yêu đầu đời của tâm hồn mười bảy. Ai bảo yêu là phải hiểu nhau? Không, chúng em không biết gì về chàng cả ngoài hình ảnh sáng rỡ tuyệt vời của đôi mắt và cái tên mà chúng em nghe họ gọi chàng, vậy mà chúng em vẫn yêu chàng. Nỗi nhớ thương quay quắt vẫn gọi mỗi buổi dạo ngang khung cửa sổ thân yêu chỉ là tình yêu gọi đi biệt biệt. Em và Nguyễn Anh yêu mẹ muội. Tình yêu khờ dại đã dệt thành những câu thơ ngu ngơ, lãng mạn:

*Mỗi buổi sáng học bài
Em lại nghĩ đến chàng
Tiếng học bài nhỏ nhỏ.
Tiếng nhớ chàng mang mang.*

*Mỗi giờ học viết bài.
Em kê viết tên chàng.
Chữ viết bài thì tháu.
Chữ nhắc chàng doan trang.
Mỗi giờ nghĩ đi chơi.
Tự nhiên em biếng cười.
Bạn hỏi: — Sao buồn vậy?
(— Em nhớ chàng đấy thôi!)
Giờ chàng đi đâu rồi?
Em biếng học, biếng cười.
Tiếng cười nào mai nữa,
Tiếng khóc nào chơi vui?
Ngày n ai, ngày mới, nhiều ngày nữa.
Em gửi cho ai một tấm lòng.
rời sáng, rời chiều, rời đêm rồi
Gửi gió ngàn: thương nhớ mệnh mỏng
Lãng mạn lắm, nhưng đó là
những vần thơ đầu tiên, trung thực
dệt từ những yêu thương chông chất
Nguyễn Anh nhỉ?*

Hai đứa con nít bỗng trở thành người lớn — Gọi là người lớn được rồi vì bây giờ hai chúng em đã mất hết những phút giây đùa giỡn nghịch ngợm, thay vào đó là những ánh mắt rói bởi suy tư, thơ mộng. «Hai người lớn» chợt thấy những buổi ban mai như tràn ngập hoàng hôn. Đôi mắt của chàng rực rỡ gấp ngàn lần ánh mặt trời mà bây giờ đôi mắt đi rồi, ánh mặt trời chỉ còn là hoàng hôn vàng vọt.

Những buổi sáng, buổi chiều em và Nguyễn Anh đi bên nhau lặng lẽ. Lời thơ Nguyễn Bình chợt trở thành một tâm niệm:

*Chân bước khoan khoan lòng hỏi
lòng.*

*Có nên qua đây nữa hay không?
Không nên qua đây? Nên qua đây?
Không nhớ làm sao, qua mất công.*

Không phải là mất công đâu mà những lần qua đây hai chúng em còn trở về với cả một trời nhớ thương se sắt.

Ngày tháng yên tĩnh thời thơ dại đã qua rồi và nhật ký tâm hồn vừa kể một đường mực tím. Ngàn năm nữa đó hoa hồng vẫn thắm trong đôi mắt đẹp như huyền thoại và đã đến cũng như huyền thoại. Đôi mắt ơi đôi mắt...

THƠ TỪ KẾ TƯỜNG

ĐÀ LẠT, ĐÃ TỚI

Gửi Ly Hạ

Mira rất nhỏ mừng ta như người du khách

Có trái tim trong túi hành trang
Những sợi máu còn tươi mơ ước
Thả trong hồ mộng tưởng hát lang thang

Cười rất nhỏ, nụ cười trong vắt
Nhìn sương vẩy triệu lá trên đồi
Ta như lá của rừng xưa phơi dưới đất
Hồn se đau lòng cũng ngậm ngùi

Ta ngỡ ngác trước bao nhiêu người lạ

Bao nhiêu người chắc cũng như em
Chân bước nặng hồn bay theo trí nhớ

Ôi những con đường ta mới được nghe tên

Chiều Đà Lạt hoa Anh Đào mới nở
Màu hoa rung rung với nắng bên trời

Đón mừng ta như từ vạn thuở
Có trong hồn triệu lá cây bay

Đà Lạt thỏ như tim ta đập
Những ngôi nhà buồn bã đứng trong cây

Những ngọn đèn chiều cô đơn trong gió vút

Ngang qua hồ nghe nặng giọt sương bay

Ta đi tìm em và những chỗ ngồi
nơi nhà Thủy Tạ

Khói thuốc vấy trong mắt người tình
Và tình cũng vấy trong đáy mắt
Đêm khuya buồn nghe chuông đờ lê
Giáng sinh

Ta muốn chết nhân du trên những
đồi thông thơ mộng ấy
Ôm trong tay mấy dây Quai vàng
Nở trước cổng nhà em ta đã thấy
Đã lỡ để cho đời trôi xuống dốc
lang thang

Ta muốn nói với những con đường
cô đơn nhất

Đưa ta về trong đêm khuya
Đưa ta về bóng nghiêng dưới đất
Một ngọn đèn buồn bã ngăn chia

Ta ở trọ những Nô-en Đà Lạt
Có nỗi vui trong vạn nỗi buồn
Có cây lá bên trời nghe muốn khóc
Có năm tàn và mùa đã phai hương

Thôi em nhé, ở nơi nào cũng có
ngày giã biệt

Ở mọi nơi nào anh cũng rất cô đơn
Ta sẽ nhớ trên muôn trùng xa cách
Ôi những ngày Đà Lạt trước Nô-en

ĐÔI CHIM SÈ

LÊ MIÊN TƯỜNG

Hai đứa. Bốn cái bàn chân hất cổ. Rác rến cùng đàn châu chấu bay lên. Hai bàn tay chụp bắt, lần dọc theo bờ con sông nhỏ. Chụp bắt, cười đùa và mặt trời lên soi ấm dịu trên đọt bờ tre xa.

Sáng dậy, phóc xuống giường không buồn ăn cơm, chỉ kịp chạy ra lu múc gạo nước súc miệng rửa mặt cho qua loa, thằng Noãn đã ba chân bốn cẳng chạy ù sang nhà con Dung. Con Dung còn ngủ. Con chi u mê quá. Đã trưa trợt mà còn ngủ. Thằng Noãn lâu bầu. Nó tới bộ phận hất chiếc mền nỉ. Nó đập kêu con Dung dậy. Con Dung ú ớ rằng ai chơi chi lạ rứa?

Thằng Noãn la lối:

— Ta đây mời cô nương dậy đi cho. Dậy đi bắt châu chấu. Nếu cô nương ra trễ thì có nước lợm cứt mà về.

Tiếng « cô nương » thằng Noãn bắt chước trong truyện Tiết Đình San chính Tây của chú Vượn cho nó mượn coi.

Con Dung gượng dậy. Tóc nó rối như cái tổ chim. Phải đi sớm, khi nắng vừa lên soi óng ánh những giọt sương căng mềm trên lá cỏ xanh, khi đó châu chấu còn ngai ngái ngủ. Động cái, chúng bay bật lên. Tha hồ bắt. Nếu ra, vào xê xê trưa, chúng bay đi chơi đâu đó hết rồi. Khó tìm.

Thằng Noãn lạnh lẽo hơn nên bắt châu chấu. Con Dung lo bỏ châu chấu cũ vào chai đập nùi diền diền. Cái chai đựng thuốc đau lưng của ông nội; con bé đã nặng nề đòi xin từ nửa tháng trước. Con bé xin dai đến nỗi ông nội phát cáu lên: Xin chi xin hoài xin hủy. Ông nội cái con ni nà.

A! Răng lại chửi ông nội con. Ông nội chi lạ quá. Ông nội tôi khi bực mình hay gắt gỏng với bé, nhưng cuối cùng cảm lòng không đập ông nội

phải hứa với nó đợi khi mò hết thuốc, ông nội cho. Cái chai nó đã tổn nửa buổi lấy chiếc đĩa cột một nùi giẻ rách, ngo ngoạy chùi rửa. Và khi đem chai khoe với thằng Noãn nó đã được thưởng một củ môn sáp vàng thơm dẻo.

Hai đứa đuôi bắt và cười đùa. Châu chấu thật nhiều. Đủ loại, Châu chấu bà. Châu chấu mỡ. Châu chấu vò. Châu chấu kếp. Trong các loại này, châu chấu mỡ tương đối dễ bắt hơn cả. Nó béo ngậy, cái bụng xanh căng, ít khi bay, chỉ nhảy, nên chỉ việc xòe tay ra chụp lấy, là được. Châu chấu vò khó bắt nhất. Nó bay xa. Mỗi lần nó đậu, thằng Noãn phải rón rén từng bước, không dám tới gần, sợ nó biết được, bay đi. Tới gần, cỡ một bước, thằng Noãn nhẹ nhàng ngồi xổm xuống, lấy đà phóng tới để cả bàn tay lên mình con châu chấu trông đẹp mắt như người thủ môn bay bắt lấy trái banh.

Châu chấu vò lớn bằng ngón tay cái, khi chụp bắt được, nó bẹp đi, phều cút ra cả tay, thằng Noãn phải chùi chùi xuống bãi cỏ. Bắt thứ châu chấu này, chim ít thích, lại tốn công, nên thường thường thằng Noãn chỉ bắt về tập làm trò chơi trâu cày hoặc nuôi chơi nếu nó còn sống.

Châu chấu mỡ dễ bắt, lại là mồi lý tưởng của chim, vì thế thằng Noãn bắt được nhiều. Con Dung tay bận cầm giữ chai, cũng có thể thỉnh thoảng với tay chụp bắt được con châu chấu mỡ đậu ngoan ngoãn trên ngọn lá cỏ. Lá cỏ xanh ử sương. Chấu chấu mỡ cũng xanh mướt như mạ non. Bầu trời mênh mông vô tận kia cũng xanh, như những đứa trẻ sống đời bình dị ở đồng quê ử mộng non. Mộng có khi nổi hứng bay cao như cánh diều những chiều mê man gió thổi. Cả bọn trẻ trong làng tụ tập nhau quanh một thửa ruộng đã gặt xong. Có hai ba đứa trải rơm nằm kể chuyện đời xưa. Có ba bốn đứa nhảy dây. Có bốn năm đứa thả diều. Có bảy tám đứa chơi bịt mắt bắt dê. Có chín mười đứa chia phe giả đánh trận. Không phải chúng đánh trận bằng súng giả như bây giờ mà trái lại bắt chước như Đinh bộ Lĩnh, lấy lau làm cờ tập trận nức lòng hò hét hào hùng còn linh động oai phong hơn là lời sử kể lại. Tội cho mấy anh chàng đóng vai bọn xâm lăng.

Những buổi chiều khi mặt trời khuất. Những buổi tối khi trăng lên. Bọn trẻ tụ tập nhau lại. Chơi. Chơi cho đã. Chơi, và lòng thênh thang mở ra. Như cánh đồng và bầu trời. Có một chốn, của một thời, một khung trời mở ra dịu dàng đón rước những bàn chân thơ mềm của lũ trẻ lòng trong như sương và tiếng cười đùa cất cao hồn nhiên như khói. Bay lên. Bay lên. Đồi đã mở cửa vườn hoa cho chim sẽ bước nhảy vào. Những con chim sẽ lông nâu mượt láng vui đùa trong sân rụng đầy bông cau thơm ngậy ngát.

Thằng Noãn cũng có đôi chim sẻ. Đôi chim của chú Vượng cho, là cả một cố gắng phi thường của nó. Năm ngoái. Chú Vượng trèo lên cây cau mò bắt ở chim. Hai con chim con vừa hú lông cách. Thằng Noãn đứng dưới gốc cây vỗ tay hoan hô. Chú Vượng xuống. Thằng Noãn xin. Chú Vượng một mực không cho. Nó khóc. Khóc lóc và cầu lụy. Cuối cùng chú Vượng ra điều kiện: chú cho nhưng cuối tháng nay cháu phải đứng nhất giựt bằng danh dự về. Nếu không, chú lấy lại. Thằng Noãn ù-è, hứa. Và cuối tháng đó nó đứng nhất. Khi nó rộn rã cầm bằng danh dự chạy một mạch từ trường về tới

nhà nó đem khoe với mẹ nó và chú Vượng lòng chắc chắn rằng từ nay đôi chim đã vĩnh viễn về nó, không còn phải qua sự thách thức nào nữa. Hôm đó, không những nó được đôi chim, mà mẹ nó còn may thưởng cho nó cái áo vải quuyến trắng tinh để giành sang năm mặc đi khai giảng niên học mới bắt đầu những tháng ngày của lớp nhất với bài vở bề bộn.

Đôi chim theo với gấu quần càng ngày càng ngắn của thằng Noãn, lớn dần. Bảy giờ, hết lo. Những trở ngại, gian nan bộn nặn nuôi đôi chim hồi còn đỏ hồng, đã qua. Chim đã biết bay. Chiếc lồng, đối với chim cũng chẳng cần thiết. Cả ngày nó thả chim bay đi ăn cho tới khi mặt trời chiều đang khuất dần ở đọt cây cau, chim mới vỗ cánh bay về. Về, đậu nhảy ở bể nước. Và, tắm cát chui rúc, nằm ngửa rửa lông ngoài bãi cát. Về ngủ ở bờ lúa. Thằng Noãn chỉ việc vừa ngồi học bài vừa hú miệng cất tiếng chiếp chiếp là chim bay vào. Bay vào đậu trên vai thằng Noãn. Lúc đó, nó nghiêng mặt lại, há miệng mớm nước miếng cho chim uống, chim rúc mỏ vào lưỡi nó tạo cho nó cảm giác vừa nhột vừa thích thú. Thằng Noãn trút hết cả tinh lên đôi chim xinh. Thứ tình gì kỳ quặc, nó đã bỏ công tìm kiếm mấy đêm rồi chưa có tên gọi. Tình gì nhỉ? Nó thấy tình cảm đậm đà đã quán quýt như giữa nó với con Dung, giữa nó với chú Vượng, giữa nó với mẹ nó. Tình gì nhỉ? Khó nói quá.

Hôm nay châu chấu thật nhiều. Hai đứa cầm cúi bắt được gần một góc chai. Đến thời kỳ lớn khôn như bây giờ, chim đã hết «khóe», biết mò đất ăn, là thời kỳ chim ăn thóc gạo. Nhưng thằng Noãn vì thương chim, lại nhân ngày nghỉ lễ, nên đã rủ con Dung đi đất châu chấu cho chim. Nó muốn tự tay nó săn sóc như ngày chim còn đỏ hồng.

Thằng Noãn đang đứng nhìn con châu chấu bà đậu trên một cành cỏ dài chờ vò đưa ra con sông như kiêu khích. Nó ngẫm nghĩ tính kế. Nó muốn bắt con châu chấu quá. Tha cho con châu chấu cũng được, chẳng hại gì, nhưng trong bộ tướng dường như thách đố đó, làm nó tức lộn gan.

À. Đứng rồi. Nó kêu con Dung tới ngồi xuống bờ ruộng, bên trong, cầm tay nó để lấy điềm tựa. Chân nó tỳ vào bờ sông. Một tay nắm trong tay con Dung, một tay nó với tới phía con châu chấu. Với tới. Rướn tới. Con chụt nữa. Con Dung la ơi ơi. Với tới nữa. Con Dung sợ té, nhồm đậy, thả tay ra. Thằng Noãn rơi ùm xuống nước. Con Dung vừa khóc vừa la. Thằng Noãn bơi lồm bồm. Con Dung tri kéo nó lên. Áo quần nó ướt hết.

Con Dung vỗ tay cười.

— Hay quá ta. Anh Noãn mình biết bơi. Anh học bơi khi mò rùa.

Con bé cười với nước mắt nước mũi chảy lấm lòa. Vừa rồi nó khóc vì sợ. Sợ Noãn rớt xuống sông uống nước chết. Nó không ngờ thằng Noãn lại biết bơi. Nếu thằng Noãn là tay bơi khá, hồi nãy nó đâu có khóc.

Thằng Noãn không nói không rằng bỏ đi dọc theo bờ sông. Nó xụ mặt xuống, trông có vẻ tức giận.

Con Dung cúi xuống lượm cái chai đã đổ mất chỉ còn hơn một nửa châu chấu. Con bé lẻo đẻo theo thằng Noãn. Nó biết thằng Noãn giận nó. Noãn rút xuống sông là vì nó.

Con bé níu tay thằng Noãn. nói :

— Không phải em cố ý đâu. Tại gì em sợ. Em không thể thả tay ra em rút theo anh chết thì rằng ? Em có biết bơi mô ?

Thằng Noãn hất tay con bé ra :

— Theo tui làm chi nữa. Cố ý cho tui rút xuống sông ướt hết áo quần để về nhà tui bị đòn mà.

Con Dung nói như mếu :

- Không phải mô. Anh mạnh quá làm răng em níu anh cho nổi.
- Để tui bị đòn mà đứng mà cười mà sưng chớ chi nữa.
- Không phải mô. Oan em quá.
- Oan chi. Tui biết cả tim đen rồi mà.

Con Dung nghe thế, tủi thân khóc òa. Thằng Noãn dường như cũng mủi lòng khóc theo. Khóc tức là đã hết giận. Nó cũng nghĩ rằng mình bị rút xuống sông là tại mình ngu, đi ăn thua với một con châu chấu vô danh tiểu tốt. Nó dịu dần. Nó không nên giận lẫy con Dung nữa.

Thằng Noãn đứng lại cầm tay con Dung :

— Thôi đừng khóc nữa. Khóc làm anh khóc theo đây nì.

Con Dung nín khóc. Con bé nói :

— Đừng tức em nữa. Khi không ra đứng đây khóc cả hai anh em. Thôi cười đi cười như ri nì.

Con bé cười hi hi. Thằng Noãn cũng cười theo. Nó vói tay lấy cái chai đựng châu chấu cầm giúp cho Dung.

Nó hỏi con bé :

— Răng còn ít ri ? Châu chấu bay đi mô hết ?

Con bé ngập ngừng trả lời :

— Tại khi hồi quờ quá em thả cái chai xuống đất, sút nùi ra, nên chúng bay mất một nửa đó chớ.

— Ủng quá. Minh bắt từ sớm tới chừ.

— Thôi. Để nghỉ một chút mình bắt nữa, nghe ?

Thằng Noãn ù. Con Dung mò trong lưng quần lấy ra hai củ khoai, hơ sáng khi thằng noãn sang rử, nó vội vàng quá chỉ xuống bếp giở nùi, mang theo được hai củ. Sở dĩ con bé lặn khoai trong lưng quần bởi nó chẳng có chiếc áo nào có túi cả. May áo, mẹ dặn ông thợ may đừng may túi cho nó bởi sợ nó hay chơi hoang bỏ đá cát, lá giấy, phẩn mực vào túi, giặt không sạch mà lại mệt.

Nó đưa thằng noãn một củ.

Nó nói :

— Ăn đi.

— Khoai mô ri ?

— Của mạ để đèn cho em khi hôm đó.

Thằng Noãn bóc vỏ. Nó dứt khoai vô miệng ăn.

— Ngon quá.

— Khoai mạ mua ngoài chợ đó.

Chợ cách nhà thằng Noãn chừng hai cây số và cách trường nó học ba trăm thước. Những lúc vào giờ ra chơi, thằng Noãn có thể ghé chợ mua kẹo gừng, cây viết chì hoặc quyển vở. Năm nay nó học lớp nhất. Con Dung thua nó ba lớp. Hai đứa thường đợi lẫn nhau đi về. Nếu trời mưa, đứa nào có đem áo mưa theo, lấy ra che chung, hai đứa khoác vai nhau cò kè đi dọc mé sông An Cựu. Đi, nói cười chỉ chỗ và dọc đường hai đứa có thể dừng lại rất lâu coi cát rờ, xem một đám xiếc có con khỉ của người bán thuốc sơn đồng, hoặc mua kẹo gừng bấp rang vừa đi vừa nhai bồm bồm. Bé Dung học thầy Vỹ. Thằng Noãn học cô Hồng. Thầy Bồn làm hiệu trưởng mới hơn hai tháng thì đổi đi. Thầy Cánh tới. Trường tiểu học khá lớn. Với lối xây cất hình chữ U, trường gồm 12 lớp từ Mẫu giáo cho tới lớp Nhất. Trong sân trường, trồng lúa thừa phượng vĩ và cây sấu đồng. Cả một quãng đời ấu thơ, ngôi trường choán một chỗ lớn trong việc dung dưỡng và tập tành cho thằng Noãn biết đi khi nó chập chững vào những bước đầu đời. Ngôi trường như một bóng mát vĩ đại của đời nó. Và năm nay là năm cuối cùng nó sẽ rời khỏi trường chưa biết lên tỉnh tiếp tục học hành hay đi học kiếm lấy một nghề. Như thế, nó có thể không còn gần gũi với bé Dung nữa.

Nghĩ tới đây, thằng Noãn không đứng cảm thấy nghèn nghẹn khi nhai nuốt miếng khoai cuối cùng.

Bé Dung ăn chậm, chưa hết. Bé bẻ hai miếng khoai chia cho nó.

Trời chưa trưa. Ánh mặt trời chưa tỏa hết. Còn sớm. Nắng chỉ nhẹ phớt như ầu yếm xoa nắn mặt mày hai đứa trẻ một cách dịu dàng.

Hai đứa kéo nhau tới ngồi dưới bóng mát của một bụi tre. Giòng sông rục rờ hồng phía trước. Đàn vịt con bơi nhẹ xuôi dòng trông như những chiếc mo nang trôi, làm sao nhẹ mặt nước càng xanh với hai bên bờ dài hút những bến đá mốc rêu, giàn rờ và bờ tre oằn bờ chồm ra mặt sông, thỉnh thoảng lại ào ào như cất tiếng chào mừng buổi sớm có mặt trời ấm và trong lành.

Bé Dung lượm chiếc mo nang lót ngồi. Bé đưa cho thằng Noãn một chiếc.

Bé hỏi :

— Anh có lạnh không ?

— Hết rồi. Khi mới rút xuống nước, lội lên thấy lạnh ghê.

— Anh cởi đồ ra vắt đi cho ráo.

— Thôi.

— Vắt xong đem phơi nắng cho khô cả mạ anh đập chết.

— Thôi.

— Để em vắt giùm cho.

Bé Dung với tay qua lần mở những hạt nút áo của thằng Noãn. Thằng Noãn ngoan ngoãn cởi áo ra, Một đũa cầm một đầu áo, xoắn lại. Nước chũm xuống không được sạch cho lắm.

Bé Dung nói :

— Áo nhớp rồi. Đề em ra sông giặt cho.

— Thôi. Lỡ rót xuống sông uống nước chết chừ. Em không biết bơi mà

Bé Dung cầm rũ rũ chiếc áo cho thằng thớm, xong đem ra phơi ở bờ cỏ có nắng.

— Anh cởi quần ra vắt luôn.

Thằng Noãn dường như đã biết ngượng. Tuy con bé không biết chỉ. Lại cởi quần trước một đũa con gái cho dù đũa con gái đó mới 8 tuổi.

Nó cố chống chế :

— Thôi. Đề anh ép cho nó khô cũng được.

Nói xong nó đề tay ép chặt ống quần vào bắp vế. Bé Dung trở vô ngồi xuống bên nó.

Bé hỏi :

— Anh học bơi rặng chừ mà tài rứa ?

Thằng Noãn trả lời :

— Năm ngoái.

— Làm rặng mà bơi được ?

— Nhờ chú Vượng dạy và bày cho cách đặc biệt.

— Cách đặc biệt rặng ?

— Bắt chuồn chuồn cho nó cắn ở lỗ rún.

— Í. Đau chết.

— Không đau mô. Như mình gãi ngứa.

— Em cũng muốn biết bơi. Anh bắt cho em con chuồn chuồn đi.

— Khó lắm. Phải là chồn chuồn tượng mới bơi được.

— Chuồn chuồn tượng là rặng ?

— Chuồn chuồn lớn nhất.

— Kệ. bắt cho em con chuồn chuồn nhỏ cũng được.

— Thôi. Mệt lắm.

— Đi, bắt cho em đi.

Con bé mếu máo như sắp khóc. Còn như gi nữa. Thằng Noãn mà từ chối là con bé khóc liền. Chiều bạn, thằng Noãn lần theo bờ sông. Con bé ngồi đợi, thích thú với sự say mê rằng nó sẽ biết bơi. Hai tay con bé với vọt trong không khí như thể là nó đang bơi.

Biết bơi rồi, thỉnh thoảng con bé sẽ rủ thằng Noãn mỗi chiều ra sông tắm, lấy rỗ lần theo mấy bờ cỏ lũng, xúc tôm tép, cá mại, cá cắn. Biết bơi rồi, nó sẽ không còn đứng tắm sợ sệt khi dội gáo nước từ đầu chảy xuống chân thấy ớn lạnh. Tắm thể ngộp lắm. Chẳng thà, ra sông, nhảy ào xuống bơi bì bõm như thằng Noãn. Biết bơi là đi bắt châu chấu không sợ rớt xuống sông chết.

Thằng Noãn trở lại, trên tay cầm con chuồn chuồn. Con bé hớn hớn bước tới, vén áo đưa bày cái lỗ rún.

— Lỗ rún đây. Anh cho nó cắn mau đi.

— Chi nôn rứa ?

— Nghe biết bơi thích quá. Mà có biết bơi liền hay không anh ?

— Biết.

— Chắc không ?

— Chắc mà.

Thằng Noãn thấy bộ điệu con bé nín cười không được, cười ré lên. Con bé dường như cũng cảm thấy cử chỉ của mình dễ cười lắm, nên cười theo. Tiếng cười khua rộn rảng như thủy tinh chạm vào nhau.

Thằng Noãn ngưng cười, làm bộ nghiêm trang, bảo con bé :

— Muốn biết bơi phải rần.

— Rần rồi.

— Ngó lơ đi.

— Ngó lơ rồi.

— Nín thở.

— Nín thở.

— Nè, Một. Hai,..

Chưa dứt tiếng ba, thằng Noãn đã đút đầu con chuồn chuồn vô lỗ rún của bé Dung. Con bé thóp bụng la oai oái.

— Trời đất ơi. Đau quá.

— Rần đi.

— Không cần rần nữa. Đau quá đi. Không cần biết bơi nữa mô. Anh phình em rồi.

— Mô có. Hồi trước khi chú Vượng cho chuồn chuồn cắn anh cũng thấy đau như rứa. Có đau mới mau biết bơi được.

— Không bơi không lội chi cả. Anh phình em để trả thù mà.

— Không có. Muốn anh thề cho nghe không ?

Với trí óc đại khờ thằng Noãn đâu có biết câu chuyện cho chuồn chuồn cắn vào lỗ rún là biết bơi, là của người lớn bày ra, dọa con nít, làm chúng thất kinh một lần không dám lò mò ra sông tập bơi, sợ chúng chết bất ngờ. Sở dĩ thằng Noãn biết bơi, không nhờ con chuồn chuồn cắn vào lỗ rún mà bằng vào sự luyện tập mỗi chiều của chú Vượng. Nó tưởng, với dụng ý tốt, đem cách này ra bày lại để bé Dung biết bơi mà đi tắm sông bề bồng bắt cá cào rong với nó. Ai ngờ.

Con bé vẫn la oang oang :

— Anh sưng chưa ? Trả thù xong rồi thấy sưng chưa ?

— Nếu không tin tui nhảy xuống sông chết cho mà coi nè.

— Nhảy đi.

— Sợ chi.

Thằng Noãn lần ra bờ sông. Trông tướng cương quyết của nó, con bé thấy cũng hơi xiêu lòng muốn gọi lại nhưng đã muộn : Thằng Noãn lao mình

(Xem tiếp trang 61)

VIẾT NGẮN

Từ một dấu chân

KHI MÂY NGƯỚC LÊN, BUỔI CHIỀU ĐÃ CHẾT VÀ NÊN trời đen thì lác đác những vì sao. Ở đây, đêm bắt đầu mờ và êm như một hơi thở, bởi lá của rừng thông là những sợi buồn tự kiếp nào như đã bám sâu vào thân cây, là thế mà cơn gió phũ phàng chỉ có thể làm bay lên chút phôi thông vàng khắc khoải chứ không làm rụng rơi những chiếc lá trải thảm nên không có bước chân nai qua đây xào xạc phá vỡ cái tĩnh lặng tuyệt diệu của rừng và biển đêm. Mây bắt gặp rồi, ở đây, buổi chiều vắng và mơ nhưng đẹp như... một đôi mắt. Chao ! Mây phải cần lấy mắt mình thật đau rồi đó Duy ạ. (sao mây vẫn không bằng cách nào quên Duy cho được) ! Bây giờ Mây hiểu rồi nỗi buồn và cũng thắm rồi cơn đau giây phút. Dầu gì, biển cũng đã động cho dù bước chân Mây thì nhẹ nhàng trên cát, lãng quên ? (câu hỏi và câu trả lời vẫn nằm trong hai chữ lãng quên đó thôi, Duy có thấy ?) Một lần Mây đang thả hồn trong cái góc hẹp của một nhà văn thì chú nhà Thoại về tới kêu lên : em mới gặp anh Duy ở quán Huyện. Mây nghe, tưởng chừng mình đang giữa những cơn sóng nhưng kịp giữ, lơ đãng :— Duy ấy à. Đúng rồi, anh Duy ngày xưa cùng ở đây đó chị. Lâu thật lâu gặp lại em mới thấy anh ấy có đôi mắt đẹp kinh hồn. Đôi mắt đen thắm và mơ sao ấy. Thích ghê. Anh cũng hỏi thăm chị nữa và bảo em mau lớn ghê quá chắc là bắt nạt cả chị Mây. Mây lại một trang sách vừa cười nhẹ. Thế à ! Rồi Mây đứng lên đi lại khung cửa sổ ngó vu vơ ra vườn. Chợt đứng Mây nghe như có giọt nước mưa vừa hắt vào và đọng lại trong đôi mắt Mây, rung rúc. Cái đám mây kỷ niệm ấy, những tưởng sẽ không có bao giờ về đây, vậy lấy đời sống Mây chôn quên. Những tưởng kỷ niệm ngày xưa nhẹ nhàng rồi chỉ là một thoáng hương phai, bình thường. Nhưng không, người có thể ra đi miền viễn, một đời thiếu nhau, một đời mất nhau. Còn thì kỷ niệm vẫn là kỷ niệm, là một đám mây buồn bốc lên thành mưa, mưa bay vào mắt, mưa lặn trên môi má Mây. Tại sao đến một tuổi nào đó thì người ta có những đổi thay ngọt ngào, những biến chuyển êm ái như một hạnh phúc trên một thảm cỏ xanh mượt mà, nhưng khi người ta ngã lưng thì có chút gì gai nhọn làm xót xa, rất buốt. Ôi ! Duy đã không nhớ sao ? Mây là người ngoại đạo. Và cái khoảng cách ngăn hai đứa ở hai bên từ khi Duy thân ái đặt vào bàn tay Mây một bông hồng màu trắng. Như vậy là sao ? Tình bạn đã đổi sang tình yêu, Duy muốn nói, có phải ? Không Duy ạ — thà đành lòng xa nhau, mỗi đứa ở một bên bờ cách ngăn—quên nhau. Bởi một góc nào rất thắm trong giáo đường sẽ không còn có một chỗ cho Mây quỳ nữa đâu (không khéo những giọt nước mắt sẽ rơi và Duy lại phải đổ dành nữa đấy). Ở đây, những buổi chiều đi lang thang và ném vu vơ vào lòng biển những viên đá cuối Mây buồn đến khóc. Có ngậm hoài những sợi tóc ở môi

Mây vẫn không tìm được cho mình một bình yên tâm hồn. Đôi lúc muốn nắm lấy cái hạnh Phúc xen một gai nhỏ rướm máu đó. Nhưng thôi, Mây là một con chim nhỏ trốn tuyết mùa đông thì cái còn lại cũng là cái hạnh phúc. Người ta bảo hạnh phúc giống như một con chim xanh đợi ta lại gần chim mới bay đi. Ôi, Duy có hiểu ! Mây ngồi lại một háng đá, nhìn biển đêm hoang vu, gió lớn. Trên cao, thắm nhưng dính thật nhiều sao lấp lánh (hay là nào tìm với những dấu vết của lo nghĩ buồn rầu ấy nhỉ ?) Mây mỉm cười một mình vì thấy mình có lúc tự dọa dẫm mình đi trong những mâu thuẫn riêng tư vô cùng. Không biết rồi có còn nữa không, những buổi sáng bàng hoàng vì giấc mơ đêm qua. Những buổi trưa muốn làm một cái gì phá vỡ khoảng trống nhưng không được nên lại ngồi đó thẫn thờ viết chi chít những mẫu tự. Và buổi chiều, buổi tối lang thang ra biển. Dầu gì, biển cũng đã động cho dù bước chân Duy chỉ nhẹ nhàng, năm tháng cùng với màu thời gian, tích lũy. Duy ơi ! Mây đứng lên, nghe chừng gió sương rơi như cơn mưa nhẹ làm ướt tóc. Gió từ biển thổi vào thật lớn làm Mây thấy lạnh ở mắt, hai bàn tay và từng bước đi. Ngọn núi đá ngoài xa được hắt bởi ngọn đèn vàng vọt cho Mây thấy cái dáng núi đá cao đó lúc nào như cũng bay tỏa lên chút khói mây âm u làm Mây bắt nghĩ đến xứ trầm hương hay cõi nào thiên thai. Và chợt Mây ao ước thắm giá có được một bãi cỏ xanh non để ngã dài lưng trên đó...

HOAIMACNIEM

kỷ niệm hồng

VIẾT NGẮN

TỪ NGÀY THÁNG NÀO NỖI BUỒN ĐÃ BẮT ĐẦU MỘC rở trong tâm hồn bé nhỏ. Tuổi mười sáu còn ôm ấp những mộng mơ. Người đến với em như mùa thu chợt hiện về rồi cũng rời xa khi mùa thu bay mất. Vòng tay em bé nhỏ nên chẳng giữ được người mãi, những kỷ niệm hồng thì vẫn ủ kín trong trái tim bé nhỏ. Ngày xưa ấy, (chẳng xa lắm đâu nhưng sao em cứ thích nói như vậy, bởi em muốn tất cả hãy trở thành dĩ vãng, để thời gian phủ lên đó từng lớp bụi mờ, trả lại em ngày xưa hồn nhiên nghịch ngợm) em còn bé lắm, chẳng biết gì đâu. Bạn bè vẫn hay trách đùa «Kiếp, con bé rặng khềnh rặng mà hấn trẻ con rứa không biết chạy nhảy hoài, có ngày đôi chân kiện mị đấy Đoan ạ». Tuổi mộng mơ em trôi êm đềm trong sự nuông chiều của bố mẹ, (con gái út của bố mẹ cơ mà) tình thương yêu đầm ấm của anh chị. Nhưng rồi người đến, như một cơn gió mạnh cuốn em ra khỏi vòng tay của gia đình. Người đến vào mùa thu nên em yêu thu từ đấy, hay ngồi nhìn mưa thu mà nghĩ đến người. Em yêu

vô cùng đôi mắt nhìn em ngập tràn triu mến, che chở
dáng cao ngạo của người đã là một bóng mát che chở
cho em trên con đường đầy nắng cháy của cuộc đời.
Rồi mùa thu chấm dứt, rồi người cũng bước xa em, tất
cả ngày xưa chỉ còn là dấu ái cất giữ trong lòng.

Bây giờ, thu lại về, lá me đã bắt đầu rơi trên con
đường em hai buổi đi về, nhưng chẳng còn ai để đi cạnh
em, để nhặt giùm lá me rơi trên tóc. Chẳng biết, ở nửa
quả địa cầu bên ấy, người có còn nhớ tới cô bé rưng
khềnh ngày xưa.

VÀNH KHUYẾN

« Thoảng như người bay một chút tình xa »... (TKT)

EM ĐÃ GẶP RỒI, CHÀNG THANH NIÊN TIỀM TÀNG
trong mắt mỗi một cuộc sống kỳ lạ. Gặp rồi, ở trên con
đường to rộng với những cây, những bóng mát là lối em
đi về. Quen thuộc, bất biến. Người đó, xa xôi tận tận đó
mà sao bỗng gần gũi vô chùng. Phải không anh. Anh của
sức sống thể hiện bởi đôi mắt dài và đôi môi rộng dề
nheo nheo một bên và cười nghiêng tình tứ. Người thanh
niên mái tóc lãng đãng chập chờn như đang đi trong hư
ảo. Hấn nhìn kia, dahha ơi! dahha ơi, hãy rộn ràng một
giây, hãy thẹn thùng một khắc. Bộ óc nhỏ nhắn bảo
thăm em như thế. Nhìn chàng đi dahha. Mím cười đi
dahha. Vàng, em nhìn đây và em đã cười đây. Đã rộn
ràng một giây, đã thẹn thùng một khắc...

Em không còn đi qua con đường ấy nữa. Người ơi,
còn chờ đó không, còn chờ đó không? Tóc còn bay và
môi còn cười nghiêng tình tứ? Từ lúc nào không biết,
em đã yêu rồi? Phải thế không? Làm sao em biết. Chỉ
mang máng rằng mình đã nhớ lắm một nụ cười, xôn xao
lắm một đôi môi đôi mắt. Đôi mắt mà vô chùng quen
thuộc, đôi mắt mà lúc nào cũng thấp thoáng vẻ giận hờn
thấu móc. Yêu rồi phải không dahha? Nhớ rồi phải
không dahha? — Nào có phải — em đã biết tên chàng đâu,
em đã biết tuổi chàng đâu?

Trong những nhịp xô đẩy mạnh của trái tim, bỗng
nghe trong vô chùng quen thuộc một dáng dấp lạ lùng hư
ảo, một sinh vật ngạo nghệ dễ yêu. Sinh vật mím cười
là ngạo mạn. Chính cái vẻ ngạo mạn dễ thương này đã
mở khóa trái tim em — trái tim màu hồng nhàn nhạt chưa
từng được mở.

— Đã yêu rồi phải không dahha. Nhớ rồi phải không
dahha? Thôi không phải đâu. Không phải đâu mà. Chỉ
là một chút xao xuyến của trái tim đang rộn ràng nhịp
nhã. Dahha ơi, nhớ không, em còn bé lắm. Còn bé lắm!

Vàng, em còn bé lắm. Dahha muốn nói rằng dahha
còn bé lắm. dahha chưa muốn để tình cảm xâm lấn vào
quả tim hồng nhàn nhạt như màu của tigôn. Ôi, hoa
tigôn đỏ, nở ngổ nhà em. Bé reo tigôn đỏ. Tigôn đỏ
môi nhỏ lá xanh. Bốn mắt ta nhỏ nhỏ. Em còn bé

lắm nên còn yêu lắm những câu thơ nhỏ nhỏ của tác giả
dễ thương này. Nhưng thực vậy không? thực vậy không.
Có phải em đã chưa từng để ý một nhân dáng trên lối về
quen thuộc. Và đôi mắt chưa từng chớp mau trên khoảng
đường quen thuộc? Ừ, thôi em không chối nữa đâu, da
hha không chối nữa đâu. Thực là dahha đã yêu rồi đó...

Con đường thân yêu hôm nay vắng vẻ lạ lùng. Em
trở lại đây, ơi hàng cây bóng lá, ơi chàng thanh niên thân
thuộc, đâu rồi? Đi hết rồi sao? Bỏ lại em một mình sao?
Ồi chao, vết thương nào mớm thành hình trong trái tim
dahha nhỏ bé? Vết thương nào đang chực cào rách trí
nhớ dahha? Ồi, em sợ lắm những giọt nước mắt của tâm
hồn. Sợ lắm những hoang vu dấu tích. Người dấu yêu đã
đi rồi, đã phóng vút chim trời vào những phương mây
gió khác? Đã gửi lại cho em đơn độc một gia tài buồn bã
— gia tài đầu tiên đương ướt sũng và rét mướt trong hồn.

Thôi quay về đi. Quay về đi dahha.

DAHHA

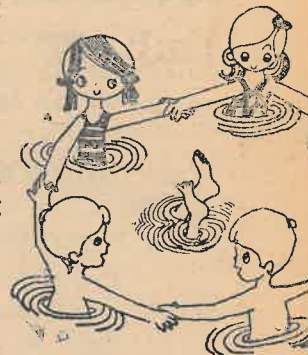
BIÊN THÂN ÁI VỚI EM ĐÃ BAO NGÀY THÁNG, LÀM SAO
em nhớ xa rời khi những dầy tơ ngày xưa còn vương vít
đôi chân em. Nơi ấy dù thương yêu trong tim hồng đã
nở thương yêu mà chưa một lần em tưởng đến đó biển
ơi. Em cũng về đây với biển về trong mùa Thu khi những
cuộn lá vàng thu tròn trên cát và sương muối rơi thật
nhiều trên mái cao. Không gian trước mặt em mịt mù
biển giạt vào bờ những ngọn sóng mong manh và xanh
mướt, bây giờ núi đẹp u buồn màu xám lạnh lùng khôn
khuây. Em không biết nói gì nên đứng lặng yên tim em đã
nói nhiều với biển. Biển thênh thang chung quanh em
xa vời, giọt buồn nào đó tí tách rơi trong ngăn tim. Biển
ơi! hãy hát cho em nghe khúc nhạc... khúc nhạc nào
lang thang như hồn do thái hờ biển? Em nghe hình như
xa rất xa một đêm thu nào đó biển đã quấn quít đôi chân
em. Trong khung cảnh huyền hoặc đèn giăng lấp lánh em
quên về nhà. Trung thu ơi! cũng là sinh nhật của em, mười
lăm ngọn nến dịu hiền ghi dấu gì trong tim em mà ngày
về chùng như không thốt nên lời tạ từ cho biển. Biển
không vàng không tê tái trong mùa thu nhưng cơn sóng
trầm tư mặc niệm màu không gian biêng biếc: Cả thiên
nhiên nhuộm một vẻ gì hiu hắt êm đềm. Em đi trên mặt
nước mờ mờ hơi sương không hiểu tại sao khi mùa Thu
đến em lại buồn thế nhỉ? Biển cũng buồn, buồn như những
đám mây treo hững hờ trên triền núi. Trời tháng chín im
lặng dịu dàng nên em nghe cả tiếng lá rơi thánh thót
nhịp nhàng trên phiến đá. Biển ạ! dù rằng những thương
yêu em phải xa rời biển cũng ngự mãi mãi trong hồn em
trong con tim bé nhỏ thủ thủ điệu buồn của mùa Thu:
Ngày xưa sao lá thu không vàng, và nắng chưa vào trong
mắt em...

Thôi em về Biển nhé!

LIÊN LAN

biển
với
mùa thu

VIẾT NGẮN

VIẾT NGẮN

bay
một chút
tình xa

truyện dài MỪNG MÁN

Đúng một tuần rồi Thoan vẫn ngoan cố, không chịu nghe Quân bày tỏ lời nào. Thoan cố tình tránh né mọi trường hợp gặp mặt. Quân đã tỏ thiện chí bằng cách cúp cua luôn 3 ngày bỏ học tới dựa gốc cây trước cổng trường. Nhưng, điều làm Quân giận tím gan nằm phôi là hôm thứ năm Thoan đã ném cái thư của Quân xuống đường không chịu nhận lúc Quân lò dò đi theo nhét thư vào cặp nàg. Dầu ở khoảng đường vắng teo không ai nhìn thấy sự hất hủi cố tình của Thoan, Quân vẫn cho thái độ của Thoan thật ngu xuẩn và thiếu lễ độ, không thể tha thứ. Suốt cả tuần nay Thoan đi học một mình không thấy đi chung với Quyên, lẽ nào giận Quân rồi giận lây sang Quyên nữa sao? Quân tìm Quyên nhưng con bé luôn luôn được ông già « áp tải » sau xe Honda thì bố ai mà dám hó hé!

Một tuần vắng bắt tin nhau, chao ơi trông như 7 thế kỷ dâu bể vừa trải qua, dài ghê, dài ghê!

Trở lại ngọn nguồn gây ra vết nứt giữa hai đứa Quân vừa giận mình *đại gái*, hiểu thẳng một cách khờ khạo vừa giận anh Huyền-râu-ria đã làm ma đưa lối quỷ đưa đường.

Chuyện xảy ra giữa thanh-thiên-bạch-nhật. Hôm ấy rất đẹp trời, Quân và anh Huyền đi bát phố. Hai chàng đang thênh thang bước giữa đại lộ bỗng anh Huyền đưa tay chỉ một cô bé mặc váy ngắn đeo kiếng hippie bên kia đường. Huyền thách thức:

— Con nhỏ nó mi trông ngọt không? Hấn sắp trở thành học trò « đần-ca-xương-hát » của ta đó. Coi bộ chịu chơi rứa chứ « en » rất chi là khó. Mi tán hấn được độ 3 câu ta bằng lòng đãi mi một trận nem nướng quán Âm Phủ

Quân lò mắt nhìn con nhỏ, máu nóng trong người bốc lên, tinh hiếu thắng chồm dậy, vả lại Quân nghĩ giờ này chắc Thoan đang học, sức mẩy Thoan biết được. Quân hăng hái kéo Huyền băng qua đường.

Cô nhỏ váy ngắn kiếng hippie bước vào một tiệm sách. Thoạt thấy Quân và Huyền, cô nhỏ ngược lên chào Huyền:

— A, may quá! cháu đang phân vân không biết mua cuốn chi về đọc cho đỡ buồn, gặp chú thật là hên, chú chọn giùm cháu một cuốn đi.

Huyền cười rung nhẹ bộ ria mép vỗ vai Quân giới thiệu:

— Sách chú mù tịt, có ông « bạn » của chú đây, hấn ta là con một sách nên nhờ hấn chọn giùm.

Huyền kín đáo cầu vai Quân cái nhẹ, nghĩa là « mi mở máy tán đi ». Quân kèn kiệu nhún vai, mắt dán chặt vào hai cánh tay trần mượt lông măng ong óng của cô nhỏ mỉm cười:

— Anh Huyền nói quá đó, đừng tin. Tuy nhiên nếu không chê tui sẽ chọn giùm cô một cuốn.

Cô nhỏ chớp mắt, má phớt hồng ửng tí thẹn:

— Dạ không dám, anh chọn giùm Hạnh một cuốn đi.

Quân mở cờ trong bụng vì cô nhỏ kêu Quân bằng « anh » không gọi « chú » như đã gọi Huyền, cô nhỏ còn xưng tên « Hạnh » với Quân nữa chứ! Quân cúi xuống giá sách và lấy ra một cuốn sách vở thuật « *những bí quyết về không thủ đạo* ».

Cô nhỏ trở mắt nhìn nhan cuốn sách rồi nhìn Quân tỏ vẻ ngạc nhiên không hiểu. Quân cười tươi tắn.

— Cuốn ni nên đọc ghê lắm, Con gái nên biết tí võ công để tự vệ, Hạnh không thấy bọn du đảng cướp giật lộng hành đầy đường hay rằng?

Cô nhỏ chột hiểu; giọng lưỡi của Quân có pha chế chút khôi hài hình như là rất duyên dáng khiến cô nhỏ cười rung rinh cả người.

Giữa phút giây huy hoàng Quân đang « thừa thắng xông lên » ấy bỗng từ sau lưng một tiếng gọi khê khàng phóng tới lạnh cả da gáy:

— Anh Quân!

Quân quay lại bắt gặp 2 con mắt sáng rực của Thoan. Thoan mím môi và quay phắt ra khỏi tiệm sách, Thoan nguyệt Quân 1 cái dài. Quân quên cả cuốn sách vở thuật, quên cả cô nhỏ váy ngắn kiếng hippie, quên cả Huyền. Quân bỏ vội cuốn sách lên giá rồi nhanh nhẹn bước theo Thoan. Quân tíu tít:

— Chiều ni không học rặng về sớm rứa?

— Quân hỏi tới 3 lần không nghe con nhỏ trả lời trả vốn chi cả, tìm Quân bắt đầu đánh trống chầu. Mặt Quân đỏ gay vì ngượng. Có lẽ thấy Quân « tội » quá Thoan mở môi hé một lời vàng ngọc.

— Cô Ngẫu đau bất ngờ nên được nghỉ học.

Thoan cúi gầm mặt, làm bộ như mặt đường còn đẹp hơn cái bản mặt của anh chàng Quân nhiều nên cô bé không thêm ngược lên. Thoan thả một lời chua:

— Đi theo tui làm chi, lui đi kẻo «ngươi ta» đọi tề!
Quân choáng váng muốn té cái rằm vì lời nói xem trong àu yếm có phần mĩa mai ấy. Quân lúng túng.

— Không, anh...

Thoan quay mặt trực diện Quân, tia nhìn dữ như cọp:

— Không cái chi hết...

Thoan thoãn thoát băng qua đường. Quân đứng sững bên lề nghe máu bốc nóng ran má môi lục phủ ngũ tạng, lòng quân sôi réo tựa có một sư đoàn kiến đang di hành qua ruột gan.

Chao ơi Thoan ghen lồng lộn, Thoan có chịu hiền chi mô! Thoan quá khích, Thoan ngoan cố, Thoan hiểu chiến... Từ chiều hôm ấy tới nay chắc Thoan không hề biết Quân buồn, không thêm biết Quân nhớ, Quân giận. Quân ngờ Quân vô ra thơ thẩn tựa con gà nuốt dây thun, tựa con ốc lộn hồn.

Ta là kẻ có lỗi trong vụ ni Thoan không cho ta cơ hội trở về «hỏi chánh», Thoan độc tài quá, Thoan cố chấp quá. Phải chôn hết kỷ niệm, kỷ vật hay kỷ kỷ chi đi nữa; chôn hết chôn hết để rồi ta sẽ là kẻ cô đơn. *Kẻ cô đơn hàng dũng* bước trên đời hiền ngang không cần ai nữa hết. Không đứng, Quân muốn găm lên như con hổ đói, găm cho rung chuyển núi rừng, găm cho vách xiêu tường đổ, găm lên!

Quân nuốt tiếng găm xuống bụng, cơn giận bốc phừng phừng bỏng tất ngấm. Quân tự gióng hồi chuông cảnh tỉnh: Quân ơi mi phải bình tĩnh, đừng quá nóng nảy, đừng quá khích, đừng để cái đại đánh bại cái khôn. Hãy yêu đời, hãy tươi tắn như hoa mùa xuân. Quân cười, nụ cười bất thần mở ra trông thật ngờ ngác. Nhưng nếu có Thoan lúc này, Thoan thấy được nụ cười ấy chắc Thoan phải thương Quân gấp ngàn lần nữa, thương bù cơn giận, thương lấp cơn ghen.

Quân trông lên những cành khô, lá vàng cứ rụng, lá thật nhiều, lá cứ rụng; lá nhiều nhưng toàn lá rụng. Ngó lá rụng Quân thấy mùa thu đi, Quân thấy tuổi trẻ mình đang đi. Quân thấy Quân cũng đang đi nữa; kẻ độc hành là Quân nhưng ở cuối đường có Thoan đứng đợi. Quân nghe lòng phờ phới và, Quân huýt gió một khúc hát vui.

Lòng buồn đổi ra lòng vui một cách mau chóng, đó có phải là đặc tính rất đáng yêu của tuổi trẻ không? Tuổi trẻ dễ vui dễ buồn thế đấy. Quân phút này không còn là Quân hung hăng con bọ xít phút trước. Quân trầm xuống. Quân huýt gió vang lừng trời mây. Chiếc hộp thiếc, tháp ngà cứng dưng tình yêu Quân suýt cho «mò tôm» dưới hồ thủy tạ bây giờ Quân lại thấy yêu quý nó vô cùng. Quân ghi chiếc hộp thiếc vào ngực làm như nếu lỏng tay chiếc hộp sẽ vụt bay (như chim) mất.

Tại rằng ta có ý nghĩ điên khùng muốn ném báu vật ni đi? Tại rằng ta không nghĩ Thoan ghen nhiều càng lồng lộn bao nhiêu ấy là Thoan yêu ta nhiều, thương ta bấy nhiêu! Thôi đừng hát bài «biệt ly» nữa hãy trở về ca khúc «trung phùng» đi Quân ạ!

Trận chiến khốc liệt giữa tim và óc Quân tàn lụi, Quân ao ước lúc này bỗng có Thoan tới chốn này với Quân. Quân tới bên chiếc xe đạp và êm đềm nằm xuống. Lá lót dưới lưng Quân, bầu trời đan cảnh khô trên mặt Quân. Quân nhắm mắt muốn ôm hết nhân loại vào vòng tay bao dung của mình.

Có bước chân nào đang tới? Có nhạc ru nào vừa buông trong thính không? Quân nằm giữa mênh mông, Quân đang nằm trên nôi ru tuổi trẻ. Nhịp đong đưa mơ hồ kéo hút Quân vào vòng quay trầm lắng, Quân nhìn xuống tận đáy im lặng.

Không gian tắt nắng nhường cho đôi cánh lớn phủ ánh sáng trắng dịu nồn mượt tơ trắng khắp bầu trời. Đôi cánh trắng khẽ rủ xuống ôm lấy khuôn mặt Quân và một giọng nói trong ngần từ đó thoát ra:

«Thưa Tiều Vương em là bướm trắng. Xin hân hạnh được tiếp rước ngài tới thăm vương quốc của em»,

Quân bàn hoàng chớp mắt nhiều lần rồi nhìn quanh, thấy mình đang đứng giữa một sân rộng lộng lẫy nhạc trời du dương cuộn cuộn tựa suối reo trong bầu không khí lừng ngát hương thơm.

Quân cúi đầu thật thấp trong dáng chào kiểu cách:

«Xin ngài cho biết đây là vương quốc của ai?»

Bướm trắng rung nhẹ đôi cánh mỉm cười:

«Thưa tiều vương đây là nước Bướm. Tiều Vương cứ gọi tiện thiếp là em, xin đừng gọi là «ngài».

Quân gật đầu:

«Em là ai?»

«Em là công chúa!»

«A, công chúa Bướm trắng, tôi hân hoan được biết em» Quân đảo mắt tứ phía:

«Ràng nơi đây lại quanh quẽ như ri, quần thần mô hết rồi? Phụ vương mẫu hậu mô rồi»

«Về quê hết rồi».

«Ai đưa họ «về quê» rứa?»

«Dạ sự ghen tương và lòng thù hận giết chết họ»

Quân đỏ mặt.

«Em nói mĩa ta à?».

Bướm trắng cười rộ:

«Ngài cũng sắp «về quê» vì sự ngoan cố và quá khích của ngài và đây là những người chứng».

Bướm trắng khẽ dang rộng đôi cánh, chiếc hộp thiếc từ cánh phải bay ra đứng hiền ngang trước mặt Quân. Bướm trắng nghiêm giọng:

— «Xin Tiều vương im lặng tuyệt đối để nghe những người chứng kể tội ngài».

Quân chỉ chiếc hộp thiếc.

«Té ra ta đang ở giữa một phiên tòa à?».

Bướm trắng àu yếm mỉm cười nhìn Quân:

«Dạ đúng như rứa.»

Chiếc hộp thiếc tự động bật nắp ra. Chiếc kẹp ba lá vươn vai đứng dậy, Quân à lên một tiếng ngạc nhiên. Chiếc kẹp ba lá ho nhỏ rồi nói :

«Thưa ngài, hẳn ngài nhớ tôi chứ ? Trước đây mấy phút ngài định cho tôi và các bạn bè tôi xuống «mò tôm» dưới đáy hồ thủy tạ, lòng dạ ngài thật nhỏ nhen và tàn ác, tôi cực lực lên án ngài.»

Chiếc kẹp ba lá tụt xuống, cái quai guốc đứt nhô đầu lên, nó cười khanh khách, tiếng cười như mũi kim phóng thẳng vào mặt Quân. Cái quai guốc đứt nói :

«Tôi chỉ là cái quai guốc đứt hèn mọn, nhưng tôi hãnh diện mang trong mình kỷ niệm đẹp của một buổi chiều ngài dạo chơi với người yêu của ngài, tôi có tội tình chi mà ngài định chôn sống tôi ? Ngài thật đáng là kẻ vong ân bội nghĩa.»

Quân giận quá, định vươn tay tới chụp cái quai guốc đứt phách lối nó, nhưng không kịp nữa, nó đã chui tuột trở lại xuống đáy hộp. Cái bông phượng khô buồn bã đứng dậy.

«Ngài còn nhớ những câu thơ ni không ?»

Ai đem khăn liệm phủ chiều

Cho bông phượng đỏ rụng nhiều cánh thơm

Hình như trời thắm buồn hơn

Đất tương tư một làn hương yêu kiều.

Đó là những câu thơ ngài đã cảm khái làm ra trong một thời gian đẹp, khi ngài thấy tôi rụng xuống vương trên tóc của người yêu ngài, ngài đã xuýt xoa nhặt giữ lại, để rồi chừ ngài coi tôi không ra chi cả, ngài định hủy diệt tôi đi, người như ngài có xứng được gọi là kẻ trượng phu hay không ?»

Quân tim mặt, lời bông phượng thật lịch sự nhưng cũng thật cay chua. Những lá thư của Thoan đứng xếp hàng ngang trên miệng hộp đồng xướng :

«Người yêu ngài đã đốt không biết bao là nến, đã cật công ra tiệm sách mua giấy mực về, đã trầm ngâm nghĩ ngợi, chọn từng chữ lọc từng câu gói ghém thương yêu, trải rộng lòng mình trên giấy trắng mực xanh triu mến gửi chúng tôi đến ngài, chúng tôi mang xừ mạng cao cả làm nhíp cầu bắc nối giữa ngài và người ngài thương, ngài đã xúc động hỏi hộp bao lần khi ngài bóc thư ra, ngài đã tham lam ngấu nghiêng đọc những lời mơ ý mộng, thế mà, chao ơi hôm nay ngài lại tính loại chúng tôi ra khỏi vòng chiến. Ngài nghĩ lại thử coi, thái độ thay đen đổi trắng của ngài có kiểu diễm không, thưa ngài ?»

Quân khẽ thở dài, lòng ngập tràn hối hận. Hai ngọn lá vàng từ từ đứng lên :

«Chúng tôi ở nơi xa xôi lắm, tàn què ngoại của người yêu ngài, nằng nề thềm bà nội, lòng xiết bao vui mừng gặp bà cụ sinh ra mẹ mình, nhưng nằng nề đã bỏ thì giờ đi lang thang để được yên tĩnh một mình nhớ thương ngài. Kẻ yêu nhau rời nhau 1 tí là thấy như xa nghìn trùng. (Còn tiếp)

NGUYỄN TUẤN ANH

TRÚC LINH SON (Tam kỳ).

Ngồi lâu, lúc đứng dậy thấy nặng đầu, nặng mắt và chóng mặt chắc chắn là bị thiếu máu đưa tới trạng thái huyết áp thấp và yếu tim. Cháu dùng thử thuốc vượng tim như Tonicatorine, thuốc bổ máu Hépatrol và thuốc chống chóng mặt Bromanautine xem sao.

NGUYỄN THỊ MỘNG HẢI (Biên Hòa).

1.— Năm nay cháu mới 19 tuổi vậy cháu còn vào khoảng 5,6 năm nữa để tăng trưởng thêm.

2.— Tóc hay rụng cháu nên mua ngay Bépanthène để chích liền trong 2 tháng.

3.— Chú không ở Biên Hòa đâu mà đang sinh sống ở Saigon và Chợ Lớn. Ông BS ở Biên Hòa chỉ là 1 đồng nghiệp trùng danh của chú.

NGUYỄN XUÂN AN (Saigon).

Cháu cũng hay bị rụng tóc, vậy nên nghe chú mua Bépanthène để chích như chú đã mách có Mộng Hải ở trên.

1.— Mắt có ghèn và hay ngứa đó

là triệu chứng của bệnh đau mắt hột mà cháu đã nghĩ đúng. Phải uống trụ sinh như Auréomycine và nhỏ mắt bằng Sulfate de Zinc hay Néocortef.

2.— Con gái mà cao 1m6 nặng 43 kg thì vừa chứ không ốm đâu cháu ạ.

NHU NGỌC (Saigon).

1.— Cao 1m65 mà nặng 42 kg thì phải cố gắng ăn uống thịt, cá, sữa để kiếm thêm lấy 3, 4 kí nữa cho cân đối cháu ạ. Uống thêm Glutadouze hay Vitaminerals cũng được.

2.— Cháu giống chú ở điềm ban đêm muốn ngủ được là phải đọc ít trang sách hay vài tờ báo. Chả có bệnh gì đâu, đừng lo.

3.— Bạn sau đừng nên chúc chú mạnh khỏe luôn để phục vụ trên con đường danh lợi. Nếu cháu chúc chú đừng đau ốm để phục vụ cho y học và tuổi trẻ thì chú cảm ơn nhiều.

TỪ NGỌC THÚY.

Đừng hốt hoảng. Hạt đó có thể chỉ là 1 cục máu đông.

DƯƠNG VĂN BA.

Bị trĩ điều cần nhất là tránh táo bón và làm việc quá độ. Bệnh của cháu là trĩ hỗn hợp (mixte) vừa nội vừa ngoại. Hãy uống Varemoid, Opo-veinogène và bơm Pommade Préparation H ít lâu xem sao.

NGUYỄN VĂN HẢI (Qui Nhơn)

Có thể cháu bắt đầu bị cận thị rồi đấy. Nên đến ngay 1 y sĩ nhãn khoa để đo mắt, nếu đúng, phải chữa trị cho kịp thời vì để lâu mục tạt sẽ ngày càng nặng.

ĐỖ THỊ MINH LAM (Đà Lạt)

Cháu phải nhỏ Rhinex thường xuyên, và uống trụ sinh như Auréomycine hoặc chích Penstrep. Mong cháu mau lành bệnh.

KIM HOA (Biên Hòa)

Bệnh của cháu do sự chầy máu dưới da gây ra, tiếng Pháp gọi là Purpura. Có rất nhiều nguyên nhân sinh bệnh mà chú không muốn bàn đến, sợ cháu rối trí. Tạm dùng Synkavit, hay Arrhémapectine đồng thời uống Vitamine C hay Rutascol để tăng cường sự bền bỉ của thành bao vi ti huyết quản.

BÙI THỊ THỤY NHƯ.

Như vậy thì chính chúng táo bón đã quá lâu không chữa trị cho cần thận nay đang gây ra bệnh trĩ rồi đấy cháu ạ. Cháu phải năng vận động sau mỗi bữa ăn, dùng đu đủ để tráng miệng. Uống Cholagol. Paragar. Bớt hẳn thịt, cá. Tăng nhiều rau.

Phải uống thêm Opo — Veino gène hay Intrait de Marron d'Inde và đặt Suppositoire Midy vào hậu môn cả sáng lẫn tối. Hy vọng cháu sẽ yêu đời như trước.

T. THU (Vĩnh Bình).

Nên uống thuốc vượng tim như Coramine hay Solucamphre và Génatropine Gouttes để bớt ra mồ hôi. Cũng nên đi chụp 1 phim phổi ngay, để tim bệnh lao.

ĐÀO NGỌC THẢO (Cần Thơ)

Để tránh và cũng để điều trị chứng táo bón cháu nên xem những điều cũng là những thứ thuốc chú vừa mách chị Bùi thị Thụy Như ngay ở phía trên. Mong cháu được vừa ý.

THU HẰNG (Tri Tôn).

1.— Bệnh lở miệng của cháu tiếng Pháp gọi là Aphtes. Phải rửa miệng bằng dung dịch — Salicylate Na 75
— Borate Na 25
— Nước 500

Sau đó chấm dung dịch Acide Chromique 1.1' hay Bleu de Méthylène 1/50 vào các mụn lở. Ngậm 10 viên kẹo Bacitracine mỗi ngày. Uống thêm Acti — Levure.

2.— Khi bị nổi mề đay cháu uống ngay Sirop Phénergan hay Fénistil.

3— Nước tiểu hơi vàng là bệnh thường. Nếu vàng sậm là triệu chứng đau gan. Phải kiêng mỡ, trứng, và uống Sulfarlem và chích Lobamine.

QUỲNH PHÁT (Lái Thiêu)

Ăn uống thất thường ban ngày chơi nghịch quá độ, trạng thái sức khỏe tổng quát bị suy nhược v.v... thì khi ngồi học cháu sớm bị mệt mỏi, nhức đầu, đau lưng. Hãy dùng ngay Tigrinan Glutabios, uống thêm Alginon, Dolviran thoa lưng bằng Baume Algésal và chích Strychnal Bi Fort, cháu sẽ hài lòng.

NGHI ĐỒNG (Saigon).

Khi tới tuổi dậy thì ta thường nghĩ vợ vắn, hay thả hồn phiêu lãng. Chính vì trạng thái đặc biệt đó khi vợ lấy sách học trong khi tâm trí bất an ta sẽ thấy lâu thuộc hơn lúc còn bé và ta lầm tưởng là trí thông minh hay trí nhớ sút kém. Cũng trong tuổi này hoặc ta gầy ốm xanh xao hoặc đột nhiên mập hẳn ra. Những rối loạn tạm thời đó rồi sẽ hết cháu đừng nên lo lắng. Có thể uống Cervotonic là đủ, khỏi cần đi khám bệnh cho tốn tiền nhất là trong thời buổi gạo châu củi quế này cháu ạ.

NGUYỄN THẾ

voa và bbc

Voa và Bbc viết tắt ở những chữ nào? Các đài đó thiên về ai?

(Tần Lan Gia Định)

V.O.A. = Voice of America (Tiếng Nói Hoa Kỳ).

B.B.C. = British Broadcasting Corporation (Công Ty Phát Thanh Anh Quốc)

Đài V.O.A. là một cơ quan của chính phủ Hoa Kỳ lễ dĩ nhiên thiên về Hoa Kỳ và các quyền lợi của Hoa Kỳ.

Đài B.B.C. là một Công Ty tự trị ít bị lệ thuộc vào chính phủ Anh, và lại Anh Quốc ngày nay ảnh hưởng trên thế giới đã bị thu hẹp cho nên đối với nhiều vấn đề quốc tế đài B.B.C. đã có một lập trường khách quan. Dĩ nhiên, nếu gặp vấn đề nào ảnh hưởng tới Anh Quốc thì quyền lợi của Anh Quốc sẽ được đài B.B.C. bênh vực — và điều đó cũng dễ hiểu.

roméo và juliette

Làm ơn tóm tắt chuyện phim «Romeo and Juliette».

NGUYỄN THY TRINH, (KBC 6504)

Phim «Romeo and Juliette» được phỏng theo vở kịch cùng tên của đại văn hào William Shakespeare, nội dung có thể tóm tắt như sau:

Thời Phục Hưng (Renaissance) tại tỉnh Vérone, nước Ý, có hai gia đình quý tộc lớn hiềm khích với nhau là giòng họ Montaigne và Capulet. Romeo là con trai nhà Montaigne và Juliette là con gái gia đình Capulet hai người gặp nhau nhân một buổi dạ vũ, và sau tiếng sét ái tình, hai người đã thương yêu nhau say đắm trong hoàn cảnh cay nghiệt bị gia đình cả gia đình ngăn cấm. Ái tình và tuổi trẻ đã khiến họ bất chấp tất cả và tìm đủ mọi cách để gặp gỡ nhau. Trong mối tình đầy thơ mộng, Romeo và Juliette đã được cha Laurent bênh vực, che chở và đưa tới một cuộc hôn nhân lén lút. Hai người tuy trước Thượng Đế đã trở thành vợ chồng, nhưng ai vẫn ở nhà nấy và Romeo đêm đêm vẫn phải lén lút trèo vào nhà Juliette để tâm tình.

Một bữa nọ, Romeo và một nhóm bạn gặp phe Capulet do người anh họ của Juliette là Tybalt cầm đầu khiêu khích. Roméo đã nuốt giận bỏ đi nhưng một người bạn của chàng bị Tybalt rút kiếm đâm chết. Chàng đành phải trả thù cho bạn và hạ sát anh họ của người yêu. Sau đó Romeo phải trốn khỏi Vérone, sống lưu đầy xa Juliette.

Để giúp cho đôi vợ chồng trẻ được xum vầy cha Laurent lập kế, một mặt cho Juliette uống thuốc làm ngưng thở giả chết trong 48 tiếng để gia đình mai táng (xác để trong hầm lâu đài chớ không chôn cất), một mặt cho người gọi Romeo về để đem người yêu đi chung sống.

Chẳng may Romeo hay tin Juliette qua đời, trước khi người đưa tin của cha Laurant tới. Chẳng tức tối trở về, đến cạnh xác người yêu rồi uống độc được tự tử. Chỉ một lúc sau đó, Juliette đã thuốc hồi tỉnh thì bèn nằng, Romeo chỉ còn là một xác không hồn. Quá đau đớn, nàng rút ngay kiếm của chàng tự sát.

C.I.A

1. Ngày Tết của Đại Hàn
2. Thường thường những tác phẩm dịch từ tiếng ngoại quốc có theo đúng nguyên văn của tác phẩm không?
3. CIA là cơ quan gì? hoạt động, nhiệm vụ và ích lợi của nó như thế nào?

NGÂN PHƯƠNG (Cần Thơ)

1. Tết Đại Hàn cũng trùng với ngày Tết nguyên Đán của ta, tức là vào ngày mồng một, tháng giêng âm lịch. Cũng như khắp nơi trên thế giới vào ngày đầu năm thì mọi người đều ăn mặc bảnh bao đi chúc tết bà con họ hàng, bè bạn cho được một năm may mắn và sung sướng.

Ngày Tết dân Đại Hàn ăn một thứ bánh đặc biệt làm bằng bột gạo trắng, nhân đường. Trẻ em, trai cũng như gái, mặc quần áo mới, chơi đánh cầu (trái cầu màu đỏ để lấy hên) rất lành mạnh.

2. Dịch tác phẩm ngoại quốc, có người dịch nguyên văn nhưng không phải dịch từng chữ (đọc nhiều khi thấy rất ngô nghê) mà dịch lấy sát nghĩa.

Ở Việt Nam vì nghề dịch sách cũng như viết sách rất khó đủ ăn, nên người ta phải dịch sao cho nhanh lấy lương bù cho phẩm do đó thường chỉ lược dịch hay phỏng dịch.

Tuy nhiên, vẫn có một số tác phẩm thuộc loại khảo cứu, sách giáo khoa có giá trị của ngoại quốc được dịch nguyên văn ra tiếng Việt Nam.

3) C.I.A. viết tắt từ Central Intelligence Agency là cơ quan Tình Báo Trung Ương Hoa Kỳ, được thành lập năm 1947, so với các cơ quan tình báo các nước khác tương đối mới mẻ, nhưng « hậu sanh khả úy », CIA hiện nay có tầm hoạt động hoàn cầu hữu hiệu như thế giới.

Cũng như bất cứ cơ quan tình báo nào khác, nhiệm vụ của CIA là tìm mọi cách lấy được các tin tức về hoạt động cũng như các ý định của các nước có thể ảnh hưởng tới quyền lợi của Hoa Kỳ hầu tìm phương thức đối phó theo đúng nguyên tắc « Biết địch biết ta, trăm trận đánh, trăm trận thắng »,

Đã có một thời, CIA có một quyền hạn rất rộng lớn, hoạt động hầu như biệt lập, tự trị đối với các cơ quan khác nhiều khi vượt quá cả phạm vi tình báo khiến người ta đã phải gọi nó là « Chính Phủ Vô Hình » ý muốn nói CIA là một chính phủ riêng biệt độc lập, chính phủ Hoa Kỳ đã không kiểm soát nổi.

Sau vì bị một vài thất bại lớn (vụ đổ bộ lên vịnh Con Heo ở Cuba) nên CIA bị chỉ trích, chánh phủ Hoa Kỳ thời Tổng Thống Kennedy thấy cần phải cải tổ và xác định lại quyền hạn và hoạt động của CIA để dễ kiểm soát

Hiện nay, CIA chú trọng đến vấn đề tình báo, còn các công tác đặc biệt khác đã giảm đi rất nhiều.

Trong các hoạt động thành công nhất của CIA phải kể đến vụ lật đổ chánh phủ Mossadegh thân cộng năm 1953 để quốc vương Ba Tư trở lại cầm quyền, vụ lật đổ chánh phủ tả khuynh tại Guatemala năm 1954, vụ đảo hăm qua Đông Bá Linh để đặt trạm nghe hệ thống điện thoại giữa Đông Đức và Mạc Tư Khoa. vụ móc nối được Đại Tá Penkovsky thuộc cơ quan tình báo Nga để lấy tin tức...

CIA cũng đã gặp phải những thất bại đau đớn, điển hình nhất là vụ đổ bộ lên vịnh Con Heo ở Cu Ba nhằm lật đổ Castro.

trên cảnh tan vỡ

SAU MÂY

Buổi tối, 15-9.

Sau cả buổi chiều quay quay ở gian phòng nhỏ, ở bàn học để sửa soạn cho ngày mai mà vẫn thấy còn thiếu thiếu một cái gì. Em đã có cả tuần, có tháng trước để sửa soạn, để vui mừng, để mơ ước và để lo âu cho ngày mai, ngày tựu trường, ngày quan trọng của đời em mà vẫn chưa thấy đủ. Nay có phải rằng em đã có cả hơn ba tháng trời chìm đắm ngày ngật trong mùa hạ muộn phiền để nghĩ đến một ngày mai. Vì mùa thu, ôi mùa thu, ta chờ đợi em từ bao lâu rồi, để ta quay quất trong nỗi nhớ nhung, trong hồn tưởng vọng xót xa nghìn trùng. Ôi mùa hạ, và ơi mùa hạ, thôi từ nay em đi đi nhé, vì mi, mi chưa bao giờ là bạn của ta cả. Hay nếu có thì cũng chỉ một chút nào trong buổi chiều hôm nay, khi ta cuống quýt thấy mùa thu ta đã đến gần quá, kề cận quá, và ta chợt nghĩ giá trời dừng lại ở đây, cho thời gian mãi mãi là ngày 15 tháng 9 để ta được quay cuồng sửa soạn, rồi rít lo âu, để ta còn hoài hoài ôm lấy bóng dáng một mùa thu tưởng vọng. Nhưng ta chỉ hơi rắc rối một chút thôi đấy mùa hạ ạ, vì ta đã nhìn lại gian phòng mùa hạ này một lần cuối, ngày mai thì chúng mình sẽ có một đời mới, mới vô cùng, Adieu mùa hạ, Adieu mùa hạ, có tiếc gì thì cũng chỉ là một chút thôi, vì ta hay có những cái chút chút đó...

6 giờ 20 sáng 16.

Tối qua đã dặn bố đánh thức con dậy 6 giờ nhe bố mà 6g20 bố mới chịu lay dậy, Hương ơi, Hương, dậy sửa soạn đi học...

Em choàng dậy ngay như chưa bao giờ được tỉnh ngủ đến thế, và mắt nhắm mắt mở tung màn ra... ngã ùm một cái xuống đất! Thằng nhỏ Tùng thức dậy la hoảng lên, chị Hương ngủ mà té, bố ơi bố... Em hơi hơi mắc cỡ, chạy ngay ra balcon nhìn cảnh vật, ít khi nào thức sớm thế này để nhìn khu xóm còn yên vắng như của riêng mình, mọi ngày thì ít ra là khi ông trời đã cau có ủa vào cửa và mẹ kêu dậy mới chịu vươn vai dụi mắt, « do giương » thật kỹ. Thôi nhé, từ nay ta sẽ có những buổi sáng sớm êm đềm như thế này, chao ơi! bác mặt trời ơi, bác cứ chui mãi trong mây đi nhà, hôm nay em sung sướng quá... Có tiếng bố gọi trong phòng, không chịu đi rửa mặt đi còn đứng đó nữa à, con bé lớn lên cười, chạy ào xuống nhà (gôm, con gái dịu dàng thế!).

Con bé run run ôm lấy chiếc áo mới, và xô nhẹ tay vào. Ôi mùa thu, em đã chờ tự bao giờ. Bẽn lẽn trước mọi người, này cặp sách, này khăn tay; cả

con bé Mammi em đã thay áo dài cho nó hôm qua, nơ mới, nón mới để đón ngày tựu trường của em. Em hôn nhẹ lên má nó, ở nhà nghe, hôm nay chị đi học, chị em mình từ bây giờ có một mùa thu mới...

Chao ơi con đường này, một buổi chiều nào của hơn ba tháng về trước trong nỗi chia xa, bây giờ em trở lại, và bây giờ là một ngày mới, một mùa mới, phải không. Bước thật nhẹ không nghe âm vang trên con đường cát mịn và cỏ xanh, và sương sớm, em cầm chặt lấy chiếc khăn (em như một con chuột, chuột Hương nhá, cái gì cũng có thể gặm nhấm được). Hình như em quên nhìn trời xanh mây trắng, quên nhìn con đường xinh bên kia, bởi lòng run lên những cung đàn, bởi cuống quýt bước chân, bởi bên lên với những người đi trước, những người đi sau, chao ơi, có phải em sẽ « khóc mất thôi bởi lòng mềm quá đổi...»

Cổng trường đây rồi, em thấy từ xa những bóng áo trắng, những bóng quần xanh trời ơi Mạc Đĩnh Chi yêu dấu đời đời của em, em đã về đây, với một áo mới nguyên, với một hồn mới nguyên, với những ngón tay vụng về ôm lấy cặp, vuốt lấy tóc, che dấu một nụ cười bên lên, ơi Mạc Đĩnh Chi yêu dấu của em, em đã về đây, em đã về đây, có nghe không, có biết không, trường thương yêu của em ơi.

Ơ kia, có một cái gì đó cô bạn em từ trong đi ra, chưa vào lớp sao? Có ai đầu mà vào, thông cáo mới, 11 tháng 10 mới đi học cơ. Em sững sờ, nụ cười bỗng ngác ngơ, bước chân bỗng vụng dại, em nhìn những người áo mới lao xao đằng trước, bước vào với một hồn trống rỗng. Bảng thông cáo nhỏ như không có chuyện gì quan trọng cả, ghi thật rõ ràng và tàn nhẫn, chôn chân thật lâu rồi thẫn thờ quay ra, thoáng thấy những đôi mắt của một băng hippy con gái phía sau nhìn em ghét ghét là... Hôm nay thì em cô đơn, em không có bạn, và em cũng không gặp một bóng dáng thân quen nào nữa hết. Bước lang thang trở lại con đường lúc nãy, nó đã khác rồi sao, và em đã khác rồi sao, và ngôi trường thân yêu đã khác rồi sao...

Buổi tối.

Từ buổi sáng, rồi trưa, rồi chiều rồi bây giờ em chất ngất những muộn phiền hệt hăng chân tay, thờ thẩn ơ hờ, em không còn gì nữa sao, từ giờ cho đến ngày 11 tháng sau là em đã chịu tất cả bốn tháng rười mùa hè ôi sao mùa hè ở đây phiền muộn quá, em nhìn quanh căn phòng, nhìn Mammi áo mới, nhìn sách vở, ôi tất cả lên tiếng than, thôi rồi, chị em mình lại bắt đầu những tháng ngày u hoài cũ, chị em mình lại để vượt rơi mất niềm vui mùa hạ đã đi mà mùa thu thì chưa tới để chị em mình lại tiếp tục những tháng ngày đợi chờ cũ, ôi mình có thể tin được vào một ngày nào, như một con chim đã bị đạn, từ giờ về sau bao giờ chị em mình cũng phải e dè sợ hãi. Ôi! người lớn sao nở tàn nhẫn để em, để học trò phải ngóng trông hệt hăng mất ngày vui, chắc chắn là giờ thì chẳng còn ai yêu mến gì mùa hạ nữa đây.

Hồi trưa này em đã úp mặt trên giường, nghe thêm một bài «mo ran» của mẹ, không biết đây là một bài học thứ bao nhiêu mùa hạ này. Em muốn nhắm mắt lại, muốn ngủ đi ngay bây giờ nhưng chưa ngủ được, cũng chưa khóc được. Đắng cay với từng tiếng nói của mẹ, hốt hốt ngất những tiếng than, bỗng không ngờ, em nghĩ đến cái chết. Chao ơi ghê gớm quá. Không biết em sẽ chết như thế nào nhưng mà chắc chắn là em sẽ nhắm mắt xuôi tay, thật bình thường và sau đó, ở một góc nhỏ nhoi của một tờ báo nào sẽ có một mẫu chia buồn cùng gia đình rồi ở một tờ báo khác sẽ làm thơ tưởng tiếc em. Cho Hương cho một cành hoa trắng nhỏ rơi rụng xuống một sáng một chiều nào, để mờ phai đi áo gấm sáng lóng lánh một lần lỡ mặc buổi sáng này, để ngăn tủ đời đời khóa kín những quyền nhật ký dày như những cuốn kinh... Chao ơi, chao ơi, có phải em đã cô đơn quá, tội nghiệp quá, buồn phiền quá trong những buổi tối nào nằm úp mặt trong phòng khóc nước nớc. Gọi bố ơi, mẹ ơi hay chẳng còn một ai để gọi tên, và đành gọi lấy tên mình vậy, em buồn quá Hương ơi Hương ơi... rồi nhận ra ngay tiếng đó thừa thãi quá, vô duyên quá, Tiếng chân mẹ đi qua phòng, xuống thang và xa dần. Và nước mắt lăn dài xuống. Và ôm lấy mặt, òa vỡ cơn khóc bằng những tiếng nấc ngất ngày...

đến thăm tiểu ái

Buổi chiều muốn ghé thăm Tiểu Ái
Anh ngáp ngừng dưới phố lang thang
Mưa bỗng rơi, làm anh ái ngại
Muốn thôi nhưng nhớ áo ai vàng

Đến thăm em phải qua đường nhỏ
Trơn và lầy sau những cơn mưa
Qua khu vườn hái bóng hồng đỏ
Trên cành cây gió sẽ đưa

Và đi qua nhiều mái nhà quen
Có những vườn thơm gió nhẹ lên
Một con chim nhỏ thoi ngừng hót
Nhìn anh như nhớ một người quen

Này chim, chim có nhớ ta không
Kể vẫn qua trên một ngõ đường
Rất quen thân và gần như lá
Trông mùa thu rơi chợt bên vườn

Và đi qua một ngôi trường nhỏ
Có vách tường rêu bám thay sơn
Có hàng bông ngát thơm thật đỏ
Và hàng cây nghiêng lá héo hon

Đến thăm Tiểu Ái buổi chiều nay
Mây xám giăng và gió thật đầy
Anh thấy hình như em đứng đợi
Trước cửa vườn xanh bóng lá cây

Nhìn em khẽ nở một nụ cười
Thật vui và thật ngát trên môi
Anh bỗng muốn là con bướm nhỏ
Đậu ở hồn em suốt cuộc đời

TRẦN THANH DU

CỬA TIỆM BÁN TỪ CÂY KIM
ĐẾN CHIẾC PHI THUYỀN

chán đời kiểu đức

— Một người chán đời nọ ở Han ad (Đức) trong khi chuẩn bị tự tử đã tỏ ra kính nể đặc biệt những người trong nhà.

Quyết định từ bỏ cuộc đời này, anh lập một hệ thống rắc rối những sợi thừng nối liền cái rô bi nê hơi và tay nắm cánh cửa sổ phòng anh với một cái thùng. Anh cẩn thận đặt cái thùng dưới rô bi nê. Từ đây, nước nhỏ ra theo nhịp điệu tính trước. Sau khi hơi ngạt giết anh chết xong, cái thùng đã nặng vì nhiều nước sẽ đóng rô bi nê lại và mở cửa sổ ra. Hơi có thể thoát ra khỏi và khỏi sợ có tiếng nổ phát lên làm hại hàng xóm.

ngồi xuống

Trong giờ học sử ký, thầy giáo kêu Tý lên hỏi

— Sau khi Vua Gia Long lên ngôi thì làm gì ?

— Thừa, sau khi vua Gia Long lên ngôi thì ông ngồi xuống .

— ??? !

PHƯƠNG NHẬN (ghi)

quản thúc kỷ lục

Cô thôn nữ Giusetta Gordano ở đảo Sicile (Ý) bị lỗi lầm trong gia đình thế nào không biết mà bị vợ chồng người anh em ruột giam kín trong chuồng bò từ năm 1921 (ngày cô hai mươi tuổi) mãi đến năm 1965 tức 44 năm sau mới được thả ra, cô không nói và không đi được nữa.

mỹ viện cho chó

Ở Asmèrès (Pháp) tại Đại lộ số 5 có một cáo lạc bộ tên « Tonton club » dành riêng cho chó. Nói cho đúng thì đây là một Mỹ viện vào hạng nhất cho chó. trong đó có phòng tắm rửa, phòng lạnh, phòng ấm, cùng tất cả các thứ tiện nghi.

TRỊNH MIỀN KHA MY (Sưu tầm)

chuyện cô đào mèo

liz taylor

Nàng đi đâu cũng dẫn theo một đoàn tùy tùng đông đảo gồm 4 đứa con, 2 chị vú, một chị bồi phòng 2 cô thư ký (để trả lời thư từ rất nhiều giao dịch điện thoại v.v...)

Còn va li nàng có đến 40 chiếc từng làm điên đầu các cậu gác cửa khách sạn

pháp luật và tự do, ai hơn

David, một chính khách Pháp chủ trương vô chính phủ năm 1889 bị cáo đánh cảnh sát viên Rossignol và bị đưa ra tòa.

ông ta đã nói trước tòa thế này :

viên cảnh sát bắt tôi nhân danh pháp luật còn tôi đánh anh ta nhân danh tự do.

NỮ PHÉ DUNG NGÃ (đà nẵng)

bạn có biết

Tin tại Gatooma (Nam Rhodésie) có giống kiến khổng lồ đục mất nhiều trang của quyển sổ hôn nhân được cất kỹ ở Tòa Đô Chính. Bốn mươi cặp vợ chồng được mời đến ghi sổ lại Nhưng không có cặp nào chịu đờ gót đến cả.

TƯỜNG DIỆP THỦY

thơ ngây

Giờ đức dục,

— Thầy : Ớt, trò hãy giải nghĩa và cho 1 ví dụ cụ thể về lòng nhân đạo.

— Ớt : Dạ lòng là lòng, nhân là ở giữa, đạo là đường, thí dụ muốn cho đường đi được tốt, người ta phải đắp giữa lòng đất, đá, sỏi..

— Thầy : và hai trứng vịt.

— Ớt : Thừa thầy con không thấy thế bao giờ ạ.

NGUYỄN XUÂN VY

một nơi cất

Trong giờ học, sau khi giảng bài xong. Cô kết luận :

— Vậy ra đường gặp vật gì của ai đánh rơi, các em chớ có lượm bỏ túi nhé !

Bỗng có trò đưa tay đứng dậy nói :

— Em không cất trong túi, thế em cất ở tiệm cầm đồ được không cô ạ ?

— ? ! ?

can đảm

Một cô gái ăn mặc sang trọng, lái xe hơi dừng lại bên lề đường. Cô gái vẫy tay gọi một thanh niên đang đi trên lề, thanh niên đến gần, cô ta hỏi :

— Ông có can đảm không ?

Thanh niên đáp thật hùng hồn :

— Dĩ nhiên có !

Cô gái chỉ ra phía trước :

— Thế thì ông ra đứng ở đầu xe tôi thử thách xem có chắc ăn không nhé !

Chàng thanh niên chơi với.

TẮT TỬ LỢI (ghi)

công dụng của chanh,

hành, ớt

CHANH : nếu chúng ta bị say rượu dù bất cứ loại rượu nào, chỉ cần lấy một nửa trái chanh lột bỏ vỏ ngâm

khoảng nửa giờ sau cam đoan sẽ khỏi ngay, ngoài ra khi uống nước chanh chúng ta nên nhớ nếu có thể được ta nên uống luôn những chất cay của vỏ chanh như vậy sẽ rất mau tiêu.

HÀNH : nếu bạn nào bị ong đốt lấy một củ hành đập nát chà vào chỗ ong đốt sẽ hết nhức trong vòng mười làm phút bởi vì người ta khám phá rằng trong củ hành có chất *châm tinh thể* rất độc có thể chống lại các nọc độc của loài ong theo phương pháp « dĩ độc trị độc ».

ỚT : ớt tuy cay nhưng nó cũng có lợi ở chỗ nếu ai thường ăn ớt thì ít khi bị ngộ độc, vả chăng nếu có bị chẳng nữa cũng chỉ nhẹ thôi, vì một khi chúng ta nghi ngờ đồ ăn bị đầu độc chỉ việc lấy một trái ớt đâm nhỏ rồi cho vào nước của đồ ăn nói trên. Nếu thấy nước sủi bọt thì chắc chắn trong đồ ăn có chất độc 100%.

NAM HUỲNH

không thể được

Tuổi Ngọc số 27, người đàn bà Á đông, đoan trang, thùy mị được VN GIAO đưa lên là Nam Phương hoàng hậu. Xin mạn phép nói : không thể được ! Chúng ta nên biết sau khi rời VN. Bảo Đại sống đời chính khách lưu vong ở Tàu. Bà Nam Phương và các hoàng tử Bảo Long, Bảo Thắng các công chúa Phương Mai, Phương Liên, Phương Dung sang Pháp. Thời gian ở đất Kinh thành ăn chơi bà hoàng hậu khả ái đã ngã vào vòng tay một đại tá người Pháp (từng là hầu cận của cựu hoàng) trong khi ông vua Bảo Đại vườn phom hít thờ khi trời. Kết quả của mối tình « đồng minh » đó tạo nên hai nhóc tí mắt xanh mũi lõ (theo Trường Thành. Nhật báo Thần Phong số 327, ngày 24-11-1971) Một người đàn bà như vậy thử hỏi có xứng đáng mang tiếng đoan trang, thùy mị chẳng ? Hỏi tức là trả lời vậy !

NGUYỄN THY TRINH (VB)

đoán thời tiết bằng muông thú

— Trời xấu : Chuồn chuồn bay thấp, nhện thu lưới

— Trời mưa : nhái nghiêng rặng, cắc kè kêu nhiều lần.

— Bão : Ong vò vè làm tổ trên ngọn tre

— Đẹp trời : Chuồn chuồn bay cao, nhện giăng lưới.

— Loài Đĩa cũng giúp ta đoán thời tiết rất tốt. Nếu cho đĩa vào lọ ta sẽ thấy nó bơi thong thả khi đẹp trời, bơi loảng quảng khi trời bão và nằm dưới đáy lọ khi trời mưa.

những hòn đảo lớn ở năm châu

— Á châu : Bornéo — 736.000km²

— Âu châu : Anh quốc — 228.900 km²

— Mỹ châu : Greenland — 2.175.000 km²

— Phi châu : Madagacar. — 596.000 km²

— Úc châu : Tân Guinée. — 785.000 km²

dùng bút chì nên biết

6B là thiết mềm, HB là trung bình, 8H là thiết cứng.

HẠNH (sưu tầm)

đảo ngược

Trong lớp học.

Cô giáo : Toe ! 3×2 là mấy !

Toe : Thừa cô 3×2 là 6 ạ !

Cô giáo : thế 2×3 là mấy ?

Toe : Dạ 9 ạ !

Cô giáo : Tại sao rứa ??

Toe : Dạ thừa cô hồi nãy 3×2 là 6 bây giờ ngược lại thì 2×3 là 9 chứ gì !

Cô giáo : ? ? ? ! !

THANH TOÀN

dị đoan

— Nếu bạn bị hắt hơi, ắt có người nhắc đến bạn. Nếu tai bạn bị ù và có tiếng vo vo thì có người nói về bạn. Nếu tai phải kêu vo vo thì có người nói tốt, còn nếu tai trái thì... Có người nói xấu.

— Tặng bạn một đồ vật sắc bén như dao kéo : có thể tình bạn bị tan vỡ. Muốn tránh người nhận phải tặng lại tiền bạc. Trong tình yêu : điều tối kỵ nhất là tặng khăn tay vì khăn tay dùng để lau nước mắt.

— Nếu đánh rớt đồ dùng trên bàn ăn bạn thử nghiệm coi có đúng không : rớt dao ăn : có khách đàn ông, rớt nĩa : có khách đàn bà, rớt muông : có con nít đến chơi. Nếu đánh rớt lược chải đầu phải bước qua cái lược rồi mới lược lên, nếu không sẽ gặp 1 thất bại tàn nhẫn.

— Nếu đến thăm ai mới dọn đến nhà mới, người Tây Phương thế nào cũng mang bánh mì và muối lờ. Trái lại ở V.N. muốn đuổi ai không cho lại nhà lần thứ hai, người ta ném theo một nắm gạo và một nắm muối.

— Khi ra đi đến cửa gặp nhện đen rơi thì trời nắng, gặp nhện trắng rơi thì trời mưa. Gặp rắn thì hèn gặp rùa thì nên ở lại vì sẽ gặp tai nạn. Gặp đàn ông nhanh nhẹn vui tươi thì việc thành, gặp đàn bà xấu xí thì thất bại.

NGỌC VĂN

chuyện lạ đời

— Tại Bogota (xứ colombie) chàng Aristolulo Anhiarioz làm đám cưới với nàng Julta Lorenaz. Đêm tân hôn chú rể bỏ trốn với bà mẹ vợ, trong khi cô dâu đi với ông bố chồng.

— Ngày mùng 6 tháng 4 năm 1920 tại Durham bên Anh cát Lợi chàng Ernest Loke và vợ là nàng Lilian đã rủ nhau tự tử. Lý do : Hai vợ chồng không thể ngủ được lấy một phút vì tiếng gáy của ông hàng xóm Niel Johnston.

DẠ VŨ VY UYÊN (Đ.N.)

tiếng nói của loài hoa

— ROSE (hoa hồng) : Tôi là tiêu biểu cho đời sống thực tế, tuy tôi không đẹp lắm nhưng vẫn đủ nét na và tư cách để dâng bạn tôi những hương sắc tiêu thụ.

— MUGUET (linh lan) : tôi là hiện thân của trang trọng, đài các; tôi không xinh hơn ai và cũng không xấu hơn ai. Vì vậy hết thảy mọi người mỗi khi đứng trước tôi đều hạ giọng, rồi âu yếm bảo tôi « Em đẹp lắm ».

— CAMÉLIA (trà hoa nữ) : Tôi luôn luôn biểu lộ sự chung tình và chung thủy trọn vẹn với bạn tôi.

— MIMOSA (trinh nữ) : người ta tặng tôi cái tên đẹp quá. Có kẻ hỏi tôi họ vô tình hay hữu ý đặt cho cái tên ấy, tôi không biết mà chỉ biết đời tôi héo khô nửa chừng xuân.

— CARDÉNIA (son chi) : họ nhìn thấy tôi và nhướn miệng cười và tấm tắc khen thầm.

— LILAS (tử đình hương) : lạ quá, hôm nay chỉ một làn gió thoảng qua, tôi cảm thấy lòng xao xuyến, tim đập mạnh. Hiện tượng yêu của tôi chăng?

MAUVE (cầm quỳ) : thành thật và chỉ thành thật mới thắng được tôi.

— MYOSOTIS (lưu ly) : Tôi sẽ hóa thành chiếc nhẫn để được người khác đeo cho em lúc làm lễ cưới. Ôi ! Bạn tôi, mong bạn đừng quên tôi.

— GLAÏEUL (Rouge) : Sao bạn mãi vô tình và lạnh lùng với tôi.

GLAÏEUL (Blanche) : Chỉ có bạn mới giúp tôi được tươi thắm.

— OEILLET (Cầm chướng) : Sao lại vô tình, thờ ơ, lạnh đạm đến thế Oranger ! Hãy chọn tôi xin hãy chọn tôi: tôi thiết tha yêu cầu được như vậy.

— BLENBET (thiên thanh) : Tôi luôn luôn lãnh những lỗi lầm của tôi.

— ORCHIDÉE (lan) : họ đề tôi ngự trị trước ngưỡng cửa của những

đền đài vua chúa. Ôi vinh dự biết bao, mong rằng tôi sẽ sống mãi mãi như vậy.

— PENSÉE (tương tư) : tôi có độc lắm vì bản sắc ít hợp với mắt lắm quan. Ôi cuộc đời lẻ loi đơn chiếc lê thê biết bao giờ hết.

— BRIMIERE (mai) : đúng giờ, ngày... Em đến để chúng ta cùng đi.

— CYNANCILE ODORALT (dạ hương) : Tôi là người chơi phóng túng, xa hoa, lêu lổng.

— TULIPE (Kim hương) : Trong một gia đình nếu có tôi đến thì gia đình đó sẽ được vui tươi hạnh phúc và rất có thể trở thành cao sang phú quý nữa.

— VIOLETTE (đồng thảo) : Tôi yêu nhưng vẫn tôn trọng âm thầm ấp ủ trong tim.

— PIVOINE (mẫu đơn) : Chân thành mong bạn hãy bỏ qua những lỗi lầm của tôi.

— SORAOUTE (Mồng gà) : anh hãy nghĩ đến thực tế mà quên em đi. Anh đừng buồn, đừng buồn em anh nhé !

— PERCHER (anh đào) em van anh đừng nghĩ ngờ em, chỉ có anh em mới nói câu này.

— LYS (Huệ) : người ta chiêm ngưỡng và tôn thờ tôi như thần tượng vì tôi đẹp, trong sạch và chân chính.

— ESLANTINE (Tường vi) : Tôi tiêu biểu cho ý nhạc, lời thơ thật thể tôi cất tiếng hát du dương không kém giọng hát của oanh vàng.

— EHANTHE (hương dương) : họ yêu tôi, họ thương tôi, nhưng tôi chỉ muốn là bạn tôi thôi.

— NERIEUN ORDARINSOLAN (Trước đào) : Nếu em đến với anh thì nhất định anh sẽ được vui tươi hạnh phúc.

SUỐI MƠ (sưu tầm).

nhật báo thế giới

Dân Thụy Điển đọc nhiều báo nhất trên thế giới, trung bình hàng ngày 1000 người thì có 518 tờ. Thứ nhì là dân Nhật, 492 tờ báo cho 1000 người. Năm 1954 dân Anh chiếm vô địch với 537 tờ cho 1000 người, nhưng năm 1970 sụt xuống còn 463. Dân Đông Đức thì có 445 tờ, dân Tây Đức 328 tờ cho 1000 người. Na uy, Hòa Lan, Tân Tây Lan, Nga thì 300 tờ cho 1000 người. Các nước khác tại Âu Châu có từ 200 đến 300 tờ. Ở Á châu và Phi châu vô cùng bi đát: Hồi quốc chỉ có 9, Tích Lan 44, Mã Lai Á 75 tờ cho 1000. Người Dân Dahomy thì 2000 người mới có 1 tờ còn ở Việt Nam thì sao ???

xuất bản sách báo

Theo thống kê cơ quan văn hóa L.H.Q, năm 1968 cả thế giới đã ấn hành 487.000 quyển sách. Sách với năm 1956 thì tăng 70% Âu châu với 13.l. dân số thế giới mà ấn hành tới 40.l. sách. Phi châu chỉ có 1,6.l., Á châu 28,5.l. trong khi Phi Châu chiếm 10.l. dân số thế giới và Á châu chiếm 55,9.l. dân số thế giới.

lạ thật

Theo các nhà địa chất học thì địa trung hải đang co rút lại vì thế sẽ có nhiều núi mới mọc lên ở các nơi, nhất là chung quanh Địa Trung Hải. Từ mấy năm nay, ngọn Everest mọc thêm được 50 mét.

NGỌC VĂN

ma túy lsd

Một bác sĩ Mỹ ghi nhận ông ta đã chữa trị trong vòng một tuần lễ hai trường hợp bệnh ung thư rất đặc biệt cho cả hai bệnh nhân đều dùng chất ma túy LSD.

Bác sĩ Robert L.Klaus thuộc trung tâm y tế Albert Einstein ở Philadelphia tiểu bang Pennsylvania đã đưa ra nhận định tại đại hội nhiều quốc gia Hoa Kỳ.

Bác sĩ Klaus cho biết loại đặc biệt này thường được thấy ở nam giới tuổi từ 20-30.

Bác sĩ cũng cho biết hai bệnh nhân trên tuổi 15-18 đã dùng chất LSD khoảng từ 25-75 lần.

NGUYỄN BẢO KHÁNH

cho xong

Chị nhà quê nọ đến dự một buổi trình diễn không tốn tiền ở rạp Biền Hùng. Vừa nghe toán ca sĩ đầu tiên ra hợp ca chị ta rú lên:

— Nhục quá! tại tại mình không trả xu nào nên chúng hát ủa 1 lần cho xong??

vua xạo

— Đố mày con gì 4 chân mà bay được.

—... Tao chịu thua. Con gì vậy?

— Hai con le le.

THÁI (BH)

những điều rắc rối

Đời dù sướng hay buồn, cũng vẫn đẹp hãy đón nó.

FERNAND GREGH

Người đàn bà là 1 vật không định nghĩa được

BÀ DE LAMBERT

Ái tình là một chứng bệnh mà không ai trị nổi trừ người mắc bệnh ấy

ADOLPHE RICHARD

Có những ngày chúng ta thích hình ảnh của một người thân hơn là hiện diện của người đó

MARGUERITE GREPON

Chẳng có một người nào mà chẳng tương quan với một người khác

BOSSUET (Pháp)

Mức độ của tình yêu là không mức độ

SAINT AUGUSTIN

Lý tưởng của tình bạn là cảm thấy một mà cứ là hai

SWETCHINE

MIỄN VIỄN chép

truyện dài DUYÊN ANH

— Nội hang cá trê này đủ mua bộ trống đồng rồi đó.

— Mày cừ nhất làng.

— Cho tao làm trung đội phó nhé!

— Tối nay họp tao đề nghị mày. Thôi, bắt hết đi.

Vĩ lại chui vào hang. « Cu » Đường đứng đếm cá trê trong cái rổ sề. Bên chiều, công tác tát ngòi bắt cá xong xuôi, người thôn trên xuống mua lát cá. Khoa cầm tiền đem nộp cho anh Lý. Anh bảo thế nào trước tết thì đồng Trường An cũng có bộ trống đồng. Khoa hí hửng báo tin cho bạn bè. Ngay tối hôm đó, nhi đồng thôn dưới họp. Sinh hoạt dân chủ đã quá quen. Đại khái, phần đầu là chào cờ, mặc niệm, suy tôn Hồ chủ tịch rồi đến tuyên bố lý do cuộc họp, bầu chủ tọa, thư ký... Không một ông nhô nào được từ chối nếu được đề nghị làm chủ tọa và được anh em đơ tay đồng ý. Phiên họp tối nay, trung đội trưởng Khoa tuyên bố lý do... tát ngòi và bầu trung đội phó. Khoa muốn họp thật nhanh để còn về dạy học. « Cu » Đường làm chủ tọa. Nó điều khiển buổi họp rất vui nhộn. Đường báo cáo tiền cá và phúc định công tác thi đua mừng tết kháng chiến. Phần thảo luận sôi nổi lắm. Các ông nhô hăng say phát biểu, đôi lúc, chửi thề, văng tục bừa bãi. Chủ tọa « cu » Đường cảnh cáo luôn miệng. Thư ký Hiệp toét ghi chép đầy đủ.

Sang phần bầu trung đội phó nhi đồng thôn dưới, Khoa đơ tay trước. Chủ tọa « cu » Đường bắt đầu:

— «Đồng chí» Khoa phát biểu ý kiến... lura đi !
Tiếng cười ầm ỹ. Thăng Hội dơ tay :
— Xin phép chủ tọa, tôi yêu cầu «đồng chí» Khoa phát biểu ý kiến...gió,
Thăng khác nói :
— Ý kiến... càng cho nó mạnh !
Chủ tọa «cu» Đường tít mắt cười. Khoa nói :
— Trung đội phó Mẫn sẹo đã theo bố lên Giai, từ chức rồi. Tôi đề
nghị bầu «đồng chí» Vĩ thay thế. «Đồng chí» Vĩ bắt cá trê xuất sắc.
Chủ tọa «Cu» Đường về phe Vĩ, không hỏi xem còn ai đề nghị người
khác đã vội lấy biểu quyết :
— Ai đồng ý «đồng chí» Vĩ làm trung đội phó dơ tay lên.
Cả làng dơ tay. Tân trung đội phó đứng dậy, bước lên chỗ chủ tọa
«cu» Đường :
— Tao cảm ơn chúng mày lắm. Thăng Quý không dơ tay đồng ý. Mày
thiếu số thua đa số. Ông sẽ giao công tác nặng nề cho mày.
«Đồng chí» Quý trả đũa :
— Ông tổ cáo mày dẫu hai con cá trê gộc, chờ anh em giải tán đem
về cho mẹ mày nấu canh dưa.
Trung đội phó Vĩ rít qua kẽ răng :
— Sư mày, mày... phản động !
Tên «phản động» Quý cười toe :
— Mẹ mày bưng bát canh dưa sang cho nhà ông mà. Rõ ràng, canh
dưa cá trê.
Khoa cố nín cười. Mỗi cuộc họp của nhi đồng là một màn hài kịch. Vui ghê
lắm. Tân trung đội phó sửa soạn nhào tới đám đá «đồng chí» Quý. Chủ tọa
«cu» Đường khoái coi đánh nhau hơn điều khiển buổi họp. Nó... phát biểu
ý kiến :
— Hề ức quá, ra ngoài sân choảng nhau.
Khoa nói :
— Yêu cầu chủ tọa giữ trật tự giùm.
Chủ tọa «cu» Đường la lớn :
— Trật tự! Trật tự! Lát sang phần phê bình tha hồ cãi nhau.
Khoa dục Đường :
— Yêu cầu chủ tọa thông qua vấn đề.
Chủ tọa «cu» Đường nháy mắt lia lia :
— Thông qua đây, thông bằng cây sào dài là vấn đề nó trôi liền. Nào
sang phần phê bình. Tôi xin có một tí tẹo ý kiến. Tôi phê bình phiên họp
tối nay sôi nổi, vui vẻ, độc lập, tự do, hạnh phúc. Các đồng chí đồng ý chứ
Thăng Hội dơ tay :
— Có tí ý kiến.
Nó đứng dậy luôn :
— Chủ tọa Đường phản động, dám bảo ý kiến là kiến lura làm các
đồng chí khác noi gương. Tôi cũng noi gương... kiến gió! Tôi phê bình
tôi trước.

Nó liếm mép :
— Hề hề, ông tự phê bình ông, đừng thẳng nào hòng phê bình ông nữa.
Thăng khác :
— Tao phê bình thẳng «đồng chí» Hội. Nhi đồng cứu quốc không được
xưng «ông».
Thăng khác :
— Tôi phê bình mày, mày xưng «tao» !
Thăng khác :
— Tớ phê bình đảng ấy, đảng ấy gọi đồng chí là «mày».
Thăng khác :
— Yêu cầu cống chọc thủng vấn đề bằng cây sào thật dài đi. Tôi phê
bình chủ tọa không biết làm chủ tọa, phê bình đồng chí Vĩ dọa giao công
tác nặng nề cho đồng chí Quý. Đồng chí chủ tọa ngáp ba cái rất đáng phê
bình. Đồng chí thư ký ngủ gật.
Chủ tọa «cu» Đường đập bàn :
— Tao không biết làm chủ tọa tại sao mày còn bầu tao? Lần trước
mày làm chủ tọa mày đánh rắm thối om phiên họp, ông không phê bình
mày mà mày nở phê bình ông, hả? Mày đánh rắm là mày phản động, thực
dân Pháp! Ông mà phê bình, mày sẽ bị ghi vào biên bản.
Khoa vỗ tay át giọng :
— Yêu cầu chủ tọa chấm dứt phiên họp.
Chủ tọa «cu» Đường hậm hực :
— Phiên họp tối nay chấm dứt. Từ giờ trở đi, ông ị vào làm chủ tọa.
Bọn nhãi lục tục kéo ra khỏi từ đường họ Nguyễn, nơi dùng làm trụ
sở nhi đồng thôn dưới. Các ông nhãi cười nói, văng tục huyền thuyên. Sinh
hoạt dân chủ thật rục rờ. Lời dạy phê bình và tự phê bình đề tiến bộ
của bác Hồ được các cháu nhi đồng áp dụng triệt để. Khoa đứng ở sân chờ bọn
nhãi đồng giải tán hết mới bước nhanh về từ đường họ Vũ. Còn sớm. Lớp học
chưa đông. «Cô giáo» Liên cũng chưa tới. «Thầy giáo» Khoa đứng nhìn lớp học.
Những tấm cửa gỗ của từ đường đã được gỡ ra kê trên những chông gạch
đang thay bàn. Không có ghế. Học trò ngồi bệt dưới nền nhà hay mang theo
mình mo lót quần. Đèn là những chiếc đĩa đầy dầu lạc, dầu vừng tằm bắc
trên. Ánh sáng đủ cho mỗi người. Ở bảng đen, đĩa dầu thêm vài sợi bắc
đặt lên cái giá cao. Chỉ què hương của Khoa mới có lớp học như thế này.
Ánh sáng, có lẽ, rục rờ nhờ những tâm hồn hiếu học. Học trò toàn các bà,
cô có bằng tuổi mẹ Khoa, dì Khoa, mợ Khoa... Họ yêu mến Khoa và Liên.
«Cô giáo» và «thầy giáo» xưng «cháu» với học trò.
Khoa nhìn những ngọn đèn đĩa leo lét cháy. Gió cuối đông không
thể thổi tắt những ngọn đèn, không thể làm lạnh lớp học của Khoa. Bỗng
đang, Khoa thấy mình chẳng còn là mình bé nhỏ, dù Khoa vẫn bé nhỏ. Khoa
muốn so sánh mình với Vũ. Thời đại của Vũ làm gì có lớp học và những
ngọn đèn đĩa gây xúc động tuyệt vời. Chỉ thời đại của Khoa mới là thời của
thiếu hưởng mộng mơ no tròn. Không có Vọng nghèo hèn. Không có
Đường hồng hách. Tất cả đều là những bông hoa trong vườn hoa, đều là

những cánh bướm lượn bay trên đồng nội, đều là những giọng hát ngợi ca tuổi thơ và quê hương. Cửa trời đất đầy. Trời đất dâng mật ngọt cho niên niếu. Trời cùng đất hóa phép làm biến mọi biên giới. Còn lại tinh yêu và hồn nhiên. Nhưng điều khiến Khoa xa lạ với Vũ năm xưa là Khoa muốn nhận cho riêng mình một trách nhiệm, một bồn phận ngoài những lúc rộn rã theo tiếng trống đồng, mãi mê *nhanh bước nhanh nhi đồng* và say sưa đánh trận giả mơ thành người lính trong lịch sử tranh đấu của giống nòi.

— Dạy học đi Khoa, bác còn về già gạo.

— Ủ, « tao » cũng còn một cối bèo.

« Học trò » của Khoa giục « thầy ». Khoa xoa tay, lễ phép nói :

— Cháu đợi một lát.

Một « bà » học trò âu yếm hỏi :

— « Mày » đợi con bé Hà Nội chứ gì ! Mợ biết, thiếu nó, « mày » không dạy nổi đâu.

Khoa ngoảnh mặt, che dấu nụ cười sung sướng. Vừa lúc, « cô giáo » Liên tới, Những cuốn sách i tờ mở soạt soạt một cách vụng về. Lát sau, tiếng đọc bài vang lên. Từ lũy tre xanh, bắt đầu bằng hai chữ i tờ, một thể bài « bà nội, bà ngoại » sẽ không còn bắt cháu đọc truyện *Phạm Công Cúc Hoa*, truyện *Thạch Sanh Lý Thông* nhiều bận để học thuộc lòng nữa. Khoa nghĩ tới ngày mai ấy. Nó tưởng chừng đã bắt sự cam nín của quê hương lên tiếng nói. Tiếng nói đó đang vỗ về Khoa.

Hai đứa đi gần nhau. Trăng cuối năm sáng tỏ. Trăng mãi mãi sáng tỏ ở đồng nội. Mưa dầm gió bắc đã qua rồi. Năm nay mưa sớm, mưa nhiều nên gần tết, trời tạnh ráo. Sáng sớm còn lạnh nhưng cái lạnh dễ chịu, cái lạnh không nở xoáy buốt vào da thịt. Buổi trưa nắng. Nắng vàng đẹp như rơm vụ mùa. Nắng cho cái trở ngồng đề hoa cải vàng đua cùng nắng. Nắng cho lá cải héo cho nải dưa nén hành thơm mùi tết. Nắng cho ấm một sữa soạn đón xuân. Ban đêm, lạnh hơn đôi chút. Lạnh cho bếp lửa gần người, cho ô rơm ý nghĩa. Và cho những người đi bên nhau nhìn rõ hơn thờ của nhau. Trăng trải ánh bạc. Cũng lạnh. Khoa mơ hồ thấy ánh trăng bốc khói. Không phải trăng đượm hơi sương đâu. Chỉ biết trăng bốc khói. Khói gì, Khoa chẳng biết, Khoa đưa cho Liên gói lạc rang :

— Liên có lạnh không ?

Liên cầm gói lạc, bỏ vào túi áo len. Rồi đôi bàn tay của Liên không muốn rời túi áo.

— Lạnh chứ.

Khoa thân nhiên quàng tay bá vai Liên như nó vẫn quàng tay bá vai Đường những đêm tập kịch về chung một lối. Khi Khoa kéo Liên sát bên mình Khoa mới ngỡ ngàng. Bàn tay lạnh rươi của nó nóng ran. Trái tim nó đập cơ hồ tiếng trống đồng đại hội. Khoa không dám buông tay mình khỏi vai Liên. Không thể buông được. Vai Liên là thổi nam châm mà tay Khoa chỉ

là miếng sắt mỏng. Thổi nam châm im lặng cuốn hút. Miếng sắt đỡ mờ hơi lo lắng.

— Khoa có lạnh không ?

— Không.

— Minh lên cầu Chờ một chút nhé !

— Làm gì ?

— Ngồi chơi.

— Không lạnh nữa à ?

Liên lặng thinh và để mặc cánh tay Khoa quàng qua cổ mình, bàn tay Khoa đặt lên vai mình diu mình đi. Chẳng ai thấy hai đứa đi, ngoài con đường, ánh trăng và cỏ lá. Quãng đường rộng dần và từ đây tới cầu Chờ thẳng tắp. Đêm yên tĩnh. Khoa không hiểu nó đang đi vào một cuộc đời khác cuộc đời bình thường, tẻ nhạt. Đoạn đầu của một đời người là cuộc đời xa lạ với cuộc đời nối tiếp. Khi bước chân niên thiếu lướt nhẹ trên đường thơm hoa mộng, mấy ai biết mình đang sống cuộc đời có thật mà trời đất dành riêng cho mình. Cuộc đời ấy qua đi rất nhanh. Nếu mình không hưởng vội, mình sẽ hối tiếc. Và rồi, đến một tuổi nào, cuộc đời ấy chỉ còn sống dậy bằng hồi tưởng phàn phức, bằng chiêm bao thiếu màu sắc, âm thanh. Bất hạnh cho một người, cho những người chối bỏ ân huệ của trời đất ban phát cho tuổi niên thiếu của mình hay không biết cách hưởng ân huệ tuyệt diệu đó. Họ là những người mà cuộc đời bị cắt mất đoạn đầu đời. Họ không có kỷ niệm để hồi tưởng, để chơi những trò chơi bằng trí nhớ. Con đường đất chỉ là con đường đất. Ánh trăng chỉ là ánh trăng. Lá cây, ngọn cỏ chỉ là lá cây ngọn cỏ. Tiếng gió luôn qua bụi tre, khóm lá chẳng mang thêm một ý nghĩa nào. Nhưng nếu ở đoạn đầu đời, ta được hưởng ân huệ của trời đất, được khoác vai người con gái bé nhỏ đi trên con đường đất tắm ướt ánh trăng, nghe tiếng gió luôn qua bụi tre, khóm lá, ngửi mùi hoa bưởi về khuya thì ngay ngọn cỏ cũng ngấm sương mơ, thì ngay cánh hoa dại cũng dậy mùi hương mộng.

— Khoa ạ !

— Gì ?

— Mai đừng cho Liên lạc rang nữa.

— Tại sao thế ? Liên không thích ăn lạc rang của Khoa à ?

— Thích lắm.

— Vậy Khoa cứ đem cho Liên. Mẹ Khoa rang đấy. Mẹ Khoa bảo tết này rú Liên sang nhà Khoa mẹ Khoa sẽ mừng tuổi Liên.

Đã đến cầu Chờ. Những chiếc cầu bắc ngang qua những khúc ngòi ở quê nhà Khoa luôn luôn là những phiến đá dày và lớn. Và ngay cả những cây cột cao chống đỡ những phiến đá mặt cầu cũng bằng đá. Mặt cầu, qua nhiều năm tháng, phẳng lì, nhẵn bóng như mặt bàn gụ. Những bàn chân dính đất cát của người quê hương là thuốc đánh bóng mặt cầu đá. Buổi trưa có thể thấy rõ mặt mình trên mặt cầu. Các cô thôn nữ thường dùng mặt cầu làm gương, sửa sang mở tờ mai, chiếc khăn mỏ quạ nếu quãng đường trước mặt đang đi tới mấy anh chàng xinh trai.

(Còn nữa)

tuổi ngọc

va bạn ngọc

MINH TÂM (Gia Định) Hôm nào rảnh cháu ghé qua tòa soạn cất thư giùm tòa soạn rồi cất tem luôn thề. Tranh Tâm vẽ «tới» lắm. Khả hơn có thể làm bìa TN được.

ÁO VÀNG (Huế) Không nhắc tới không có nghĩa là quên. Điều đó đôi khi cũng có lý do. Và rất đúng. Lỗi đó anh đã đề ý tới nhưng là khi báo đã vò bìa rồi thì hết gỗ. Chờ bài khác của cháu.

— Một bạn Ngọc ở Tân Định có bưu phiếu số 152 mua tại Bưu điện Tân Định ngày 30-11-71 : xin cho biết tên địa chỉ để gửi báo.

NGUYỄN THỊ LY NA (Huế) : Nhận được rồi. Sao gửi nhiều địa chỉ thế Tập trung làm một được không ?

UẤT KIM HƯƠNG (Qui Nhơn) : chưa thấy tâm tích nó đâu cả. Cho chú

biết gấp số Bưu phiếu để chú tra cứu lại xem sao.

— Một bạn ngọc ở 66/1 Ngô Quyền Kiến Hòa đặt mua XHTN xin chú biết tên họ gấp.

tuổi ngọc

In tại nhà in

NGUYỄN ĐÌNH VƯỢNG

38, Phạm Ngũ Lão — Sài Gòn

giá bán

Một số . . . . . 40đ.

Ba tháng . . . . . 480đ.

Một năm . . . . . 1920đ.

TỔNG PHÁT HÀNH ĐỒNG NAI

270, Đê Thám — Sài Gòn

đúc kết cuộc phỏng vấn (Tiếp theo trang 8)

2.— Trả lời câu hỏi : « *Truyện ngắn nào của ông được ông ưng ý* », hầu hết các nhà văn được phỏng vấn đều không tuyên bố xác định. Trừ ông Hoàng Hải Thủy nhắc tới một truyện ngắn cũ, truyện đọc nhất theo chính ông thấy, đáng được nói đến, những ông Võ Hồng, Dương Nghiễm Mậu, Nguyễn Mạnh Côn, Bình Nguyên Lộc, Nguyễn Đình Toàn, có đề cập đến một hay vài truyện ngắn của mỗi người, nhưng đều không nói rằng đó là những truyện ưng ý nhất. hiểu theo nghĩa thành công về kỹ thuật, nội dung. Các nhà văn trên cho rằng những truyện đã viết, mỗi truyện được yêu thích một cách, và được thích hoặc vì một kỷ niệm nào đó của chính tác giả, hoặc vì tùy theo trường hợp, ngoại cảnh. Riêng ông Nguyễn Mạnh Côn cho rằng tác giả sẽ dễ trả lời hơn, nếu được hỏi thích « đoạn » nào trong truyện nào. Và ông Mai Thảo nói dứt khoát : « *Tôi không đặc biệt ưng ý truyện ngắn nào của tôi hết.* »

3.— Về câu hỏi chốt : « *ông có thể nói cho những người viết trẻ nghe một vài hình nghiệm của ông ?* » — nói chung, các nhà văn được phỏng vấn đều trả lời dè dặt. Và nội dung, những câu trả lời hầu hết đều nghiêng về kinh nghiệm và phương cách làm việc tổng quát, hơn là nghiêng về kỹ thuật và phương thức riêng biệt để sáng tác truyện ngắn.

A.— Về điểm 1 (*kinh nghiệm và phương cách tổng quát để sáng tác*), các nhà văn đề cập tới một vài chi tiết chính yếu sau :

a) Theo các ông Nguyễn Mạnh Côn, Dương Nghiễm Mậu, Mai Thảo, Bình Nguyên Lộc, Hoàng Hải Thủy, những người viết trẻ cần phải *đọc nhiều* cả tác phẩm của Việt Nam lẫn tác phẩm ngoại quốc. Ba lý do chính : *Đọc*, dĩ nhiên không phải để bắt chước, mà là để tránh bị trùng với những tác phẩm đã có. Thứ hai, *đọc* để theo dõi bước tiến của văn chương quốc tế nói chung, của truyện ngắn nói riêng. Và thứ ba, *đọc* để chọn lấy một lối cho mình, chọn lấy cách giúp mình khởi đầu viết ra một cách trung thực dễ dàng. Từ lý do thứ ba này riêng theo ông Dương Nghiễm Mậu, « *chỉ nên đọc nhiều những tác giả mình thích hay cùng khuynh hướng* ». Trong khi đó, theo ông Nguyễn Mạnh Côn, « *đừng có đặt vấn đề tìm sách hay mà đọc .. đừng có đọc riêng một loại sách (văn chương)... hãy đọc tất cả sách báo nào đến với bạn* ». Và ông Nguyễn Mạnh Côn ghi thêm : « *Mỗi khi đọc một đoạn văn hay nên ngưng lại để nghĩ xem nó hay vì lẽ gì, như thế nào. Gặp một đoạn văn dở, nên thử đặt mình làm tác giả xem mình sẽ viết ra sao.* »

b) Điểm thứ hai, được ba trong số bảy nhà văn trả lời cuộc phỏng vấn nhắc tới, là sự kiên nhẫn. Sự thành công quá sớm không phải là điều đáng mừng, theo ông Võ Hồng, vì luôn luôn có những sơ hở khi mình chưa nhiều kinh nghiệm. Ông Dương Nghiễm Mậu ghi thêm : « *Đối với sự khen chê của người khác cũng đừng quan tâm tới. Cứ làm như mình nghĩ và thích. Cho mình trước hết* ».

c) Những điểm khác cũng được các nhà văn đề cập tới khi trả lời phỏng vấn, nói riêng về khía cạnh thứ nhất của câu hỏi 6 :

— Ông Nguyễn Mạnh Côn gửi đến những người viết trẻ vài nhận xét chung : Một, là sống và suy tư một cách hồn nhiên không bắt chước ai, và cũng không nghe theo ý kiến của ai một cách toàn vẹn. Đó là tâm hồn kiêu hãnh một cách sáng suốt. Hai, là đừng bao giờ cưỡng chống hoàn cảnh khi hoàn cảnh đối nghịch với hoài bão của mình... Ba là cố gắng sống cho nhiều.

— Điểm cuối cùng vừa nhắc cũng là ý kiến của các ông Dương Nghiễm Mậu, Hoàng Hải Thủy : Sống và quan sát sâu rộng.

— Ông Hoàng Hải Thủy ghi thêm ba lời khuyên : Phải *thành thật* có tình thương, và có *ý thích viết*.

B.) Về điểm 2 của câu hỏi (6), nghĩa là về *kỹ thuật* sáng tác truyện ngắn và *phương thức riêng biệt* để sáng tác truyện ngắn, chỉ có bốn nhà văn trả lời trực tiếp vào câu hỏi :

— Ông Mai thảo và ông Nguyễn Đình Toàn đề cập tới sự vừa vặn của truyện ngắn. Theo ông Nguyễn Đình Toàn, «*đừng viết thừa, cũng đừng viết thiếu.*» Ông Mai Thảo dùng một chữ tổng quát: *Giới hạn vô hình*, một giới hạn mà «*chỉ có người viết biết được. Có điều là ở những người viết mới sự này hay bị quên đi. Tôi nhắc những người đó nhớ. Nhớ cái giới hạn vô hình ấy.*» Nói một cách khác, phải biết bắt đầu một truyện ngắn và chấm dứt truyện đó ở chỗ nào.

— Ông Nguyễn Mạnh Côn cũng đề cập tới một chi tiết tương cận: «*Có đúc, đừng bao giờ sự truyện mình viết sẽ ngắn quá. Nếu có đủ tình tiết hợp lý, suy tư sâu sắc, truyện hay nhất thường là truyện ngắn nhất.*»

— Ông Võ Hồng trình bày một số kinh nghiệm đã được đúc kết khác. Thứ nhất, nên tránh sự chú quan trong việc xây dựng cốt truyện và nhân vật. Thứ hai, phải quan sát kỹ để luôn luôn tìm những hình ảnh phổ biến mới, những dụng ngữ mới. Thứ ba, phải viết và đối thoại cho tự nhiên, tránh lai căng, văn hoa. và phải theo sát đúng với hoàn cảnh tâm lý, giai cấp và địa phương của nhân vật. Thứ tư, phải kiên trì, tập phân tích tâm lý thêm tinh vi, tập quan sát thêm sâu sắc, tránh vội vàng trong việc sáng tác.

Nói tóm lại, cuộc phỏng vấn có thể tạm cho phép chúng ta rút ra một vài kết luận vẫn tất như sau:

1.) Truyện ngắn trong nhiều trường hợp, có thể được coi như hình thức đầu tiên của công việc sáng tác đối với một nhà văn. Điều này không có gì lạ, vì truyện ngắn đòi hỏi ít thời giờ và công phu (bố cục, sắp xếp chất liệu) hơn truyện dài. Nhưng nói như vậy không có nghĩa là viết truyện ngắn cho phép một sự gấp rút, vội vàng. Kết cấu toàn vẹn cho một truyện ngắn có khi đòi hỏi một thời gian rất dài.

2.) Truyện ngắn được hình thành bởi cả hai yếu tố: cảm hứng và kỹ thuật. Yếu tố thứ nhất không phải là nguyên do chính thức và duy nhất của sự sáng tác, nói chung. Hơn thế nữa, nó còn bị phủ nhận bởi một trong số bảy tác giả được phỏng vấn.

3.) Riêng về yếu tố thứ hai vừa nhắc tới, kỹ thuật sáng tác truyện ngắn. Tất cả những câu trả lời của nhà văn đều cho thấy hai điểm chính yếu:

a) Không có một mẫu mực một tiêu chuẩn chính thức cho việc hình thành một truyện ngắn. Mỗi tác giả phải độc lập, tự tìm lấy cho mình một kỹ thuật riêng, một đường lối riêng, một bút pháp riêng, để hòa hợp với đặc tính tổng quát thiết yếu của truyện ngắn, là sự vừa vặn, súc tích.

b) Các nhà văn được phỏng vấn đã chỉ đưa ra cho những người viết trẻ một số kinh nghiệm tổng quát về phương cách sáng tác nói chung, cũng như về những điều kiện cần bản của công việc sáng tác. Tinh thần khách quan, ý hướng độc lập, óc tìm tòi, quan sát, sự khai triển kiến thức bằng tài liệu sống, chí kiên nhẫn... là những điều kiện đã được lưu ý đối với những tác giả mới trên bước đường xây dựng và hình thành tác phẩm.

đôi chim sẻ (Tiếp theo trang 31)

xuống sông. Ý mình biết bơi, thằng Noãn muốn dọa cho con bé hết hồn chơi, nên khi nhảy xuống nó thả mình chim luôn. Bé Dung đứng trên bờ khóc ré lên. Con bé muốn la nhưng lưỡi nó lúu lại. Nó chỉ ú ớ những tiếng! nghe không rõ.

Phần thằng Noãn khi chìm xuống, vì cái đà phóng mạnh, nên chìm khá sâu, khi nó sắp trôi lên mặt nước thì hết hơi, nên nó chới với ưỡng hai ba ngum nước. Tuy quỳnh quítu nhưng nó cũng ngoi lên. Mặt mày nó đỏ rần.

Nó nói với bé Dung:

— Chừ đã tin chưa? Không tin, chết liền.

— Tin rồi. Tin rồi. Thôi lên đi. Em lạy anh.

— Lạy đi.

— Lạy đây ni.

Con bé chấp tay lại, vái vái về phía thằng Noãn. Thằng Noãn còn nói thêm.

— Hết giận chưa?

— Hết rồi. Thôi lên đi.

Thằng Noãn bơi vào bờ. Bé Dung tới cầm tay nó kéo lên. Chiếc quần nó lại ướt. Nó phải ép ép cho ráo nước.

Nó hơi ân hận. Bởi muốn làm phách với bé Dung nên đã oan ưỡng ưỡng hai ba ngum nước cay cả mũi. Lại còn ướt cái quần. Nhưng nó cũng hăng lòng bởi con bé hết ngờ oan nó.

Hai đứa lại ngồi xuống chỗ cũ. Bé Dung ra lật chiếc áo, phơi bề khác cho mau khô.

Thằng Noãn vuốt mặt. Bé Dung vén áo lên lau mặt cho thằng Noãn.

Thằng Noãn hỏi:

— Lỗ rún có còn đau không?

— Còn.

— Đau ít hay nhiều?

— Đau ít.

— Đưa coi.

Bé Dung lại vén áo lên. Có dấu đỏ ở lỗ rún của con bé. Thằng Noãn ra mò túi áo lấy ve dầu nhị thiên đường thoa vào chỗ con chuồn chuồn cắn.

— Rát quá.

Bé Dung giã nấy. Thằng noãn đập nắp chai dầu.

— Rán đi. Khi đưa lỗ rún cho chú Vượng làm anh cũng đau rứa.

— Có phải chú Vượng cho anh cặp chim sẻ đó không?

— Phải.

— Có phải chú Vượng mua thuốc cho anh uống chữa bệnh đái dầm đó không?

- Đái dầm hồi mò ?
- Hồi anh còn nhỏ tề.
- Ai nói rứa ?
- Mẹ anh nói chớ ai nữa ?

Cách đây mấy năm, thằng Noãn mắc bệnh đái dầm. Nói bệnh thì hơi quá. Mà phải nói là tật. Nó có cái tật, ví dụ như ban đêm nằm ngủ mơ thấy mình đi chơi đâu đó, đi chơi phố đi ciné, đi và tới một gốc cây, mát quá, mắc đái quá, nó vén quần vạch chim ra đái xè xè vào gốc cây. Đái một phát đã quá, và nó thấy nóng nóng giật mình thức dậy thấy áo quần mền chiếu ướt mem. Nó hay bị đòn vì cái tật này. Mẹ thì nói nó làm biếng nên không tha, phần nó bị đòn đau, bị mấi, nên đem kể chuyện nó đái trong mơ cho mẹ nghe làm chú Vượng phải ra tiệm thuốc bắc ngoài chợ mua cục « châu thần » to bằng ngón tay vô tán nhỏ hòa với nước cho nó uống. Sau đó nó khỏi hẳn tật đái dầm.

Chuyện đái dầm, theo theo thằng Noãn là vết nhơ trong đời nó. Bởi thế nó không muốn ai nhắc lại. Nhưng bé Dung đã biết. Mẹ ác quá. Đem cả chuyện xấu của nó kể cho người khác nghe.

- Nó vội khoác tay :
- Đái hồi nhỏ có xấu chi ? Rửa khi nhỏ Dung có đái trong quần không ?
- Có.
- Rửa là như anh. Huề rồi phải không ?
- Phải
- Bỏ qua chuyện đời xưa đi, nghe ?
- Phải chừ nói chuyện chim.
- Chim chi ?
- Chim của mình đó.

À chim. Hai con chim sẻ thằng Noãn, con Dung đã lúi cúi nuôi gần nửa năm nay. Chiếc lồng thì của ông nội bé Dung bỏ một ngày đan bên cho. Nó phải học cách nuôi chim của chú Vượng. Chú nó dạy rằng muốn cho chim quyến với mình phải cho nó uống nước đường, phải cho nó uống chính nước miếng của người nuôi. Khi chim biết nhảy phải để nó từ xa, tập hút gió cho nó lóc chóc nhảy tới. Lý thuyết nuôi chim thì dễ nhưng cách thực hành rất khó. Khó bởi còn lo nó chết. Còn lo nó không lưu luyện với người nuôi. Khó, nhưng nhờ chú Vượng giúp một tay, bé Dung một tay, thằng Noãn đã nuôi chim thành công. Đồi chim lớn lên, lông mượt láng, thả cho chim đi ăn cả ngày, tới tối chim bay về. Không riêng gì thằng Noãn mà cả bé Dung đều coi đôi chim như chính bản thân chúng. Mỗi đứa đã chọn một con chim cho riêng mình.

- Bé Dung lại hỏi :
- Anh có biết con chim mô đực con chim mô cái không ?
- Biết.
- Biết rằng ?
- Con của anh đực, con của Dung cái.
- Răng tài rứa ?

- Chim của anh mô đở là chim đực. Chim của Dung mô nâu là chim cái
- Ai nói rứa ?
- Chú Vượng nói.
- Thiệt không ?
- Thiệt.

Thằng Noãn nói thiệt và đi ra lấy chiếc áo đã khô. Chiếc quần của nó đang mặc cũng hơi ráo.

Bé Dung nói mình không bắt châu châu nữa à. Thằng Noãn nói thôi, chường ni chim ăn cũng đủ.

Bé Dung cầm cái chai. Thằng Noãn đã bận xong áo. Hai đứa đi quanh lại chiếc cầu để về nhà.

Chiếc cầu tre lắt lẻo, soi bóng chúng chập chờn xuống mặt nước căng xanh. Mặt trời đã lên, hơi xiên góc với hàng cau trong vườn nhà thằng Noãn. Khi đó hai đứa đã vào sân.

Vì ngày nghỉ, nên bọn trẻ trong xóm đã tụ tập trước sân nhà thằng Noãn chơi đùa.

Bốn đứa nhỏ cỡ bằng thằng Noãn đang chơi « năm tiền liền quan » sau cái bình phong làm bằng chèn tàu dẫn vào nhà.

Thằng Noãn tới nhảy qua, hô :

— Năm tiền.

« Năm tiền liền quan » là cách chơi ngộ nghĩnh không biết do ai đặt ra và xuất xứ từ đâu nhưng khi Noãn vừa lớn để gia nhập thi trò chơi đó đã có rồi. Muốn trò chơi này xảy ra phải có 4 đứa chia ra hai phe, mỗi phe hai đứa. Chia xong, hai đứa đại diện cho phe mình đứng « oán tù tù ». Đứa nào hơn, phe đó nhảy trước. Hai đứa thua ngồi đối diện nhau, duỗi thẳng đưa bàn chân lên, lần thứ nhất một bàn. Hai đứa kia sẽ nhảy qua bàn chân đó. Nhảy qua thì hô : năm tiền. Nhảy về thì hô liền quan. Nhảy và hô cho tới khi cả bốn bàn chân chồng tiếp nhau cao. Vừa nào nhảy không qua, kể như thua, phải ngồi xuống thế hai đứa trước. Nếu kết quả, có một phe thắng sẽ được ăn kẹo hoặc « búng tai » phe thua. Đại khái như thế.

Khi thằng Noãn nhảy qua rồi, bé Dung chân ngắn quá nên không nhảy qua được phải đi vòng bên sau bờ chèn tàu để vô nhà.

Trong khi đó mấy đứa trẻ la :

— Ê. Noãn. Năm tiền thi phải liền quan chừ.

— Nhảy qua thì phải nhảy về chớ.

Thằng Noãn cầm tay bé Dung chạy vô nhà giữa tiếng la ồn ào của lũ trẻ. Hai đứa nòn nao tìm đôi chim sẻ. Hai đứa tới bờ nước có đặt hòn non bộ với bác ngồi câu, hai ông tiên ngồi say mê đánh cờ trên một tảng đá với thuyền buồm thấp thoáng xa xa. Không có. Thường thì đôi chim hay uống nước buổi sáng ở bờ nước này. Hai đứa lại đi quanh ra hè nhà chỗ có bổi thì hai con chim hay tắm. Không có. Hai đứa đã bắt đầu quỳnh lên.

Thằng Noãn hô lớn như cầu cứu :

— Chú Vượn ơi. Chú có thấy đôi chim của cháu mô không?

Tiếng chú Vượn :

— Chim hả ? Vô đây coi.

— Chỗ mô ?

— Đây nì. Mèo xực hết một con rồi.

Thằng Noãn lạnh người. Bé Dung khóc ré lên.

— Mèo xực con của cháu hay con của Dung hả chú ?

— Con của cháu.

— Chết cha tui rồi.

Thằng Noãn chạy xộc vô nhà. Chú Vượn đang cầm nâng niu như để dành con chim còn lại của bé Dung.

Chú Vượn nói :

— Con mèo thính ghê. Hồi hôm về, hai con chim ngủ ở bờ lúa. Con mèo rình, không biết rằng lại bắt được một con. Chú thấy kịp và giành lấy về nơi tề.

Chú Vượn chỉ. Thằng Noãn tới cầm xác con chim chết, ứa nước mắt. Nó khóc. Con chim của nó đã chết. Chỉ còn con chim của bé Dung. Còn một con thôi. Lẽ loi quá.

Con chim chết, xác cứng đơ. Đôi mắt nó trợn giọc với những vết sọc, những mảng lông hói, như biểu tỏ một nỗi gì thật oan ức.

À. Con mèo. Cũng tại cái con dịch vật nì. Thằng Noãn nghĩ thể và xách cây củi to bằng bắp tay đi kiếm trả thù con mèo. Con mèo đang ăn cơm trong bếp. Mặc. Không kể «trời đánh tránh bữa ăn», thằng Noãn lấy hết sức bình sinh nện một cú xuống lưng con mèo. Con mèo la chói tai nhảy dựng người lên rồi quy xuống bò lết ra cửa gặp bé Dung đá một đá lòn vô gầm giường rên hừ hừ.

Nó muốn đập nữa. Nó muốn trút hết giận giữ xuống lưng con vật khốn nạn kia. Nhưng chú Vượn đã can. Bé Dung tới cầm con chim còn sống của bé vào lòng, móm nước miếng cho chim uống. Bé hôn lên đầu chim.

Thằng Noãn đã nguôi. Nhưng chim nó đã chết. Nó liệng chai chĩa cháu ra sân.

Bé Dung buồn rầu nói với nó :

— Thôi. Anh với em chơi chung một con cũng được.

— Ủ. Cũng được.

— Đừng buồn nữa nghe ?

— Nhưng anh sợ chim không còn bay về nữa. chim cô độc.

Thằng Noãn nói một câu như người lớn. Hai đứa coi đôi chim như bản thân. Chúng ví đôi chim như tình bạn của chúng. Mất chim đi là mất một cái gì thân thiết lắm. Trong khi thằng Noãn đang buồn rầu thì chú Vượn an ủi nó :

— Thôi đừng buồn nữa. Để chú bắt cho đôi chim khác.

Thằng Noãn rầu rầu :

— Không cần nữa chú. Từ nay cháu không nuôi chim nữa mô.

Bé Dung thêm vào :

— Anh để thi giờ học mà thi «Càng cua» cho đậu.

Thằng Noãn nói Bé Dung thả chim đi. Bé Dung vâng lời.

Con chim thất sắc vượt khỏi tay bé Dung, đứng nhìn như lưu luyến rồi cất cánh bay vù ra cửa. Ngoài kia, có một bầu trời đang mở rộng với mây tím hồng sáng chiếu trời nổi lằng đằng những ngọn khói thanh bình. Chim bay, trưa chiều không trở về. Từ đó chim không còn trở về. Vĩnh viễn.

(Sài gòn. 17.11.1971)